

Restaurant Supply (Wholesaler)

ਉੱਚ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡਿਆਂ, ਪਤੀਲੇ, ਕੁੱਕਵੇਅਰ, ਸਰਵਵੇਅਰ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਜੂਸਰ, ਐਸਪਰੈਸੋ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਅਤੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

1125 Howard Street, Elk Grove Village, IL 60007

Ph: 847-979-5970, 847-979-5990.

847-228-0150, pragint@aol.com

Prag International
Ravi Kapoor (CEO)

Regal Jewels

773-262-4377 www.RegalJewels.com

FEBRUARY WIN GOLD CHAIN
EVERY PURCHASE, BIG OR SMALL, WILL QUALIFY AS AN ENTRY INTO THE RAFFLE!

22KT 24KT

773-262-4377 2025 W. Devon Ave. Chicago, IL 60659 773-517-0574

Buying/Selling in Michigan

All types of Residential & Commercial properties. Gas Stations, Liquor Stores, Hotels, Plazas, Truck Terminals etc.

Raj S. Shergill (Broker)
5820 N Canton Center Rd, Suite 145
734-751-4455 (Cell)
Rajsshergill@yahoo.com

Twenty-Fifth Year of Publication

ਮਿਡਵੇਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

Email: punjabtimes1@gmail.com

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 26, Issue 18; May 3, 2025

20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074

Ph: 847-359-0746, Fax: 847-705-9388

ਪਹਿਲਗਾਮ ਹਮਲੇ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮੋਦੀ ਵਲੋਂ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਖੁਲੀ ਛੁੱਟੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਔਰਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਖੁਲੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ

ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ 26 ਬੇਕਸੂਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਦਰਮਿਆਨ, ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਜੀਤ ਡੋਡਾਲ, ਚੀਫ ਆਫ ਡਿਫੈਂਸ ਸਟਾਫ (ਸੀਡੀਐੱਸ) ਅਨਿਲ ਚੌਹਾਨ ਤੇ ਤਿੰਨਾਂ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨਾਲ ਇਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਬੈਠਕ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਨੇ ਫੌਜੀ ਦਸਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਹੁਣ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਮਾਂ ਤੇ ਟਾਰਗੇਟ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਤੈਅ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 4 'ਤੇ)

ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਲਿਬਰਲ ਸਰਕਾਰ

ਓਟਾਵਾ: ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ 45ਵੀਆਂ ਫੈਡਰਲ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਸਪਸ਼ਟ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ 168 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਪਸ਼ਟ ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਕੁੱਲ 343 ਸੀਟਾਂ 'ਚੋਂ 172 ਸੀਟਾਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 144 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਪੀਅਰ ਪੋਲੀਏਵ ਹਾਰ ਗਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਲੋਕ ਕਿਊਬੈਕ ਨੇ 23, ਐਨਡੀਪੀ ਨੇ 7 ਤੇ ਗਰੀਨ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਸੀਟ ਹੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣ ਰਹੀ ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਰਨੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣਗੇ। ਹੁਣ ਦੇਖਣਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਐਨਡੀਪੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਬਲੋਕ ਕਿਊਬੈਕ ਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕੁੱਲ 22 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਰਾਰੀ ਹਾਰ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ 45ਵੀਆਂ ਫੈਡਰਲ

ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ 51ਵੀਂ ਸਟੇਟ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਪੀਅਰ ਪੋਲੀਏਵ ਵੱਲੋਂ ਲਿਬਰਲ ਦੀ 10 ਸਾਲਾਂ ਹਕੂਮਤ ਖ਼ਿਲਾਫ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਾ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਬਰਲ ਆਗੂ ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ 'ਚ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਐਨਡੀਪੀ ਲੀਡਰ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਬਰਨਬੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਰ ਗਏ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 4 'ਤੇ)

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ-22 ਜਿੱਤੇ

ਜਲੰਧਰ: ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਪਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਉਣ ਤੇ ਡਾਲਰ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿਆਸਤ 'ਤੇ ਵੀ ਗਲਬਾ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭਾਵੀਵਾਲ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ

ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਹੋਈਆਂ ਫੈਡਰਲ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ 22 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਐੱਮਪੀ ਦੀ ਚੋਣ ਜਿੱਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ 65 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ। ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਝਾਤ ਮਾਰੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਚੋਣ ਜਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਹਾਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀ

ਹੀ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਟੱਕਰ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਫੈਡਰਲ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 2019 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ 20 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਚੋਣ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ 2021 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 4 'ਤੇ)

ਘਰ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

Buying or Selling Home?

Contact **PRADEEP SINGH**

COLDWELL BANKER REALTY

847-322-5832

ishowhomes@yahoo.com

1501 E Woodfield Rd Ste 113E, Schaumburg 60173

India Palace Restaurant And Banquet Hall

Best Price Wholesale
Ph: 630-400-0996
Lakhvir S. Johal
Ph: 317-709-7800

Restaurant-Fine Indian Cuisine
(Ph: 317-298-0773)

Banquet Hall Available Up to 550 People
Amber Carmel Ph: 317-580-0828

Amber Indianapolis Ph: 317-578-4400

Royal, Indianapolis, 317-893-2633

Desi Bazar Grocery Store Restaurant, Ph: 317-888-2040

Desi Bazar Indianapolis, Ph: 317-709-7800

Singh Auto Group

3983 ST RD 38E
Lafayette, IN 47905
Ph: 765-607-1300
www.singhautosgroup.com

University Motors

3312 Klondike Rd, West Lafayette, IN 47906
Ph: 765-497-1100
www.universitymotors1.com

Serving Indian American community over 30 years in Midwest for their auto needs.
ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਡੀ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ:
Jaspal S. Ghotra: 765-337-5151

Bhaura Transport LLC
Noblesville, IN

ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

*ਵੈਲਿਡ ਸੀ ਡੀ ਐਲ ਏ ਲਾਈਸੈਂਸ
*ਘੱਟੋ ਘੱਟ 2 ਸਾਲ ਦਾ ਤਜਰਬਾ
*ਖਾਲੀ ਅਤੇ ਲੋਡ ਸਮੇਤ ਮੀਲ .55 ਸੈਂਟ
*ਸਾਈਨ ਐਨ ਬੋਨਸ
*ਹਰ ਵੀਕਐਂਡ 'ਤੇ ਪੱਕਾ ਘਰ
*ਡਾਇਰੈਕਟ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
*ਹਫਤਾਵਾਰ ਮੀਲ 3000 ਤੋਂ 4000
*ਪੀ-ਪਾਸ, ਈ ਜੀ ਪਾਸ ਅਤੇ ਫਿਊਲ ਕਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
*ਇੰਡੀਆਨਾ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਅਤੇ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਦੇ ਪੱਕੇ ਲੋਡ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 317-403-0493

Regal Jewels

773-262-4377 www.RegalJewels.com

LITTLE INDIA CHICAGO
2625 W. Devon Ave. Chicago, IL 60659
www.RegalJewels.com
PH: 773-262-4377 WA: 773-517-0574

ਪੀ.ਓ.ਸੀ. ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਮਨਾਈ ਵਿਸਾਖੀ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਲੀਨੋਇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਲਰੈਲ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹੁਣਾ ਮਹੀਨਾ ਐਲਾਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵੱਖੋ- ਵੱਖਰੇ ਸ਼ਹਿਰ, ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ

24 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੇ ਪੀ.ਓ.ਸੀ. (ਪਾਰਟਨਰਜ਼ ਆਫ ਅਵਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ) ਵਿਚ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਬਸਤੀ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਸਦਕਾ ਵਿਸਾਖੀ ਮਨਾਈ ਗਈ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਨਵਰਾਜ ਕੌਰ ਬਸਤੀ ਨੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਕਿਉਂ ਵਿਸਾਖੀ 'ਤੇ ਮੇਲਿਆ 'ਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਰੱਬ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਨੱਚ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ. ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਬਸਤੀ ਪੀ.ਓ.ਸੀ. ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਏਰੀਏ 'ਚ ਆਏ ਨਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ 'ਚ ਮੁਫਤ

ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਧਰਮਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਭਾਵੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਪਰ ਅੱਜ ਸਿੱਖ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਮਕਬੂਲ ਹਨ।

ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਅਸੂਲਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਸ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਨੇ ਪੰਗ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਸ. ਸਵਣ ਸਿੰਘ ਬੋਲੀਨਾ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ।

ਮਾਗੇ ਨੇ ਭੰਗੜੇ ਦੇ ਮੂਲ ਐਕਸ਼ਨ ਦੱਸ ਕੇ ਭੰਗੜਾ ਪ੍ਰਭਾਇਆ। ਖਾਣੇ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਰਦਾਰਨੀ ਆਸਾ ਕੌਰ ਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਸਤੀ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਾਕਫੀਅਤ ਟੈਰੀ ਕੈਲੀ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਪੀ.ਓ.ਸੀ. ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪਾਸਟਰ ਸੇਥ ਨੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆ ਆਖਿਆ।

ਮੱਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਮੁਫਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਫਤ ਰਸਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲੱਭਣ 'ਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਕੀਲ ਵੀ ਮੁਫਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਸਮਾਜਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਫ ਡੇਟਨ ਨੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ

ਡੇਟਨ: ਸਿੱਖ ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਫ ਡੇਟਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ

ਡੌਨ ਐਡਮਜ਼ ਅਤੇ ਰਿਵਰਸਾਈਡ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੇਅਰ ਬਿਲ ਫਲੋਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਿਆ। ਭਾਈ

ਹੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਵਿਦਿਅਕ ਵੀਡੀਓ ਅਤੇ ਸਲਾਈਡਾਂ

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੇਖੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਡਾ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸਹਿਬੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਸਿਮਰਨ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਮੀਪ ਸਿੰਘ ਗੁਮਟਾਲਾ

ਇੰਟਰਫੇਸ ਫੋਰਮ ਆਫ ਗ੍ਰੇਟਰ ਡੇਟਨ ਦੁਆਰਾ 2025 ਵਿਜ਼ਿਟਿੰਗ ਨੋਬਰਿੰਗ ਫੇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੇਵਾਦਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ), ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਪੀ.ਐਸ. ਬੱਸੀ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੱਗਾ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਸਤਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਮਹਾਰਾਜਾ), ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਡਾ. ਸੰਧਿਆ ਅਰੋੜਾ, ਪਰਮੀਤ ਕੌਰ, ਸੁਖਮਨ ਕੌਰ, ਸੁਖਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਕੰਵਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ, ਨੇ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ।

ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਬੀਵਰਕ੍ਰੀਕ ਦੇ ਮੇਅਰ ਮਾਣਯੋਗ

ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ। ਮੇਅਰ ਡੌਨ ਐਡਮਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, "ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਵਾਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਸਾਡੀ ਸਾਂਝੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਜੋ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਅੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵੱਲ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਦਮ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕੀਮਤੀ ਸੂਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।" ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੇ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਜੀਤ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਲੰਗਰ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ।

Sistar Mortgage
A Nationwide Lender

Over 2 Decades of experience providing high level servicing for new and experienced borrowers!

Residential and Commercial Loans
Available In Most States!

Special loan programs for:

- Jumbo Loans
- Self Employed and with a work permit
- Business loans with or without property

(734) 330-8859
balbir.grewal@sistarmortgage.com
balbirgrewal.sistarmortgage.com
<https://www.nmlsconsumeraccess.org>

Balbir (Bill) Grewal
MORTGAGE LOAN OFFICER
NMLS# 353442

Corporate NMLS# 68434
AZ license# BK-0945946

GoldenKey
LENDING

Grow your business with our Strategic

COMERCIAL LOAN SOLUTIONS

Partner with us for expert guidance and support

Contact Us at
317-620-4100
www.goldenkeylending.com

We speak your Language
English • ਪੰਜਾਬੀ • ਹਿੰਦੀ • اردو

325 S. College Avenue, Indianapolis, Indiana 46202

NMLS 147421

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਹੋਰ ਕੱਸਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੀਰੋ ਟਾਲਰੈਂਸ ਦੀ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਸਾਬਕਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਆਈਏਐਸ, ਆਈਪੀਐਸ, ਪੀਸੀਐਸ, ਪੀਪੀਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕੱਸੀਆਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਮੁਖੀ ਐੱਸਪੀਐੱਸ ਪਰਮਾਰ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਕ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਆਈਏਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 17-ਏ ਮੁਤਾਬਕ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਚਾਈ ਘੁਟਾਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸਰਵੇਸ਼ ਕੌਸ਼ਲ, ਸਾਬਕਾ ਸਿੱਚਾਈ ਸਕੱਤਰ ਕੇਐਸਐਸ ਸਿੰਘੂ, ਸਾਬਕਾ ਆਈਏਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਬਕਾ ਆਈਏਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਜੇ ਪੋਪਲੀ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੋਪਲੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਸੈਕਟਰ-16 ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪੀਐੱਸਆਈਡੀਸੀ) ਵਿਚ ਹੋਏ ਪਲਾਟ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿਚ ਆਈਏਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੀਲਿਮਾ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਈਏਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜੇਸ਼ ਧੀਮਾਨ, ਆਈਏਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਰੁਣ ਰੂਜਮ ਦੀ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਖੇਤਰੀ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ, ਤਰਸੇਮ ਚੰਦ ਅਤੇ ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀਪੀਐੱਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੀਪੀਐੱਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਾਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ 17 ਮੰਤਰੀਆਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਈ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਹਵਾ

ਖਾਣੀ ਪਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕੱਦਾਵਰ ਆਗੂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਆਗੂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਥੇ ਵੀ ਦਾਲ ਨਾ ਗਲੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਘਰ ਵਾਪਸੀ ਕਰ ਲਈ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀਆਂ ਓਪੀ ਸੋਨੀ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘੂ, ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਾਮ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਆਸ਼ੂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਪਾਲ ਖਹਿਰਾ ਵਰਗੇ ਆਗੂ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ, ਤਰਸੇਮ ਚੰਦ ਅਤੇ ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀਪੀਐੱਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਜਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੀਪੀਐੱਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਾਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ 17 ਮੰਤਰੀਆਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਈ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਹਵਾ ਖਾਣੀ ਪਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕੱਦਾਵਰ ਆਗੂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਆਗੂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਥੇ ਵੀ ਦਾਲ ਨਾ ਗਲੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਘਰ ਵਾਪਸੀ ਕਰ ਲਈ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀਆਂ ਓਪੀ ਸੋਨੀ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘੂ, ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਾਮ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਆਸ਼ੂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਪਾਲ ਖਹਿਰਾ ਵਰਗੇ ਆਗੂ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਰਗਰਮ ਹਨ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ

ਸਿਡਨੀ: ਨਿਊ ਸਾਊਥ ਵੇਲਜ਼ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਨਿਊ ਕਾਸਲ ਵਿਚ ਬੁੱਧਵਾਰ ਰਾਤ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਵਿਚ 18 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰੀਤ ਏਕਮ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹਲਾਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਏਕਮ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ ਬੀਬੀ ਬਾਇ ਨਿਊ ਕਾਸਲ ਵਿਚ ਪਾਰਕਿੰਗ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ 'ਤੇ ਅਣਪਛਾਤਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਅਤੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਹਨੀ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇੰਨੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਝਗੜਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਕਈ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਤਫ਼ੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏਕਮ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ ਰਾਜਪੁਰੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਮਨੀਲਾ 'ਚ ਕਤਲ

ਸਾਹਿਕ: ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਸਾਹਿਕ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਮਾਨ ਮਰਾਤ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਮਨੀਲਾ 'ਚ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਿੰਡ ਮਰਾਤ ਦੇ ਸੂਬਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦਾ ਬੇਟਾ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਬ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਮਨੀਲਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੇ ਫੋਨ ਕਰ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਨੀਲਾ ਦੀ ਮਾਰਬਲ ਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਤਲ ਲੁੱਟ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

UMA TRAVELS

2541 W. Devon Ave.,
Chicago, IL 60659

For Delhi Amritsar-Bombay Ahmedabad, Hyderabad-Madras

Call For Special Sale Fares

Call: 773-338-5603

Matrimonials

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

US citizen Prajapat girl 27, 5'6" is looking for a suitable match. She has done DMD (Doctor of Dental medicine) and never married. She is working as a dentist. Entire family is in the USA. Seeking an educated and well settled boy in the USA. Preference to same caste Please contact at: 937-776-6474

17-20

Prajapat, Sikh girl Oct-95, 5' 3". Masters in Computers, working on H1-B Visa. Required equally qualified boy. Send biodata at Mob- +17324076683 and +91-78140-94986 or Email: bhagatsingh.91@gmail.com

15-18

Jatt Sikh family seeking a suitable match for their USA citizen girl 30, 5'5". Girl is working as a Dentist. Entire family is in the USA. Seeking a Doctor or engineer match from the USA. Jatt Sikh should be preferred. Please contact us at: 773-679-5664

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਸੈਨੀ ਸਿੱਖ ਲੜਕਾ, ਉਮਰ 29 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'6" Bio Tech ਵਿਚ ਮਾਸਟਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਅਤੇ Stannford University ਵਿਚ ਰਿਸਰਚ ਜੋਬ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੈਨੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਚਾਹਵਾਨ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 510 557 6988 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

18-21

Sikh Sunaar family from Ohio seeks a comparable match from USA (Student visa/H1B) for their 24, 5' 11", US Citizen (India born) Son. He has done Bachelors degree in Computer Science/Software Development & MBA. He is non-vegetarian and does not drink or smoke. No Sibling. Father is running Trucking and Gold Business. Caste no bar. Please contact us at Phone number 513-448-8599 or E-mail at Kanwal450@gmail.com.

18-21

Seeking an educated and professional match (American citizen or Permanent Resident) for a 1992-born Punjab boy (Ramdasia and others), 5'8". Education: B.Tech, MBA (IIT Delhi), MS in Business Analytics (University of Colorado). Currently working as a Business Analyst in Chicago, USA; H1B picked recently. Belongs to a well-educated and reputed family. Caste no bar. Please contact at +91-7589242016 (WhatsApp) and +1-7204996020.

17-20

Jatt Sikh family seeking a match for their son, born in America. He is 22 years old, 6ft tall and wears a Turban. He did study in computer science and working as a Software Engineer. He has property both in America and India. Seeking a nice girl that enjoys family and lives in USA. He has no siblings. Please contact us at: 206-208-4064 or E-Mail at gursikhjatt@gmail.com

16-19

Jatt Sikh Family seeking bride for their son, 25, 6'1" Amritdhari. Currently on work permit in Surrey, Canada. Working as electrician apprentice. Brother well settled in USA. Please contact us at: 847-660-9644

16-19

Ramgarhia Family seeks a suitable match for their USA Born and Raised 30 year 5'6.5" Gursikh Boy, PhD. Girl should be Gursikh and educated. Caste no bar. If you are interested please call us at 224-422-4773.

Jatt Sikh SF Bay Area family seeking bride for their USA born Son 24, 5'10". Our Son wears a turban and keeps his hair. He has a BS and MS in Computer Science and is well settled in his profession. Beyond education, girl must have a joint family-oriented mindset with good moral family values. Please Contact ph: 510 861 6491 or email: pgrrealty@gmail.com

SUPER TRAVEL

847-676-9090, 773-465-5566

E-mail: supertravel2003@live.com

Lowest Fares With Excellent Service

United Airlines
British Airways

Etihad, Air India,
KLM, Lufthansa,
Delta, Qatar Airlines.

For Emergency
Call anytime at
847-436-9010

EARLY BIRD SALE!!!!

Domestic fares
available

Punjab Times
Established in 2000
25th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Email: punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

Founder Editor:
Amolak Singh Jammu
Managing Editor
Jaspreet Kaur
Editor
Lakhvinder S. Johal
Astt. Editor
Amrit Pal Kaur

Photographer
Kamaljit Singh Viridi
Ph. 847-502-2703

Our Columnists
Gurbakhsh Singh Bhandal
Buta Singh
Tarlochan Singh Dupalpur
Correspondents
California
Ashok Bhaura
New York
Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395

Postmaster: Please send
address changes to Punjab Times,
20451 N. Plum Grove Rd., Palatine,
IL 60074

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky, Kansas.

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 130 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ
ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ
ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ
ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ
ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਪੇ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ
ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ
ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ
ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer
The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.

Sameway Punjab Times
does not necessarily endorses
the claim made in the
advertisement published in
Punjab Times.

All disputes subject to
Chicago jurisdiction.

ਪੀਅਰ ਪੋਲੀਏਵ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਛੁੱਟੀ

ਆਪਣੀ ਹੀ ਸੀਟ ਹਾਰ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਹੁਣ
ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵਸ ਲੀਡਰ ਪੀਅਰ ਪੋਲੀਏਵ ਦੇ ਭਵਿੱਖ
'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਕੀ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ
ਪਾਰਟੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੇਫ ਸੀਟ ਤੋਂ ਚੋਣ
ਲੜਾਏਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ
ਬਣ ਕੇ ਹੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ 'ਚ ਜਾ ਸਕਣ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ
ਧਿਰ ਤੇ ਨੇਤਾ ਵਜੋਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲਣ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ
ਉਹਨਾ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ
'ਤੇ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਨੇਤਾ ਚੁਣਦੀ ਹੈ? ਉਸ ਵੀ
ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੜਾਈ ਕਾਫੀ
ਦੇਰ ਤੋਂ ਭਖ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਹੁਣ ਪੀਅਰ
ਪੋਲੀਏਵ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਕਈ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰ
ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸੂਚਨਾ
ਮੁਤਾਬਕ 45ਵੀਆਂ ਫੈਡਰਲ ਚੋਣਾਂ 'ਚ 67
ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਵੋਟ ਪਾਈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
19.2 ਮਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਲਿਬਰਲ
ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 43.6 ਅਤੇ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ
41.4 ਫੀਸਦ, ਬਲੈਕ ਕਿਉਬੈਕ ਨੂੰ 6.4 ਅਤੇ
ਐਨਡੀਪੀ ਨੂੰ 6.3 ਫੀਸਦ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ।
ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੋਟਿੰਗ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ
ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਹੁਣ ਤੱਕ
ਫੈਡਰਲ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ 1958
'ਚ (79.4 ਫੀਸਦ) ਪਈਆਂ ਸਨ। ਪਿਛਲੀਆਂ
ਚੋਣਾਂ 'ਚ 62.6 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਿੰਗ ਹੋਈ ਸੀ।

(ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦਾ ਬਾਕੀ) ਪਹਿਲਗਾਮ ਹਮਲੇ ਦਾ...

ਕਰੇਗੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ
ਬੈਂਠਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ
ਇਸ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਰਣਨੀਤਿਕ ਬੈਂਠਕ 'ਚ ਦੇਸ਼
ਦੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਚ ਸੰਪੂਰਨ ਭਰੋਸਾ
ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਕਰਾਰਾ
ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਸਾਡਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਕਲਪ ਹੈ।
ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ
ਪਹਿਲਗਾਮ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ
ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਦਲਾਂ 'ਤੇ ਫ਼ੌਜੀ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚੋਂ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਟਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪਹਿਲਗਾਮ ਅੱਤਵਾਦੀ
ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਫ਼ੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ
ਦੇ ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਤਰੱਬਲੀ
ਮਚ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ
ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ (ਪੀਓਜੇਕੇ) ਦੇ ਲਾਂਚ
ਪੈਡ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ
ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ
ਹੀ ਬਹਾਵਲਪੁਰ 'ਚ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਤੇ
ਮੁਨੀਰਕੇ 'ਚ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤਾਇਬਾ ਦੇ
ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ
ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਜੀਕਲ ਤੇ ਏਅਰ ਸਟ੍ਰਾਈਕ
ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸਭਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ
ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ,
ਪਹਿਲਗਾਮ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਪੀਓਜੇਕੇ
'ਚ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਕੁਲ.42 ਲਾਂਚ ਪੈਡ,
ਸਰਗਰਮ ਸਨ ਤੇ ਉੱਥੋਂ 130 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੱਤਵਾਦੀ
ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਾਂਚ ਪੈਡ ਤੋਂ
ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ
ਸੀ। ਪਹਿਲਗਾਮ 'ਚ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
ਅੱਤਵਾਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲਾਂਚ ਪੈਡਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ 'ਚ
ਵੜੇ ਸਨ। ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਇਹ ਲਾਂਚ ਪੈਡ
ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ 'ਚ ਚੱਲਦੇ ਹਨ
ਤੇ ਉੱਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਘੁਸਪੈਠ
ਕਰਨ 'ਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫ਼ੌਜ
ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਣ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦਾ
ਧਿਆਨ ਭਟਕਾਉਣ ਲਈ ਫਾਇਰਿੰਗ ਵੀ ਕਰਦੀ
ਹੈ। ਪਰ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਹਮਲੇ ਦੇ ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਨੂੰ
ਦੇਖਦਿਆਂ ਸਾਰੇ ਲਾਂਚ ਪੈਡ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾ
ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ
ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੀਓਜੇਕੇ ਸਥਿਤ ਲਾਂਚ ਪੈਡ ਨਾਲ
ਬਹਾਵਲਪੁਰ ਤੇ ਮੁਨੀਰਕੇ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ
ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ
ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ
ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਕੋਲ
ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ
ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਨੋਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ।

ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ
ਕਿ ਸਾਡੀ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਕੀ
ਹੋਵੇ, ਇਸ ਦੇ ਟਾਰਗੇਟ ਕੌਣ ਹੋਣ ਤੇ ਇਸ ਦਾ
ਸਮਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨਲ ਫ਼ੈਸਲੇ
ਲੈਣ ਲਈ ਫ਼ੌਜੀ ਦਸਤਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੋਟ ਹੈ।
ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਮਲੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ
ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤਾਂ ਨੂੰ ਬਗ਼ੈਰ
ਕਿਸੇ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਾਂਗੇ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਹ
ਕਿਤੇ ਵੀ ਹੋਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਤੋਂ
ਵੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਨੇ ਕੀਤੀ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਦੇ ਮੁਖੀ
ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ
ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਇਹ
ਮੁਲਾਕਾਤ ਪਹਿਲਗਾਮ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ
ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਹੈ। ਭਾਗਵਤ ਦੀ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਇਸ
ਮੁਲਾਕਾਤ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ
ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮੁਲਾਕਾਤ
ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸੀ। ਇਹ
ਮੁਲਾਕਾਤ ਮੋਦੀ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੁਖੀਆਂ ਨਾਲ ਬੈਠਕ
ਮਗਰੋਂ ਹੋਈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ
ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ।

2016 'ਚ ਉਤੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਹੋਏ ਸਰਜੀਕਲ ਸਟ੍ਰਾਈਕ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਫ਼ੌਜ ਨੇ
ਪੀਓਜੇਕੇ ਸਥਿਤ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਲਾਂਚ ਪੈਡ ਨੂੰ
ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ
ਨੂੰ ਢੇਰ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਫ਼ੌਜੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪਰਤ
ਆਏ ਸਨ। 2019 'ਚ ਪੁਲਵਾਮਾ ਅੱਤਵਾਦੀ

ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ
ਵੱਲੋਂ ਪੀਓਜੇਕੇ 'ਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਕੈਂਪਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ
ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ
ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਥੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ
ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਾਲਾਕੋਟ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀ
ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ 'ਚ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ 11 ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਛੇਤੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨਪੁਰ 'ਚ 1984
ਦੇ ਸਿੱਖ-ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਨਾਲ
ਸਬੰਧਤ 11 ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਛੇਤੀ
ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ
'ਚ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ
ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ
ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ
ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ
ਕਿਹਾ। ਬੈਂਚ ਨੇ 'ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰੀਂ
ਨੂੰ ਰੇਖਾਕਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੇਤੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

(ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ)

ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ

ਇਸ ਸੀਟ 'ਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ 'ਚ ਐਨਡੀਪੀ
ਦੀ ਮਾਤੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ
ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ
ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੁਣ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ
ਐਨਡੀਪੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਲੀਡਰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
ਓਧਰ, ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਓਟਾਵਾ ਦੇ ਨੇਪੀਅਨ
ਖੇਤਰ 'ਚ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਗਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ...

'ਚ 18 ਪੰਜਾਬੀ ਐਂਮਪੀ ਬਣੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ
'ਚ ਕਈ ਕੈਬਨਿਟ 'ਤੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਵੀ
ਰਹੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀ 16 ਐਂਮਪੀ
ਅਜਿਹੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਚੋਣ ਜਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ
ਦੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਿਬਰਲ ਤੇ
ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਵੱਲੋਂ ਜਿੱਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
ਪੰਜਾਬੀਆਂ 'ਚ ਓਨਟਾਰੀਓ ਸੂਬੇ ਦੇ ਬਰੈਂਪਟਨ ਨਾਗਰਿਕ
ਤੋਂ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰੁਬੀ ਸਹੋਤਾ ਨੇ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ
ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਅਮਨਦੀਪ ਜੱਜ,
ਬਰੈਂਪਟਨ ਈਸਟ ਤੋਂ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮਨਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੋਬ ਦੁਸਾਂਝ,
ਬਰੈਂਪਟਨ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਮਨਦੀਪ

ਸੋਹੀ ਨੇ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਤਾਰਨ ਚਾਹਲ, ਬਰੈਂਪਟਨ
ਸਾਊਥ ਤੋਂ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਸੁਖਦੀਪ ਕੰਗ ਨੇ ਲਿਬਰਲ
ਦੀ ਸੋਨੀਆ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਰੈਂਪਟਨ ਵੈਸਟ ਤੋਂ
ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਮਰਜੀਤ ਗਿੱਲ ਨੇ
ਲਿਬਰਲ ਦੀ ਕਮਲ ਖਹਿਰਾ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਜਿੱਤ ਦਰਜ
ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਸੂਬੇ ਦੇ
ਓਕਵਿਲੋ ਤੋਂ ਅਨੀਤਾ ਆਨੰਦ, ਵਾਟਰਲੂ ਤੋਂ ਬਰਦੀਸ਼
ਚੱਗਰ, ਡੋਰਵਲ ਲੈਚਿਨ ਤੋਂ ਅੰਜੂ ਢਿੱਲੋਂ, ਸਰੀ
ਨਿਊਟਨ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਸੁਖ ਧਾਲੀਵਾਲ,
ਮਿਸੀਸਾਗਾ ਮਾਲਟਨ ਤੋਂ ਇਕਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਹੀਰ,
ਸਰੀ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਰਣਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਰਾਏ, ਫਲੀਟਵੁੱਡ
ਪੋਰਟ ਕੈਲਸ ਤੋਂ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਰਿਚਮੰਡ
ਈਸਟ ਤੋਂ ਪਰਮ ਬੈਂਸ ਮੁੜ ਜਿੱਤਣ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ
ਰਹੇ ਹਨ। ਅਲਬਰਟਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕੈਲਗਰੀ ਈਸਟ
ਤੋਂ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਸਰਾਜ ਸਿੰਘ ਹੱਲਣ
ਮੁੜ ਚੋਣ ਜਿੱਤੇ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਕੈਲਗਰੀ ਸਕਾਈਵਿਊ
ਤੋਂ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਤੇ ਕੈਲਗਰੀ
ਮੈਕਨਾਈਟ ਤੋਂ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਦਲਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਜੇਤੂ
ਰਹੇ ਹਨ। ਓਕਸਫੋਰਡ ਤੋਂ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਅਰਪਨ
ਖੰਨਾ, ਐਡਮਿੰਟਨ ਗੇਟਵੇਅ ਤੋਂ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ
ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਲੀਡਰ ਟਿਮ ਉਪਲ, ਮਿਲਟਨ ਈਸਟ
ਤੋਂ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਰਮ ਗਿੱਲ, ਐਬਸਫੋਰਟ ਸਾਊਥ
ਕੈਲਗਰੀ ਤੋਂ ਸੁਖਮਨ ਗਿੱਲ, ਐਡਮਿੰਟਨ ਸਾਊਥ
ਈਸਟ ਤੋਂ ਜਗਜ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ ਤੇ ਵਿੰਡਸਰ
ਵੈਸਟ ਤੋਂ ਹਰਬ ਗਿੱਲ ਨੇ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ
ਡਾ. ਇਨਕਲਾਬੀ ਥਾਂਦੀ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ
ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ
ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌੜਾ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ
ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਅਮਰ ਕਾਰਪੇਟ)
ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ
ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਹਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੈਲ
ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ
ਸੁਖਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ
ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਹੈਪੀ ਹੀਰ)
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ
ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁੰਨਤ

ਪਹਿਲਗਾਮ ਹਮਲੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਤਿਵਾਦੀ ਆਦਿਲ ਤੇ ਅਹਿਸਾਨ ਦੇ ਘਰ ਢਾਹੇ

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ: ਪਹਿਲਗਾਮ ਕਤਲੇਆਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦ 'ਤੇ ਚੋਰਫਾ ਹਮਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਸਫਾਏ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਚ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਗਾਮ ਹਮਲੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਵਾਂ ਸਥਾਨਕ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਆਦਿਲ ਨੌਕਰ ਉਰਫ ਆਦਿਲ ਗੁਰੀ ਤੇ ਅਹਿਸਾਨ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ੇਖ ਸਮੇਤ ਲਸ਼ਕਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਧਮਾਕੇ ਨਾਲ ਉਡਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਤੀਜਾ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਾਰਿਸ ਨਜ਼ੀਰ ਵੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ 'ਚ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਘਟਨਾ ਚੱਕਰ 'ਚ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਆਸਿਫ ਸ਼ੇਖ ਦਾ ਤਾਲ ਸਥਿਤ ਘਰ ਵੀ ਇਕ ਆਈਈਡੀ ਧਮਾਕੇ 'ਚ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਗਿਆ ਦਲ ਧਮਾਕੇ 'ਚ ਵਾਲ-ਵਾਲ ਬਚ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਹੀ ਪਹਿਲਗਾਮ 'ਚ 200 ਘੋੜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਹਿਲਗਾਮ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ 'ਚ ਅਨੰਤਨਾਗ ਦੇ ਬਿਜਬਿਹਾੜਾ ਵਾਸੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਆਦਿਲ ਨੌਕਰ ਤੇ ਪੁਲਵਾਮਾ ਦੇ ਮੁਰਨ ਵਾਸੀ ਅਹਿਸਾਨ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ੇਖ ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਦੱਸੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਤੱਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਇਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਲਵਾਮਾ 'ਚ ਹੀ ਲਸ਼ਕਰ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਾਰਿਸ ਨਜ਼ੀਰ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਰਿਸ 24 ਜੂਨ 2023 ਨੂੰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਬਣਿਆ ਸੀ ਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਚ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਏ ਪਹਿਲਗਾਮ ਕਤਲੇਆਮ 'ਚ ਆਦਿਲ ਹੁਸੈਨ ਨੌਕਰ ਉਰਫ ਆਦਿਲ ਗੁਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਲ 2018 'ਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਅਟਾਰੀ ਵਾਹਗਾ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਵੀਜ਼ੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਸੁਰਾਗ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ

ਕੁਝ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰ ਕੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਦੱਖਣੀ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਹੀ ਸਰਗਰਮ ਹੈ। ਹਮਲੇ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਚਸ਼ਮਦੀਦਾਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਹੁਲੀਆ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਆਦਿਲ ਵੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵੀਰਵਾਰ ਦੇਰ ਰਾਤ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਦਲ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਮਕਾਨ

ਨੂੰ ਧਮਾਕੇ ਨਾਲ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ। ਹਮਲੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੁਲਵਾਮਾ ਵਾਸੀ ਲਸ਼ਕਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਅਹਿਸਾਨ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ੇਖ ਵੀ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀਜ਼ੇ ਲੈ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਲਸ਼ਕਰ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਆਸਿਫ ਸ਼ੇਖ ਦੇ ਤਾਲ ਦੇ ਹੀਪੋਰਾ ਸਥਿਤ ਘਰ 'ਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਗਿਆ ਪੁਲਿਸ ਦਲ ਉਥੇ ਰੱਖੀ ਇਕ ਆਈਈਡੀ ਦੇ ਧਮਾਕੇ 'ਚ ਵਾਲ-ਵਾਲ ਬਚ ਗਿਆ, ਪਰ ਮਕਾਨ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਘੇਰਾ ਅਨੰਤਨਾਗ ਤੇ ਕੁਲਗਾਮ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ੇਖੀਆਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਬੈਸਰਨ (ਪਹਿਲਗਾਮ) ਦੇ ਉੱਪਰੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਡੂ ਘਾਟੀ ਨੂੰ ਤਰਾਲ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਪਹਾੜੀ ਰਸਤਿਆਂ ਤੇ ਕੋਕਰਨਾਗ ਦੇ ਉੱਪਰੀ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਫੌਜ ਦੇ ਨੀਮ ਕਮਾਂਡੋ ਦੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਦਸਤੇ ਵੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਉਤਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੁਲਗਾਮ ਤੋਂ ਸ਼ੇਖੀਆਂ 'ਚ 25 ਸਾਬਕਾ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਤੇ ਓਵਰਗਰਾਊਂਡ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ ਬਣੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੁਖੀ

ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਫੜਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਚੀਫ ਰਹਿੰਦੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਾਫੀ ਫਜ਼ੀਹਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦਰਜ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੀ.

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਚਾਰਜ ਏਡੀਜੀਪੀ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚੌਥੇ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਚੀਫ ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਪੋਸਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀਆਂ ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਆਸ਼ੂ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਿਆਮ ਅਰੋੜਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੀ. ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਚੀਫ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਗੁਜ਼ਾਰ ਸਕੇ।

ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਚੀਫ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਗੁਜ਼ਾਰ ਸਕੇ। ਆਪਣੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦਬਾਅ ਵਿਚ ਨਾ ਆਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਓ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਐੱਸਪੀਐੱਸ ਪਰਮਾਰ ਨੂੰ 26 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਚੀਫ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਘੁਟਾਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਰਤਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਐਸ.ਪੀ.ਐਸ. ਪਰਮਾਰ ਨੂੰ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਰਮਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਏਆਈਜੀ ਫਲਾਇੰਗ ਸਕਵਾਇਡ ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਐੱਸਐੱਸਪੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਜਲੰਧਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ ਵੀ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਚੀਫ ਸੈਕਟਰੀ ਹੋਮ ਆਲੋਕ ਸ਼ੇਖਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਸਪੈਂਸ਼ਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਗੰਭੀਰ ਕਦਾਚਾਰ ਤੇ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ 'ਚ ਅਣਗਹਿਲੀ

ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਸਪੈਂਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤਿੰਨੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਡੀਜੀਪੀ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਗੇ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ 'ਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਲੰਘੀ ਸੱਤ ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਆਰਟੀਓ ਦਫਤਰ, ਆਟੋਮੋਟਿਵ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਟੈਸਟ ਸੈਂਟਰ ਤੇ ਕਾਮਨ ਸਰਵਿਸ ਸੈਂਟਰ 'ਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਐੱਸਪੀਐੱਸ ਪਰਮਾਰ, ਏਆਈਜੀ ਫਲਾਇੰਗ ਸਕਵਾਇਡ ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐੱਸਐੱਸਪੀ

ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਜਲੰਧਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ ਨੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸਹੀ ਟੈਸਟ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਬਣਵਾਏ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਟੈਸਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਕੇ ਟੈਸਟ ਦੇਣ ਦੇ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਹੋਏ। ਦਿਨ ਭਰ ਚੱਲੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਮਨ ਸਰਵਿਸ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਮਾਲਿਕ ਵਿਜੈ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੇਟੇ ਮੋਹਿਤ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਅਪਵਾਇਟਮੈਂਟ ਦਿਵਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਆਰਟੀਓ ਦਫਤਰ ਤੇ ਆਟੋਮੋਟਿਵ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਟੈਸਟ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਦਾ ਚਿਕਾਰਤ ਤੇ ਪੋਛੋਸੀ ਦਾ ਚਿਕਾਰਤ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਿਜੈ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿੱਜੀ ਕਰਿਦਿਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹੀ ਸੀ ਜਦਕਿ ਇਸ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਰਗਰਮੀ ਵਿਚ ਆਰਟੀਓ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਵਿਚੋਲੇ ਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸਮੂਹ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਸਸਪੈਂਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘੁਟਾਲੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਚੱਲਣ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗੀ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਟੇ ਏਆਈਜੀ ਤੇ ਐੱਸਐੱਸਪੀ ਨੂੰ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਬਖਸ਼ਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਹਰਵਿੰਦਰ ਤਤਲਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਲਫਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੱਜਤ' 'ਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰ

ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ: ਹਰਵਿੰਦਰ ਤਤਲਾ ਨਿੱਕੀ ਉਮਰੇ ਗੀਤਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵੱਡੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਜਿਹਾ ਗੀਤਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਵਿਚਰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪੀੜ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਪਰੇ ਕੇ ਗੀਤ ਵਿਧਾ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਸਿੱਧ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਡਾਇਟ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੇਖਕ ਸੰਘ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਦਮ ਨਾਲ ਹਰਵਿੰਦਰ ਤਤਲਾ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਲਫਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੱਜਤ' ਪੁਸਤਕ ਉਪਰ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਡਾ. ਕਮਲਜੀਤ ਟਿੱਬਾ ਨੇ ਪ੍ਰਗਟਾਏ। ਇਸ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਇਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਆਰਟਸ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਜੌਹਲ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਉੱਘੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਰ ਦੀਪਕ ਚਨਾਰਬਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ

ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ। ਡਾ. ਜੌਹਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾਇਟ ਦੇ ਅੱਠ ਨੌਜਵਾਨ ਸਿੱਖਿਆਰਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਉਪਰ ਏਨੀ ਨੌਸ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਲਾਜਵਾਬ ਕਾਰਜ ਹਨ। ਡਾਇਟ ਲੈਕਚਰਾਰ ਅਤੇ ਉੱਘੇ ਨਾਟਕਕਾਰ ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਵਿੰਦਰ ਤਤਲਾ ਸਾਡਾ ਅਜਿਹਾ ਗੀਤਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ

ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਅਵਾਮ ਦੇ ਦੁੱਖ ਦਰਦ ਆਪਣੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਆਏ ਹਨ। ਉੱਘੇ ਗਾਇਕ ਸਿਕੰਦਰ ਸਲੀਮ ਨੇ ਦੋ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਚ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਨ ਸਾਹਿਰ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਾਜਲ ਅਤੇ ਨਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਗੀਤਾਂ

ਨੂੰ ਸੁਰਾਂ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਪੁਸਤਕ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਫੱਟਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਜਸਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਕੌਰ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਨਵਨੀਤ ਕੌਰ, ਗੁਰਸਿਮਰਨ ਕੌਰ, ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਜੂਨੀਅਰ, ਨਵਜੋਤ ਕੌਰ, ਜਸਲੀਨ ਕੌਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਵਜ਼ੀਰਾਬਾਦ, ਡਾਇਟ ਲੈਕਚਰਾਰ ਕੰਵਲਦੀਪ ਸੋਹੀ, ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਮੁੱਲਾਪੁਰੀ, ਸੁਹਜਪ੍ਰੀਤ ਵਿਰਦੀ, ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਮਿਸਤਰੀ, ਵੰਦਨਾ ਭਾਰਤੀ, ਮਾਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਵੰਦਨਾ ਚੋਪੜਾ, ਵੰਦਨਾ ਸਰਮਾ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਸਟਾਲ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ ‘ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ-2025’

6 ਤੋਂ 60 ਸਾਲ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਲੁੱਟਿਆ ਮੇਲਾ; ਪਹਿਲਗਾਮ ਹਮਲੇ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ): ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ, ਵੱਲੋਂ ਰੁੱਖੀ ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਫੁਲਾਂ ਹੋਣੇ ਫੁਲਾਂ ਨੇ ਪਰੋਈਆਂ ਲੜੀਆਂ ਸਾਈਂ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ, ਜੱਗ ‘ਤੇ ਸਵੱਲੀ ਏ ਚੱਲ ਨੀ ਪ੍ਰੇਮੀਏ ਵਿਸਾਖੀ ਚੱਲੀਏ। ਵਿਸਾਖੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ, ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਸਗੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਸਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਪੂਰੇ ਚਾਅ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾੜ੍ਹਕ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਪੀ ਸੀ ਐੱਸ), ਵਲੋਂ ਵੀ ਹਰ ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ‘ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ’ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤ ਕੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਮੇਲਾ ਵੇਖਣ ਪੁਜਦੇ ਨੇ। ਇਹ

ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਟੱਪ ਗਈ। 300 ਦੇ ਕਰੀਬ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਹੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਲਾਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਲੀਨੋਇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੰਡੀਆਨਾ ਅਤੇ ਵਿਸਕਾਂਸਿਨ ਤੋਂ ਪੁੱਜੇ

ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰੋ-ਸ਼ਾਇਰੀ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਸੀਟਾਂ ‘ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਨਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਟੀਮ ‘ਪੰਜਾਬੀ ਮੁਟਿਆਰਾਂ’ ਨੂੰ ਸਟੇਜ ‘ਤੇ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੀਆਂ

ਉੱਭਰਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਗਾਇਕ ਗੁਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੇਨੀ ਨੇ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਖੱਟੀ। ਦੋ ਭੈਣਾਂ ਅਦਿਤੀ ਅਤੇ ਅਨਿਕਾ ਵਿੱਜ ਨੇ ਜਦੋਂ ਆਪਣੀ ਮਿੱਠੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਚ ‘ਮੇਰੇ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚਲਾ ਚੀਰ ਗਲੀ ਲਾਹੌਰ

ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਭੰਗੜਾ ਟੀਮਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਰੰਗੀਨ ਰਵਾਇਤੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੀਸੀਐਸ ਟੀਮ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ, ਜੋ ਸਾਡੀ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਦੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਾਵੋ!”

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਡਾ. ਦੇਵੇਸ਼ ਰੰਜਨ (ਡੀਨ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ - UW ਮੈਡੀਸਨ) ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਟੀਮ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਚੱਜਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਦੇਖੇ ਹਨ, ਪਰ ਪੀਸੀਐਸ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੱਖ

ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ, ਖਿੱਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਸਣੇ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਰੰਗੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਸਾਰੇ ਰੰਜਨਾ ਦੀ ਰੁਟੀਨ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਹੁਮਾਹੁਮਾ ਕੇ ਹੱਸਦੇ-ਗਾਉਂਦੇ, ਨੱਚਦੇ-ਟੱਪਦੇ ਮੇਲੇ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਨਣ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਨੇ, ਤੇ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਵੇਖੋ ਮੇਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਤਰੇ-ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ‘ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ’ ਦੀ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਹੀ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਦੀ ਟੀਮ ਸਣੇ, ਬੱਚੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਵੀ 5-6 ਮਹੀਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਨੇ। ਇਹ ਹਰ ਸਾਲ ਸ਼ਿਕਾਗੋਲੈਂਡ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋ ਨਿੱਬੜਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪੀਸੀਐਸ ਦੀ ਸਾਰੀ ਟੀਮ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ

ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾਏ। ਐਤਕੀਂ ਮੇਲੇ ਵਿਚ 6 ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 60 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੰਗੜਾ, ਗਿੱਧਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤ, ਕਵਿਤਾ ਸਮੇਤ 29 ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਮੇਲੀਆਂ ਤੇ ਮੇਲਣਾਂ ਦੀ ਟੌਹਰ ਤਾਂ ਵੇਖਿਆਂ ਹੀ ਬਣਦੀ ਸੀ, ਰੰਗ-ਬਿਰੰਗੇ ਕੁਤਰੇ-ਚਾਦਰਿਆਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਟਾਂ, ਲਾਚਿਆਂ ਵਿਚ ਸਜੇ ਬੱਚੇ ਤੇ ਗੱਭਰੂ-ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਦੇ ਤਾਂ ਕੀ ਹੀ ਕਹਿਣੇ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਤਾਂ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਰਹੇ ਗੋਰੇ ਵੀ ਖੁਦ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਾ ਸਕੇ ਤੇ ਉਹ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ‘ਚ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ‘ਵਾਓ ਯੂ ਆਰ ਲੁਕਿੰਗ ਸੋ ਪ੍ਰੀਟੀ’। ਭੰਗੜੇ ਅਤੇ ਗਿੱਧੇ ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ, ਝੂਮਰ ਦੀਆਂ ਮਨਮੋਹਕ ਤਾਲਾਂ, ਸੁਰੀਲੇ ਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ‘ਰੰਗਲੀ ਸ਼ਾਮ’ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ ‘ਚ ਸਜੀਆਂ ਇਸ ਟੀਮ ਦੀਆਂ ਨੰਨੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਭੰਗੜਾ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਤਾਤੀਆਂ, ਸੀਟੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੌਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਕੀਤੀ। ਮਗਰੋਂ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਟੀਮਾਂ - ‘ਸ਼ਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ’ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਰੰਗਲਾ ਸਕੂਲ ਐਂਡ’, ‘ਗੱਭਰੂ ਚੰਨ ਵਰਗੇ’, ‘ਵਿਰਾਸਤ-ਏ-ਪੰਜਾਬ’, ‘ਵੱਖਰਾ ਸਵੇਰਾ’, ‘ਭੰਗੜਾ ਵਾਈਬ’, ‘ਅਸ਼ਕੇ ਭੰਗੜਾ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਗੋ’, ਪੀਸੀਐਸ ਪਾਇਨੀਅਰਜ਼ ਭੰਗੜਾ, ਸ਼ੌਂਕਣਾਂ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀਆਂ’, ‘ਕੁਈਨਜ਼ ਆਫ ਭੰਗੜਾ ਰਾਈਮਜ਼’, ‘ਪੀਸੀਐਸ ਯੂਥ ਭੰਗੜਾ’, ‘ਰਾਖੇ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਅਕੈਡਮੀ’, ‘ਗਿੱਧਾ ਧੀਆਂ ਦਾ’, ‘ਰੂਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ’, ‘ਖੱਟੀਆਂ-ਮਿੱਠੀਆਂ’, ‘ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਸਾਉਥ-ਵੈਸਟ ਦੀਆਂ’, ‘ਵਿਰਦੇ ਦੇ ਵਾਰਿਸ’, ‘ਗੱਭਰੂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ’, ‘ਏਬੀਸੀ ਅਪਨਾ ਭੰਗੜਾ ਕਰਿਊ’, ‘ਬੋਲੀਭੰਗੜਾ ਡਾਂਸ ਸਕੂਲ’, ‘ਮਨਮੋਹਨਾਸ’ ਦੇ

ਦੀ’ ਅਤੇ ‘ਜੁਗਨੀ’ ਗਾਈ ਤਾਂ ਉਹ ਲਾਚੀ ਬਾਵਾ ਤੇ ਗਲੇਰੀ ਭਾਵਾ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਮੰਤਰ-ਮੁਗਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਉਘੇ ਸ਼ਾਇਰ ਆਬਿਦ ਰਸ਼ੀਦ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਸੁਣਾਈ। ਜਿਗਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਸਟੇਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਦੇ ਚੀਫ ਗੈਸਟ ਡਾ. ਦੇਵੇਸ਼ ਰੰਜਨ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਾਉਂਸਲ ਜਨਰਲ ਸੋਮਨਾਥ ਘੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਟੇਜ ‘ਤੇ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ ਨੇ ਪੀਸੀਐਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਸਫਰ ‘ਤੇ ਝਾਤ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਇਸ ਸਫਲ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ

ਵੱਖ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਏਜੰਟ ਦੱਸਿਆ। ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ, ਸੋਮ ਨਾਥ ਘੋਸ਼ ਨੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀਸੀਐਸ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਸ੍ਰੀ ਯੋਗੇਸ਼ ਵਦੇਰਾ (ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਮੇਡਲਾਈਨ) ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਪੀਸੀਐਸ-ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ 2025 ਕਾਮਯਾਬ ਈਵੈਂਟ ਹੈ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੀਸੀਐਸ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਉਹ ਦਿਆਲੂ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਭੋਜਨ ਗਰਮ ਅਤੇ ਸੁਆਦੀ ਸੀ।” ਰੋਨੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਰਨ

ਪੀਸੀਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰਾਂ, ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਅਤੇ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ‘ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ’ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਹਰ ਝਲਕ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਗੱਭਰੂ ਭੰਗੜੇ, ਧਮਾਲ ਨਾਲ ਦਿਲ ਜਿੱਤਦੇ ਨੇ, ਉਥੇ ਹੀ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਗਿੱਧੇ, ਲੁੱਡੀ, ਸੰਮੀ, ਫਿਊਜ਼ਨ ਡਾਂਸ ਨਾਲ ਮੇਲਾ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਈਟਮਾਂ ਨੇ ਮੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 26 ਅਪਰੈਲ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕਾਪਰਨਿਕਸ ਸੈਂਟਰ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਖੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕ ਜੁੜਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸੀ ਤੇ ਦੇਖਦਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੀ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2025 ਨੂੰ ਪਹਿਲਗਾਮ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਤਲੋਆਮ ਦੇ 26 ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਇਕ ਪਲ ਦਾ ਮੌਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਪੀਸੀਐਸ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ ਨੇ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ‘ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ -2025’ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮਿੱਠੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੀਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਰਮਵੀਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਤੇਜਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੂਦਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਏਕਮ ਕੌਰ, ਜਸਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਮਨਤੇਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਵਰੂਪ ਕੌਰ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ। ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਐਮ ਸੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਲ ਕੌਰ ਨੇ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀਆਂ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ

ਬੱਚਿਆਂ, ਗੱਭਰੂ-ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਨੇ ਵਧੀਆ ਭੰਗੜਾ-ਗਿੱਧਾ ਪਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਝੂਮਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀ, ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਟਰ ਕਮਲ ਚੌਡਸਾ, ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਕਮਲਜੀਤ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਅਮਰਜੋਤ ਮਹਿਰਾ, ਕੇਵਿਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਅਤੇ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਨੇਹਾ ਸੋਬਤੀ, ਡੀ ਜੇ ਸੈਣੀ ਅਤੇ ਜਸਪਾਲ ਬੱਬੂ, ਨਵਜੋਧ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ, ਰਾਜਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਕਵਲਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪਾਇਲ ਵਿਰਦੀ, ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ, ਗੁਰਦਿਬਾਲ ਭੁੱਲਰ, ਸਹਿਜ ਕੌਰ ਸਿੰਘੂ ਅਤੇ ਗੁਣਤਾਸ ਕੌਰ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਮਨ ਕੌਰ, ਹਰਪਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੋਨੀ ਜੱਜ, ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਆਰਿਆ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤਾ ਠਾਕਰੇ ਨੇ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਕਿਰਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਕਬੀਰ ਵਿਰਕ ਅਤੇ ਆਰੋਨ ਸੋਹੀ ਅਤੇ ਜੈਸਮੀਨ ਕੌਰ ਤੇ ਰੀਆ ਕੌਰ ਹੁੰਜਨ ਨੇ ਸਟੇਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਖੂਬੀ ਸੰਭਾਲੀ।

ਜੋ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਜਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਟੀਮ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਹਰ ਸਾਲ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੀ.ਓ.ਡੀ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਟੀਮ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰਲਾਲ ਭੱਠਲ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘੂ, ਬਿਕਰਮ ਸੋਹੀ, ਜਿਗਰਦੀਪ ਢਿੱਲੋਂ, ਅਮਿਤ ਪਾਲ ਗਿੱਲ, ਜੋਤੀ ਪਰਮਾਰ, ਪਰਮਵੀਰ ਕੌਰ, ਤੇਜਵੀਰ ਸੂਦਨ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਪਰਵਿੰਦਰ ਨਨੂਆ, ਪਾਲ ਲੈਲ, ਭਿੰਦਰ ਪੰਮਾ, ਗੁਰਜੀਤ ਪਲੀਆ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਭੱਲਾ, ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਗਿੱਲ, ਅਮਰਜੀਤ ਅਟਵਾਲ, ਵਿੱਕ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਗਿਰਨ, ਮਹਿੰਦਰਜੀਤ ਸੈਣੀ, ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਗੇ ਦਾ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਤੇ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ

ਸੋਹੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਹ ਮੇਲਾ (ਤਿਉਹਾਰ) ਵਰਗਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਪਣਿਆਂ ਦਾ ਨਿੱਘ ਸੀ। ਲੋਕ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਾਬੀ ਵਿਚ ਖਚਾਖਚ ਭਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਰੰਗ-ਬਿਰੰਗੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਅਤੇ ਪੱਗਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਭੁੱਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।” ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਵਿਕਰਮ ਗਿੱਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਗ੍ਰੈਂਡ ਸਪਾਂਸਰ ਡਾ. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਪਲੈਟੀਨਮ ਸਪਾਂਸਰ ਕੇਵਿਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਗੋਲਡਨ ਸਪਾਂਸਰ ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ, ਤਨੂ ਬਲਜੀਤ ਮਾਂਗਟ, ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਮੁਲਤਾਨੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ ਸਨ। ਪੀਸੀਐਸ ਵਲੋਂ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਨੂੰ ਪਲੇਕਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀਸੀਐਸ ਟੀਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ।

ਪੀ.ਸੀ.ਐੱਸ. ਦੇ 'ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ-2025' ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਤਸਵੀਰਾਂ

ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਤੇ ਵੀਡੀਓਗ੍ਰਾਫੀ:
ਬਲਿੰਗ ਕ੍ਰਿਏਸ਼ਨਜ਼

ਬਾਜਵਾ ਤੋਂ 12 ਘੰਟੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤਸੱਲੀ

ਮੋਹਾਲੀ: ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਤੋਂ ਵਾਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਬਾਜਵਾ ਤੋਂ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ

ਕਰੀਬ 5.30 ਘੰਟੇ ਗਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ 10 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਬਨੇ ਹੈ ਸੋ ਵੇ ਸੇ ਗਜ ਸੇ 8:40 ਵਜੇ ਤੱਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ

ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਵੀ ਚੜ੍ਹੀਆਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਾਹਤ ਤਾਂ ਮਿਲੀ, ਪਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੋਏ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫਿਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ 6.30 ਘੰਟੇ ਹੋਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਇਮ ਬਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਥਕਾਨ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ 12 ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਲਈ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨਵਲੀ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ

ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਵੱਡੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੁਲਾਕਾਤ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਲਾਂਘੇ ਰਾਹੀਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 4,13,058 ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਲਾਂਘੇ ਰਾਹੀਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਵੀਰਵਾਰ ਤੱਕ 413058 ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਲਾਂਘੇ ਰਾਹੀਂ 493 ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ ਸੀ ਜਦਕਿ 333 ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਏ।

ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ 27 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿੰਬੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਾਹਗਾ ਬਾਰਡਰ ਰਾਹੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 48 ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਛੱਡਣ ਦਾ ਅਲਟੀਮੇਟਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਖਿਲਾਫ ਲਏ ਗਏ ਸਖਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਹਮਲੇ ਦਾ ਅਸਰ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ

ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਲਾਂਘੇ 'ਤੇ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਬੇ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਤੋਂ 20 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਵਸੂਲਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ

ਵਿੱਚ ਲੰਗਰਾਂ ਲਈ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਰਸਦਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਮਾਇਆ ਸਮੇਤ ਲਾਂਘੇ ਰਾਹੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧ ਬਣਾਵੇ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਵੇ।

ਪਹਿਲਗਾਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲਪਨਾ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ: ਮੋਦੀ

ਮਧੁਬਨੀ: ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ। ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਬਚੀ ਖੁਚੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬੇਟਾ ਗਵਾਇਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਭਰਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ। ਕੋਈ ਬੰਗਾਲੀ ਬੋਲਦਾ ਸੀ, ਕੋਈ ਕੰਨੜ, ਕੋਈ ਉੜੀਆ ਕੋਈ ਬਿਹਾਰ ਤੋਂ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਜ ਸਾਡਾ ਦੁੱਖ ਇਕ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਕੰਨਿਆਕੁਮਾਰੀ ਤੱਕ ਲੋਕ ਦੁਖੀ ਹਨ। ਉਹ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਮਧੁਬਨੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਝੰਡਾਰਪੁਰ ਵਿਚ ਸਭਾ

ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਆਪਣੇ 17 ਮਿੰਟ ਦੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਐੱਮ ਨੇ ਮਿਥਿਲਾ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਫਿਰ ਅੱਤਵਾਦ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ 13,480 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੇ। ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਜੈਨਗਰ

ਤੋਂ ਪਟਨਾ ਵਿਚਾਲੇ ਨਮੋ ਭਾਰਤ ਰੈਪਿਡ ਟ੍ਰੇਨ ਨੂੰ ਵਰਚੁਅਲ ਰੂਪ ਨਾਲ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦਿਖਾ ਕੇ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਕਰਨਾਟਕ, ਬਿਹਾਰ, ਕੇਰਲ, ਓਡੀਸ਼ਾ, ਅਸਾਮ, ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਤੇ ਆਂਧਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਬੋਤਮ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੰਚਾਇਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤੇ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇ ਕੇ ਕੀਤੀ। ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਮਾਸੂਮ ਦੇਸਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ, ਇਸ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਦੇਸ਼ ਦੁਖੀ ਹੈ। ਪੂਰਾ ਦੇਸ਼ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਜ਼ਖ਼ਮੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਉਹ ਛੇਤੀ ਸਿਹਤਯਾਬ ਹੋਣ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

‘ਆਪ’ ਨੇ ਪੱਛੜਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ‘ਤੇ ਡਾਕਾ ਮਾਰਿਆ: ਵਤਿੰਗ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵਤਿੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਉਟਸੋਰਸਿੰਗ, ਐਡਹਾਕ ਤੇ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2006 'ਚ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦਫ਼ਤਰ 'ਚ ਵਕੀਲ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਐੱਸਸੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲੈਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਜਦਕਿ 12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ (ਬੀਸੀ) ਨੂੰ ਇਸ ਲਾਭ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਵਤਿੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ 19 ਦਸੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਆਪ' ਨੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ

ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਚੌਕਸੀ ਵਧੀ

ਜੰਮੂ: ਕੁਪਵਾੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਐਡਵਾਇਜ਼ਰੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਰਨਾਹ, ਕੇਰਨ, ਮੱਛਲ ਤੇ ਬੰਗਸ ਘਾਟੀ ਸਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਐਲਓਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਯਾਤਰਾ ਨਾ ਕਰਨ। ਐਲਓਸੀ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਸੈਲਾਨੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਆਯੋਜਕਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਡੀਸੀ

ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਲਓਸੀ ਨਾਲ ਲਗਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਚੌਕਸੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਬੰਧਤ ਨੰਬਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਐਲਓਸੀ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਰੂਪ ਨਾਲ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨੇੜੇ ਦੀ ਚੌਕੀ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਰਬ ਸਾਗਰ 'ਚ ਕੀਤਾ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਪ੍ਰੀਖਣ

ਸੂਰਤ: ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪਹਿਲਗਾਮ 'ਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦੇ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਬ ਸਾਗਰ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਜਲ ਸੈਨਾ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਜੰਗੀ ਬੋਤੇ ਆਈਐਨਐੱਸ ਸੂਰਤ ਨੇ ਮੱਧ ਦੂਰ ਦੀ

ਪ੍ਰੀਖਣ ਦੌਰਾਨ ਆਈ. ਐੱਨ. ਐੱਸ. ਸੂਰਤ ਨੇ ਟੀਚੇ 'ਤੇ ਸਟੀਕ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਾਡੀਆਂ ਰੱਖਿਆ ਸਮਰਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ 'ਚ ਮੀਲ ਦਾ ਪੱਥਰ ਹੈ।

ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਦਾ ਸਫਲ ਪ੍ਰੀਖਣ ਕਰ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸਖਤ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਸਤ੍ਹਾ ਤੋਂ ਹਵਾ 'ਚ ਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਿਜ਼ਾਈਲ (ਐੱਮਆਰ-ਐੱਸਏਐੱਮ) ਦੀ ਮਾਰਕ ਸਮਰੱਥਾ ਲਗਪਗ 70 ਕਿਲੋਮੀਟਰ

ਉੱਨਤ ਨੈੱਟਵਰਕ-ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਸਮਰਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੈ।

ਹੈ। ਜਲ ਸੈਨਾ ਨੇ ਐਕਸ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਕੀਤਾ, 'ਆਈਐਨਐੱਸ ਸੂਰਤ ਦੀ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰ 'ਚ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਭੇਦਨ 'ਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਖਣ ਦੌਰਾਨ ਆਈਐਨਐੱਸ ਸੂਰਤ ਨੇ ਟੀਚੇ 'ਤੇ ਸਟੀਕ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਾਡੀਆਂ ਰੱਖਿਆ ਸਮਰਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ 'ਚ ਮੀਲ ਦਾ ਪੱਥਰ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਜੰਗੀ ਬੋਤੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਜਲ ਸੈਨਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਆਤਮਨਿਰਭਰ ਭਾਰਤ ਲਈ ਮਾਣ ਦਾ ਪਲ ਹੈ। ਆਈਐਨਐੱਸ ਸੂਰਤ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਸਭਤੋਂ ਆਧੁਨਿਕ ਖਤਰਨਾਕ ਜੰਗੀ ਬੋਤਿਆਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ 75 ਫੀਸਦੀ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਅਤਿਆਧੁਨਿਕ ਹਥਿਆਰ-ਸੈਂਸਰ ਅਤੇ

ਊਧਮਪੁਰ 'ਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਜਵਾਨ ਸ਼ਹੀਦ

ਊਧਮਪੁਰ: ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਊਧਮਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਇਕ ਜਵਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਜਵਾਨ ਜੰਤੂ ਅਲੀ ਸ਼ੇਖ ਬੰਗਲ ਦੇ ਨਾਦੀਆ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਬਸੰਤਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਲਗਪਗ 12 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਡੁਡ ਦੇ ਬਿਰਲੀ ਧਾਰ ਵਿਚ ਫ਼ੌਜ ਤੇ ਹੋਰ

ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਮੁਹਿੰਮ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੇ ਸਵੇਰੇ ਸੱਤ ਵਜੇ ਸਾਂਝਾ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਮੁਹਿੰਮ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਗੌਤਮ ਗੰਭੀਰ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੀਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੋਚ ਗੌਤਮ ਗੰਭੀਰ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਸੂਚਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਮਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਪਹਿਲਗਾਮ 'ਚ 26 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਸੈਂਟਰਲ) ਐੱਮ ਹਰਸ਼ ਵਰਧਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਗੌਤਮ ਗੰਭੀਰ ਦੀ ਈਮੇਲ 'ਤੇ ਧਮਕੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਮੁੜ ਦਿੱਤੀ ਪਰਮਾਣੂ ਹਮਲੇ ਦੀ ਧਮਕੀ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਵਿਆਹੀ ਮੇਰਠ ਦੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਰਵੱਈਆ ਮੁੜ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਔਰਤਵਾਰ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪਰਮਾਣੂ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਧਮਕੀ ਸ਼ਹਿਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਰੋਲ ਮੰਤਰੀ ਹਨੀਫ਼ ਅੱਬਾਸੀ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਤੋਂ ਸਾਹੀਨ ਵਰਗੀਆਂ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਸਜਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈਆਂ ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵਰਤਣ ਲਈ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਰਤ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਬੁਖਲਾਹਟ 'ਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬੇਹੱਦ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਬਿਆਨ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਕਟਹਿਰੇ 'ਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਉਸ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਦੇਖ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਸਥਿਰਤਾ

ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਜੰਗ ਹੀ ਮੰਨੇਗਾ। ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰੋਲ ਮੰਤਰੀ ਅੱਬਾਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਸਾਡਾ ਪਾਣੀ ਬੰਦ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਜੰਗ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਗੱਲੀ, ਸਾਹੀਨ ਤੇ ਗਜ਼ਨਵੀ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਚੌਕਾਂ 'ਚ ਸਜਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਲਈ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ 130 ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਮਾਡਲ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ-ਕਿੱਥੇ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੈਲਿਸਟਿਕ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਹਨ, ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਰੂਜ਼ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਹਨ, ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਹੀਨ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮਿਜ਼ਾਈਲ) ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਹੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵੱਲ ਨਹੀਂ।

ਮੇਰਠ ਪਾਕਿਸਤਾਨ

ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਮੇਰਠ ਦੀ ਇਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਭਾਰਤੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਾਪਸ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੇਰਠ ਦੇ ਸਰਧਾਨਾ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸਨਾ ਆਪਣੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ 45 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਆਈ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਭਾਰਤੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਬੱਚੇ ਸਰਹੱਦ

ਪਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸਨ। ਸਨਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ, ਸਨਾ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹੁਰੇ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕੀ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੰਗ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਭਰ 'ਚ 4,745 ਮਾਮਲੇ ਕੀਤੇ ਦਰਜ

ਸੰਗਰੂਰ: ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੰਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੈਬਨਿਟ ਸਬ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਰਪਾਲ ਚੀਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚ 4,745 ਮਾਮਲੇ ਐਨਫੀਪੀਐੱਸ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, 7536 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਗਪਗ 71 ਤਸਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗ਼ੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 301 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ, 9969 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਚੂਰਾ ਪੋਸਤ, 154 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਅਫੀਮ, 96 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਗਾਂਜਾ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ 21,84,276 ਗੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਕੈਪਸੂਲ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਗ਼ੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰਾਬ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗਾਂ

ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਤਾਲਮੇਲ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ 'ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਰਾਬ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ

ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਚ 4 ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰਾਬ ਸੰਬੰਧੀ ਇਕ ਹੋਰ ਐਫਆਈਆਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਛਾਜਲੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਪੀਐੱਚਡੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਇਕ ਪੀਐੱਚਡੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਹੋਸਟਲ ਦੇ ਬਾਥਰੂਮ 'ਚ ਮਿਲੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਦਸਤੂਰਾ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (32) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ 'ਚ ਪੀਐੱਚਡੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਥਰੂਮ 'ਚ ਡਿੱਗਾ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਥੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਏਸੀਪੀ ਸ਼ਿਵ ਦਰਸ਼ਨ ਮੁਤਾਬਕ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ।

ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪਹਿਲਗਾਮ 'ਚ ਹੋਏ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਤਕਾਹਟ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਸੈਲਾਨੀਆਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਅਚਨਚੇਤ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਸਕਰ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਡੂੰਘੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਨੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਕਣਕ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਵੱਢ ਤੇ ਸੰਭਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖਰੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਝੱਲਣੀਆਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਲੰਘੇ ਦਿਨੀਂ ਇਕ ਖ਼ਬਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹ ਵੀ ਸੁਤੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੱਜ-ਨੱਠ 'ਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਰਹੱਦਾਂ ਲਾਗੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਣਕ ਦੀ ਵਾਢੀ ਤੇ ਤੁੜੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਨਬੇਤਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੰਗੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਾਢੀ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਝੱਲਣੀਆਂ ਪੈ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਦੇ ਦਿਨ ਦੇਖੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਜ਼ਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਜੰਗਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਉਸ ਦਾ ਖ਼ਮਿਆਜ਼ਾ ਸਰਹੱਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਿਆਂ 'ਤੇ ਹੰਢਾਇਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕੇ ਸੰਤਾਲੀ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 70-75 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਸੌਖਣੇ ਹਨ। ਜੰਗ ਦਰਮਿਆਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ

ਬੀਐੱਸਐੱਫ਼ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਗਰੋਂ ਗੇਟ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ। ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਇਹ ਜਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੰਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸਰਹੱਦੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਮੁਨਿਆਦੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਵਾਢੀ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੀਮਾ ਸੂਰੱਖਿਆ ਫੋਰਸ ਕੁਝ ਹੋਰ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲਗਦੀ 550 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਮੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਹਿਯੋਗ ਹੈ। ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਵਸਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ-ਬਾਰ, ਡੰਗਰ ਪਸ਼ੂ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਕੁਝ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਜਾੜੇ ਦੇ ਡਰੋਂ ਭੈਅਤੀਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੁਸ਼ਟੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਆਇਆ ਹੈ। ਬੀਐੱਸਐੱਫ਼ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਭਤੋਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਡਰਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕੌਣ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਬੀਐੱਸਐੱਫ਼ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਕਰਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਚੌਕਸੀ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਫ਼ਵਾਹ ਨਾ ਫੈਲਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾਤਾ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ (ਗ਼ੈਰ ਸਿਆਸੀ) ਨੂੰ ਚਾਰ ਮਈ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਚ ਬੈਠਕ ਲਈ ਸੱਦਾ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਐੱਸਕੇਐੱਮ ਦੇ ਨੇਤਾ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡੱਲੇਵਾਲ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਬੈਠਕ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਏ ਤਾਂ ਮਜਬੂਰੀ 'ਚ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬੈਠਕ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਐੱਸਕੇਐੱਮ ਨੇ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਚੌਹਾਨ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਵੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਲਿਆ ਤੇ ਜਬਰੀ ਮੋਰਚਾ ਖ਼ਰਾਬ ਕੀਤਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਟੈਕਟਰ-ਟਰਾਲੀਆਂ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ ਲੁੱਟ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਮੁੱਚੇ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਚ ਰੋਸ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ 'ਚ ਉਹ ਚਾਰ ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬੈਠਕ 'ਚ ਤਾਂ ਹੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣਗੇ ਜੇ ਉਸ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨਾ ਹੋਣ। ਜੇ ਕੋਈ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 19 ਮਾਰਚ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਡੱਲੇਵਾਲ ਨੇ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ 19 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਬੈਠਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ

ਬ੍ਰਿਕਸ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਗੇ ਜੈਸ਼ਕਰ ਤੇ ਡੋਭਾਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਹੇ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੂਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਜੀਤ ਡੋਭਾਲ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐੱਸ. ਜੈਸ਼ਕਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਯਾਤਰਾ ਟਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਐੱਨਐੱਸਏ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਦੋਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਜਾਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ 'ਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਜੁਲਾਈ, 2025 ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਕਸ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

3 ਮਈ, ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ

ਜੰਗ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਜੰਗ ਦੇ ਬੱਦਲ ਗਹਿਰਾ ਗਏ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਪਲ ਰਹੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਗਰੁੱਪ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ ਕਰਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਧਰ ਭੇਜਦੇ ਹਨ। 'ਦਾ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਫਰੰਟ' ਅਜੇਹੀ ਹੀ ਇਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਦੀ ਬੈਸਰਨ ਸੈਰਗਾਹ 'ਤੇ 26 ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਮਾਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ 4 ਜੰਗਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਨਮੋਸ਼ੀਜਨਕ ਹਾਰਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵੇਖਣਾ ਪਿਆ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਵੱਡੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਜਰਨੈਲਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁੱਧ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜ਼ਹਿਰ ਹੀ ਉਗਲਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਫ਼ੌਜ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਆਸਿਮ ਮੁਨੀਰ ਨੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁੱਧ ਪੂਰਾ ਜ਼ਹਿਰ ਉਗਲਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਗਾਮ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਖੂਨ ਦੀ ਹੇਲੀ ਖੇਡੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਤੇ ਹੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 2001 ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਸਦ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ ਸੀ।

ਜੁਲਾਈ 2006 ਵਿਚ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਰੇਲ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿਚ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਸਾਲ 2008 ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਇਸ ਮਹਾਂਨਗਰ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਹੋਟਲਾਂ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਵਹਾਇਆ ਸੀ।

ਸਾਲ 2019 ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪੁਲਵਾਮਾ ਵਿਚ ਹੀ ਇਕ ਬਾਰੂਦ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਵਾਹਨ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਦੇ ਵਾਹਨ ਵਿਚ ਮਾਰ ਕੇ 40 ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਹੁਣ ਪਹਿਲਗਾਮ ਨੇੜੇ 26 ਭਾਰਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੈਲਾਨੀ ਸਨ, ਨੂੰ ਸ਼ਰੇਆਮ ਸਿੱਧੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਵੰਗਾਰ ਨੂੰ ਕਬੂਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਅਤੇ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੱਡੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਤਾੜਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਏਗਾ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੋਗ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਚੀਨ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਅਰਬ ਮੁਲਕ, ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਹਰ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਖ਼ੈਬਰ ਪਖਤੂਨਖਵਾ ਵਰਗੇ ਰਾਜ, ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਤੇ ਸਵਾਲਾਂ 'ਚ ਘਿਰਿਆ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਨਾਲੇ ਚੋਰ-ਨਾਲੇ ਚਤਰ ਵਾਲੀ ਕਹਾਵਤ ਨੂੰ ਸੱਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗਿੱਦੜ-ਭਥਕੀਆਂ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਗਾਮ 'ਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਜ਼ਾਲਮਪੁਣੇ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ 'ਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਿਆ 'ਤੇ ਸਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਠੱਪ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2023-24 'ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ 25 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਹਾਕਮ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਦਰਾ ਕੌਸ਼ ਅੱਗੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਪੱਲਾ ਅੱਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਚੀਨ ਤੇ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਨੇ 1.82 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ 1.42 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਉਹ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਤੋਰ ਸਕਦਾ। ਇਹੀ ਸੋਚ ਬਾਕੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦ ਉਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ 'ਚ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਖੋਰਾ ਲਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਹਿ 'ਤੇ ਪਲਣ ਵਾਲੇ ਖੁੰਘਾਰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਕਾਰਨ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਅੱਕੜਾਂ ਝੱਲਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਲ 2024 'ਚ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਡੋਡਾ 'ਚ ਹੋਏ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਣੇ ਚਾਰ ਜਵਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਕਾਰਨ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਡੂੰਘੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੈ। ਗੁਲਮਰਗ 'ਚ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਘੋੜਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧੰਦੇ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਜੰਗ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਲਮੀ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਅਸੀਮ ਵੀਟੋ ਪਾਵਰ ਵਰਤ ਰਹੀਆਂ ਅਫ਼ਸਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ

ਮੁੱਖ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਲੈਣ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਚ ਚਲਦੇ ਕੇਸਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿੱਤ-ਦਿਹਾੜੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਛਪਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਪਰਲੀਆਂ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਦੀਵਾਨੀ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਕੇਸ ਲਟਕੇ ਪਏ ਹਨ। 2023 'ਚ ਇਕੱਤਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 5.2 ਕਰੋੜ (5.2 ਮਿਲੀਅਨ) ਕੇਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਚ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 80,000 ਕੇਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚ ਹੀ ਹਨ। ਪਰ ਅਰੰਭੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਅਫ਼ਸਰੀ

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਾਰੀ
ਫੋਨ: 98158-02070

ਅਦਾਲਤਾਂ' 'ਚ ਕੇਸ ਵਰ੍ਹਿਆਂਬੱਧੀ ਲਟਕਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਫੈਸਲਾ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਡੀਕ 'ਚ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ। ਸੈਂਕੜੇ ਹਨ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਜਾਂ ਲੱਖਾਂ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਸੀਮਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਮਤ ਵੀਟੋ ਦੀ ਪਾਵਰ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ 'ਚ ਤਾਰੀਖਾਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਗਵਾਹੀਆਂ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਬਹਿਸਾਂ ਵੀ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਫੈਸਲੇ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਏ-ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ। ਆਖ਼ਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਨ? ਕਿਸ ਕੰਮ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ? ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇੰਜ? ਕੀ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਹੈ? ਕੀ ਇਹ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ? ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ 'ਅਫ਼ਸਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ' ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਹੈ? ਜਾਂ ਇਹ ਸਮਾਂ ਟਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਰੁਚੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਆਖ਼ਰ ਇਹ ਅਫ਼ਸਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ? ਕਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਚ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ 'ਅਫ਼ਸਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ' ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਅਫ਼ਸਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਅਫ਼ਸਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ ਜਾਂ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਫ਼ਸਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਸਿੱਧਿਆਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ-ਹਕੂਕਾਂ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਜੁਡੀਸ਼ਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਕਿਆਸ ਕਰੋ ਉਸ ਕਾਮੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੇ ਵਰ੍ਹੇ ਫੈਕਟਰੀ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਗਰੈਚੁਇਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁਪਏ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ। ਇਹ ਪੈਨਸ਼ਨ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਵਿਚੋਂ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਕੱਟੀ ਰਕਮ ਦੇ ਇਵਜ਼ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਕਿੰਨੀ ਤੁਛ ਜਿਹੀ ਰਕਮ ਹੈ ਇਹ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੱਥੇਲ ਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਂਗਰ। ਕਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਰੈਗੂਲਰ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 10 ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਦੇ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਵਿਰਵੇ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗਰੈਚੁਇਟੀ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਹੈ, ਹਰ ਉਸ ਕਾਮੇ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਬਹੁਤੇ

ਮਾਲਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਫੰਡ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਰਵੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਕਾਮੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਰੈਚੁਇਟੀ ਦਾ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਲੇਬਰ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਲੇਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੇਸ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਹੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਾਜਬ ਹੱਕ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ

ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਾਈਲਾਂ ਇਥੇ ਵੀ ਲਟਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਖੁੰਜੇ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਗਤੀ ਨਹੀਂ ਫੜਦੀਆਂ। ਬਹਾਨੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਡੂੰਘੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਜੇਕਰ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਦਫ਼ਤਰਾਂ 'ਚ ਲੱਗੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਥੇ ਵੀ ਸੈਂਕੜੇ ਕੇਸ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਲਟਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਧਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਆਸ ਤਾਂ ਉਸ

ਲਈ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਮੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ-ਬੱਧੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਫ਼ਸਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਰੀਖ਼ ਦਰ ਤਾਰੀਖ਼ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਹੋਰਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਚ ਫੈਸਲੇ ਸਮਾਂਬੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਸਗੋਂ ਕਈ ਵੇਰ 4 ਜਾਂ 5 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੱਕ ਕੇਸ ਘਸੀਟੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕਾਮਾ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਜਿੱਤ ਵੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ ਕਿਰਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੁਝ ਤਾਰੀਖਾਂ 'ਚ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਲੰਮੇਰੀ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਵੇਖੋ ਗੱਲ ਤਾਂ ਬੱਸ ਏਨੀ ਕੁ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਮੇ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਹੱਕ ਗਰੈਚੁਇਟੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮਿਲੇ। ਉਸ ਲਈ ਦਲੀਲ ਅਪੀਲ ਕਾਮੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਖ਼ਰ ਕਿਉਂ? ਕਿਉਂ ਆਖ਼ਰ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਚ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?

ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕੇਸ ਸੂਬੇ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ 'ਚ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਅਗਲੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹੀ ਰੋਟੀ, ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਦਫ਼ਤਰ 'ਚ ਕਿਸਮਤ ਬਣੀ ਦਿਖਦੀ ਹੈ। ਗੱਲ ਇਥੇ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ, ਪਰ ਫੈਸਲੇ ਲਟਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵੇਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉਪਰੰਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 'ਚ ਇਹ ਕੇਸ ਘਸੀਟ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਿਰਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ 'ਚ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਰਜਨਾਂ 'ਚ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ 'ਚ ਹੋਣਗੇ। ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਅਦਾਲਤੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਹੈ ਇਹ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਡੀਕ 'ਚ ਕਾਮੇ ਬੁੱਢੇ ਬਿਰਖ ਬਣੇ ਦਿਖਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਇਰ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸ਼ੇਅਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਢੁੱਕਦਾ ਹੈ:

ਇਸ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਬੰਦੇ ਬਿਰਖ ਹੋ ਗਏ
ਫੈਸਲੇ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸੁਕ ਗਏ
ਆਖੇ ਏਨਾਂ ਨੂੰ ਉਜੜੇ ਘਰੀਂ ਜਾਣ ਹੁਣ
ਇਹ ਕਦੋਂ ਤੀਕ ਏਥੇ ਖੜੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਬਿਲਕੁਲ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਅਫ਼ਸਰੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ 'ਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬੱਧੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ 'ਚ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਸੂਬਾ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦਫ਼ਤਰਾਂ 'ਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੂਬਾ ਦਫ਼ਤਰਾਂ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਹੈ ਵੀ ਤਾਂ ਅਫ਼ਸਰ ਉਸਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਥੇ ਫੈਸਲੇ ਸਿਆਸੀ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਜਾਂ ਲਟਕਦੇ ਹਨ। ਗੱਲ ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮਾਮਲਾ ਉਪਰੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆਉਣ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਲਾਕ ਪੱਧਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਮੁੜ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਲੰਮੀ ਕਾਰਵਾਈ

ਵੇਲੇ ਮੱਧਮ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਫ਼ਸਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ, ਜੋ ਜੱਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮਣਾਂ-ਮੂੰਹ ਫ਼ੀਸਾਂ ਭਰਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਨਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਿੱਤ-ਦਿਹਾੜੇ ਇੱਕ-ਦੁੱਕਾ ਖਰਚੇ ਉਠਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਟਾਈਪ ਫੀਸ ਅਸਟਾਮ, ਅੰਦਰਲੀ ਫੀਸ, ਕਾਪੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਉਪਰੋਂ ਸੇਵਾ ਫੀਸ, ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਂਜ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਫ਼ਤਰਾਂ 'ਚ ਵਕੀਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੇ-ਕਰਵਾਏ ਆਪਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਬਹੁਤੀ ਵੇਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਹੱਕ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਉਤੇ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਸਵਾਲ ਉਠਦੇ ਹਨ। ਗੱਲ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਲੈ ਲਈਏ। ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਜੇਕਰ ਸੰਬੰਧਤ ਅਫ਼ਸਰ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਫ਼ਤਰ 'ਚ। ਹਾਲ ਉਥੇ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਇੰਜ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਫ਼ਸਰ ਦਾ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਢੇਰਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸੂਚਨਾ ਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਾ ਸੂਚਨਾ ਦਫ਼ਤਰਾਂ 'ਚ ਵੀ ਕੇਸ ਚੱਲਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਜ਼ੁਡੀਸ਼ਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ' ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਾਂਗਰ ਲਟਕਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨਸਾਫ਼ ਨੂੰ ਲੋਕ ਇਥੇ ਵੀ ਉਡੀਕਦੇ ਹਨ।

ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਫ਼ਸਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਤਾਂ ਸਿੱਧੇ ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮੁਬਾਜ਼ ਹੋਏ ਵਿਖਾਈ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਚੀਖ-ਪੁਕਾਰ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ? ਕੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਲਈ ਚਾਹਤ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ? ਕੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਸਤਕਾਂ ਤੇ ਭਟਕਣਾ ਕੋਈ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ? ਕੀ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ, ਇੰਨੀ ਸਿਆਸੀ ਮੁਬਾਜ਼, ਅਵੇਸਲੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਉਸਦੀ ਲਿਸਟ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ? ਆਮ ਆਦਮੀ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੰਚਾਇਤ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਤਾਰੀਖਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਥਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਭਟਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤੋਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲੰਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਸਨੂੰ ਡਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਫ਼ਸਰੀ ਅਦਾਲਤ ਉਸਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਤੋਂ ਵਿਰਵਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। 'ਸਿਆਸੀ ਇਨਸਾਫ਼' ਉਸਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਲਾਰਾ-ਲੱਪਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਖ਼ਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਲਈ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਿਥੇ ਹੈ? ਕਿਹੜੇ ਘੁਰਨੇ 'ਚ ਵੜਿਆ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਇਨਸਾਫ਼, ਜਿਸਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਚਮਕ ਲਿਆਈਏਗੀ?

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

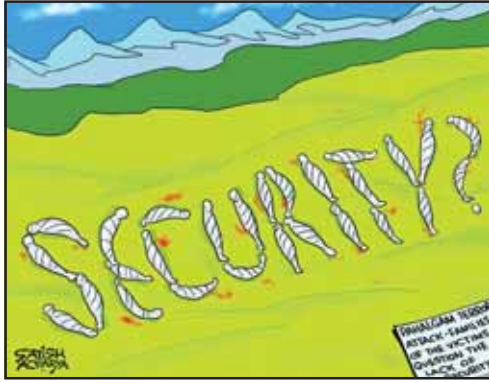
-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਅੱਗ ਨਾਲ ਅੱਗ ਨਾ ਬੁਝੇ

ਕਿਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਹੱਥੀਂ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਦੇ, ਚੜ੍ਹਦਾ ਏ ਗੁੱਸਾ ਦਿਲ 'ਕੋਲੇ' ਵਾਂਗੂੰ ਦਗਦੇ। ਕੀ ਪਤਾ ਹਲਕ-ਦਾੜ੍ਹ ਵਿਚ ਕਦ ਦੌਰਾ ਪੈਣਾ, ਮੂੰਹ ਦੇ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਹੁੰਦੀ ਹਰੇਕ ਸਗ ਦੇ। 'ਹਮ ਕੇ ਹਮਾਰਾ ਖੂਬ ਹੋਵੇ ਵੀ 'ਤੁਮਾਰਾ ਖੂਬ', ਝਗੜੇ ਕਿਉਂ ਪੈਣ 'ਬੋਦੀ ਟੋਪੀ ਅਤੇ ਪੱਗ' ਦੇ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜਾਂ ਰੋਹਬ ਪਾਏ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਭਾਈਚਾਰੇ 'ਚ ਕਲੋਸ਼ ਪੈਣ ਲੱਗਦਾ। ਹੋਈ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕੱਢੀਏ 'ਅਰਥ' ਪਹਿਲਾਂ, ਕਦੇ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗੀਏ ਨਾ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੇ ਠੱਗ ਦੇ। ਜੰਗ ਨਾਲ ਮੁੱਕਦਾ ਨਾ ਅੱਤਵਾਦ ਕਦੇ ਯਾਰੇ, ਅੱਗ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਵੇ ਨਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾਲ 'ਅੱਗ' ਦੇ!

ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਉੱਪਰ ਘਿਣਾਉਣੀ ਸਿਆਸਤ

22 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਨੇੜੇ ਬੈਸਰਾਨ ਵਿਚ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਕੁਦਰਤੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਕਾਰਨ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਲਈ 'ਮਿੰਨੀ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ' ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ, ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਵੱਲੋਂ 26 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਚੋਵੀ ਹਿੰਦੂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਈਸਾਈ ਸੈਲਾਨੀ ਅਤੇ ਇਕ ਸਥਾਨਕ ਖੱਚਰ ਵਾਲਾ ਸਈਅਦ ਆਦਿਲ ਹੁਸੈਨ ਸ਼ਾਹ ਵੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਘਿਣਾਉਣੀ ਹੈ ਹੁਕਮਰਾਨ ਭਗਵਾ ਬਰਗੇਡ ਦੀ ਫਿਰਕੂ ਸਿਆਸਤ ਜੋ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫ਼ਰਤ ਫੈਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਹਿੰਸਕ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਧਰਮ ਪੁੱਛ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹੋਣ, ਪਰ ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ.-ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੰਤਰ

ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਲਾਹਾ ਭਾਜਪਾ ਕਿਵੇਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫ਼ਰਤ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਜਨੂੰਨ ਭੜਕਾਉਣ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਦੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ

‘ਧਰਮ ਪੁੱਛਣ’ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੇ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਿਰਕੇ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦਾ ਹਮਾਇਤੀ ਦੱਸਣ ਦੀ ਘਿਣਾਉਣੀ ਖੇਡ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ਉੱਪਰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿੰਨੀ ਡੂੰਘੀ ਨਫ਼ਰਤ ਫੈਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਨਮੂਨਾ ਇਹ ‘ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ’ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ: ਆਜ ਸੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ ਜੋ ਉਨਹੋਨੇ ਕੀਯਾ/ ਨਾਮ ਪੁਛੋ, ਪੇਟ ਪਰ ਲਾਤ ਮਾਰੋ/ਨਾਮ ਪੁਛੋ, ਕਾਮ ਸੋ ਨਿਕਾਲੋ/ਨਾਮ ਪੁਛੋ, ਸਮਾਨ ਮਤ ਖਰੀਦੋ/ ਨਾਮ ਪੁਛੋ, ਟੈਕਸੀ ਕੈਸਲ ਕਰੋ/ਨਾਮ ਪੁਛੋ, ਔਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇ ਬਹਿਸ਼ਕਾਰ ਕਰੋ/ਇਕ ਸੇ ਦੇ ਹਫ਼ਤੋਂ ਕੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋਗੀ/ਲੇਕਿਨ ਨਤੀਜੇ ਬਹੁਤ ਅੱਛੇ ਆਏਗੇ। ਵਪਾਰੀ ‘ਬਾਬਾ’ ਰਾਮਦੇਵ ਦਾ ‘ਸ਼ਰਬਤ ਜਹਾਦ’ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿੰਨੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਗਵਾ ਲਸ਼ਕਰਾਂ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਮੋਰਚੇ ਮੱਲੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਇਹ ਕਾਂਡ ਵਾਪਰਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਮੋਦੀ ਸਾਉਦੀ ਅਰਬ ਦੇ ਦੌਰੇ ‘ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ, ਸਮੁੱਚੀ ਭਗਵਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਵੀ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ‘ਰੁਝੇਵੇ’ ਛੱਡ ਕੇ ‘ਸਰਹੱਦ ਪਾਰਲੇ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ’ ਵਿਰੁੱਧ ਕਮਰ ਕੱਸ ਲਈ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਕਾਂਡ ਪਿੱਛੇ ‘ਟੀ.ਆਰ.ਐੱਫ.’ (ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਡ ਫਰੰਟ) ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਜੋ ਕੱਟੜ ਇਸਲਾਮਿਕ ਧੜੇ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤਾਇਬਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਓਹਲਾ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰ ਜਾਂ ਛੇ ‘ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ’ ਨੇ ਫ਼ੌਜੀ ਭੇਸ ਧਾਰ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ‘ਰਜਿਸਟਰੇਡ ਫਰੰਟ’ ਵੱਲੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਡੂੰਘਾਈ ਵਿਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਸਟੇਟ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋ ਸਥਾਨਕ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ, ਅਨੰਤਨਾਗ ਦੇ ਆਦਿਲ ਗੁਰੀ ਅਤੇ ਪੁਲਵਾਮਾ ਦੇ ਅਹਿਸਾਨ, ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ? ਇਸ ਬਹਾਨੇ ਹੁਣ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਉੱਪਰ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਚਲਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਜੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਐਨੀਆਂ ਹੀ ਕਾਰਜ-ਕੁਸ਼ਲ ਹਨ ਕਿ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦੀ ਕਾਂਡਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ

ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ ਤਾਂ ਪਹਿਲਗਾਮ ਜਾਂ ਪੁਲਵਾਮਾ ਵਰਗੇ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਕਦਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦੀਆਂ? ਪੁਲਵਾਮਾ ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਅਸਫ਼ਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਰੰਟਲਾਈਨ ਰਸਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਛਾਣਬੀਣ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਏਜੰਸੀਆਂ ਕੋਲ ਹਮਲੇ ਦੇ ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਦੀਆਂ 13 ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਹਮਲਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੇ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਕੁਝ ਸੂਹ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ‘ਸਰਹੱਦ ਪਾਰਲੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ’ ਨੇ ਘੁਸਪੈਠ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਹੋਟਲਾਂ ਦੀ ਛਾਣਬੀਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਸੰਭਾਵੀ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੇਸ਼ਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ? ਐਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਗਏ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ? ਕੀ ਹਮਲੇ ਹੋਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਲਾਸ਼ਾਂ ਉੱਪਰ ਭਾਜਪਾ ਘਿਣਾਉਣੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰ ਸਕੇ? ਕੀ ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਉੱਪਰ ਮੜ੍ਹ ਕੇ ਭਗਵਾ ਹਕੂਮਤ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਂਡ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਹੀ ਕਿਉਂ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਕਤਲੇਆਮ ‘ਹਿੰਦੂ ਅੱਤਵਾਦ’ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟ ਮੈਡੇਲੀਨ ਅਲਬਰਾਈਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਦੀ ਮਾਈਟੀ ਅਤੇ ਦੀ ਅਲਮਾਈਟੀ’ ਦੀ ਆਦਿਕਾ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਿੱਲ ਕਲਿੰਟਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚਿੱਠੀ ਸਿੰਘਪੁਰਾ ਵਿਚ 38 ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਲਈ ‘ਹਿੰਦੂ ਅੱਤਵਾਦੀ’ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ?

ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਆਪਣੀ ਖ਼ੁਸ਼ਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਅਖਾਉਤੀ ਮਾਹਰਾਂ (ਸਾਬਕਾ ਫ਼ੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਆਪੋ ਬਣੇ ‘ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਹਰਾਂ’) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਇਹ ਜਨੂੰਨ ਭੜਕਾਉਣ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ‘ਸਰਜੀਕਲ ਸਟਰਾਈਕ’ ਕਰਨ ਦੇ ਜੰਗਬਾਜ਼ ਸੱਦੇ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਲਏ ਬਗ਼ੈਰ ਸਖ਼ਤ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤੀਆਂ ਦੇ ਸੁਰਖਿਅਤ ਅੱਡੇ ਮਿੱਟੀ ‘ਚ ਮਿਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੋਦੀ-ਸ਼ਾਹ ਵਜ਼ਾਰਤ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਜਾ ਰਿਹਾ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀ ਬੰਦ ਕਰਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ

ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਵਰਗੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਯੂ ਟਿਊਬ ਚੈਨਲਾਂ ਉੱਪਰ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਕਾਂਡ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਤਾਕਤਾਂ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ ਹੈ। ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਰਾਜ ਕੱਟੜ ਇਸਲਾਮੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਨਿਖੇੜਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹ ਜੰਗਬਾਜ਼ ਪੈਂਤੜਾ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਹੋਰ ਵਿਗਾੜਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਿੱਜਾਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਉੱਪਰ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨਾਲ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ‘ਚ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਾਹਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਫ਼ੌਰੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਇਸਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਪਾਣੀ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਹੋਰ ਖਰਾਬ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਫ਼ੌਜੀ ਛਾਉਣੀ ਬਣਾਏ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੂਰਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੂਹੀਆਤੰਤਰ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ‘ਚ ਅਸਫ਼ਲ ਕਿਉਂ ਰਿਹਾ? ਇਸ ਲਈ ਕੌਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਦੇ ਐਲਾਨਾਂ ਦੇ ਕੰਨ-ਪਾਤਲੇ ਸ਼ੇਰ ਹੋਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਬੇਹੱਦ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਕੱਟੜ ਇਸਲਾਮਿਕ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦੀ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ‘ਚ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੌਤੇ ਮੁਛਾਣਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ‘ਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਮਾਤ ਦੀ ਲੋਕ-ਦੁਸ਼ਮਣ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਵੱਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ, ਅਤੇ ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ.-ਭਾਜਪਾ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦਲ ਕੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਨਿਆਰੀ ਹਸਤੀ ਮਿਟਾਉਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਸਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੇਗ਼ਾਨਗੀ ਅਤੇ ਅਲਹਿਦਗੀ ਵੱਲ ਧੱਕਿਆ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਕਾਂਡਾਂ ਪਿੱਛੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਣ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਿਰਜ ਕੇ ਭਗਵਾ ਹਕੂਮਤ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਨਾ ਮੋਦੀ-ਸ਼ਾਹ ਵਜ਼ਾਰਤ ਨੇ ਮਨੀਪੁਰ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ‘ਚ

ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਿਆ, ਨਾ ਹੁਣ ਇਹ ਆਪਣੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੀਤੀ ਵੱਲੋਂ ਮਚਾਈ ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣਗੇ। ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ‘ਚ ਕੋਤਾਹੀ ਦਾ ਠੀਕਰਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਰਕਾਰ ਸਿਰ ਭੰਨਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਦਕਿ ਇਹ ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਹੈ ਕਿ 2019 ‘ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੇਪੇ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ 2019 ‘ਚ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜਾ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦਾ ਲੋਕ ਤੋਤ ਕੇ ਇਸਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ‘ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਹੱਲ’ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਯੁਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਡੰਗੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਕੂਮਤੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨਾਲ ਨਸ਼ਿਆਏ ਹਿੰਦੂ ਜਨੂੰਨੀ ਟੋਲੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਪਰ ਇਹ ਜਸ਼ਨੀ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਦੇਖੇ ਗਏ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਕਸ਼ਮੀਰ ਘਾਟੀ ‘ਚ ਜਾ ਕੇ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦ ਸਕਣਗੇ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣਗੇ। ਸੰਘ ਬਰਗੇਡ, ਜੋ ਆਰਥਕ-ਸਮਾਜਿਕ ਬੇਚੈਨੀ ‘ਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਰ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ‘ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ’ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸਟੇਟ ਦੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਤਾਕਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਕੁਚਲਣ ਦਾ ਸ਼ੁਕੀਨ ਹੈ, ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਂਦੀ ‘ਸ਼ਾਂਤੀ’ ਦੇ ਭਰਮਾਏ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਮੁੱਲ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗਵਾ ਕੇ ਤਾਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਉਥੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਟੁਕੜੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ‘ਚ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਉੱਪਰ ‘ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦੀ’ ਹਮਲੇ ਵਧੇ ਹਨ। ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕੜੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਸਦੀ ਮੁੱਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਕੇ ਖਤਰੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਧੱਕਿਆ, ਜਾਂ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਉੱਥੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਂਡ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ‘ਚ ਇਸਦਾ ਲਾਹਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ?

ਹਰ ਅਮਨਪਸੰਦ ਇਨਸਾਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਘਿਣਾਉਣੇ ਜ਼ੁਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਖੂਨੀ ਚਿਹਰੇ ਬੇਪਰਦ ਹੋਣ। ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹੇ ਚਿੱਠੀਸਿੰਘ ਪੁਰਾ ਹੋਵੇ, ਗੋਧਰਾ ਅੱਗਜ਼ਨੀ ਕਾਂਡ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਉੱਪਰ ਹਮਲਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੁਲਵਾਮਾ, ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਤਲੇਆਮ

ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਇਹੀ ਵਾਪਰੇਗਾ। ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲਾਹਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਭਗਵਾ ਬਰਗੇਡ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ/ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੁੱਦਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੋ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਅਸਲ ਮੁਜਰਮਾਂ ਨੂੰ ਬੇਪਰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬੈ-ਹੱਲ ਰਹੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਜੰਗਬਾਜ਼ ਪ੍ਰਚਾਰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੋਹਾਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ‘ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿਤ’ ਦੋਹਾਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਲਈ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਆਰਥਕ ਤੇ ਹੋਰ ਮਸਲਿਆਂ ‘ਤੇ ਧਿਆਨ ਭਟਕਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕਾਰਗਰ ਸੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਖ਼ੂਬੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟਾਂ ‘ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਡੂੰਘੀ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ‘ਚ ਸੜਕਾਂ ‘ਤੇ ਆ ਕੇ ਇਸ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨਨਿਵਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਕਟ ਦੀ ਘੜੀ ਦਿਖਾਈ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਸਲਾਹਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰਤੰਤਰ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਫ਼ਰਤ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਨਾਲ ਸਰਗਰਮ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਪਰ ਜਿਨਸੀ ਹਿੰਸਾ ਵਾਲੇ ਸੰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹਨ। ਮੁਲਕ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ‘ਚੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਉੱਪਰ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬੇਹੱਦ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੁਲਵਾਮਾ ਹਮਲੇ ‘ਤੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਸਮਾਨੀ ਹਮਲਿਆਂ, ਮਕਾਨ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਗ਼ਦਾਰ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਦਾ ਠੱਪਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਆਧਾਰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਥੇਬੰਦੀ, ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਵਿਚੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 600 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 700 ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਹੋਸਟਲਾਂ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਫਿਰਕੂ ਅਨਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਭੰਨਦੇ ਹੋਏ ਗੰਦੀਆਂ ਗਾਹਲਾਂ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਮਕੀਆਂ ਤੋਂ ਭੈਭੀਤ ਇਹ ਲੜਕੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਮੱਦਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਊਜ਼ ਚੁਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਵਹਿਣ ‘ਚ ਵਗਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਜਿਹੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਘੜੀ ਅਤਿਅੰਤ ਸੂਝ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਿਆਂ ਭਾਜਪਾ-ਸੰਘ ਦੀ ਪਾਟਕ-ਪਾਉ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਆਂਢੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਹੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੀਤੀ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਿੱਥ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਆਦਰਸ਼ ਅਤੇ ਚੇਤਨਾ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ‘ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਚੁੱਕੀ, ਪਰੰਤੂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਵੱਧ ਵਡਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ

ਰਹੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਨਾਗਰਿਕ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਦੇਸ਼ਧੋਰੀ ਹੈ?

ਯੁੱਧ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਆਮ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਅਹਿੰਸਾ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨੇ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਿੰਸਾ ਹੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਬਹੁਤ ਵਾਰ, ਨਾਗਰਿਕ

ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਜੰਗ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੇਕਰ ਸਿਰਫ਼ ਸਵੈ-ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਅਹਿੰਸਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ਧੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੇਸ਼ਧੋਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਐਸੀ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਿੱਧਾ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼

ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸ਼ਤਰੂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਰਾਜ ਦੀ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੀਕ ਕਰਨਾ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸੈਨਾ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਆਦਿ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਦੇਸ਼ਧੋਰੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨੀਅਤ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਅਧਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਗ਼ਲਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੇਸ਼ਧੋਰੀ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ। ਕਈ ਵਾਰੀ, ਅਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਨ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ਧੋਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਨ੍ਹੇ ਅਨੁਸਰਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਚੁਸਤ ਚੇਤਨਾ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਤਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਯੁੱਧ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ, ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਉੱਚਤਮ ਪ੍ਰਤਿੱਧੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਨੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੋਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੱਚੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ।

-ਮਦਨਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਯੁੱਧ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਧੋਰ ਵਿਚਕਾਰ ਫ਼ਰਕ

ਨਿਰਵਿਘਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ 26ਵੇਂ ਸਾਲ 'ਚ (ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ 2000-2025)
 ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸੰਪਾਦਕ ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਾਥੀਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
 ਰਮਦੇਵ, ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਅਯੋਧਿਆ ਸਲਵਾਨ ਅਤੇ ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੂੰ
 ਸਮਰਪਿਤ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ 26ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ

‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਈਟ’
 17 ਮਈ 2025 ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮੀ 6:00 ਵਜੇ

Atlantis Banquets

1273 N. Rand Road,
 Arlington Heights, IL 60004

ਚੀਫ ਗੈਸਟ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਗੈਸਟ ਆਫ ਆਨਰ

ਅਮਰਜੀਤ ਚੀਡਸਾ

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਰਾਹੀ

ਹਰਮਨ ਬਿੰਦ

ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ

ਗੈਸਟ ਆਫ ਆਨਰ

ਜੇ ਪੀ ਖਹਿਰਾ

ਲਖਵੀਰ ਚੀਡਸਾ

ਪਾਲਾ ਸ਼ੇਰਮਾਰ

ਲਵ ਮਿਨਹਾਸ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ
ਗਰੇਵਾਲ

ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ
ਸਿੰਘ

ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ
ਦਿੱਲ

ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ
ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ
ਭੱਠਲ

ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ
ਕਲੇਰ

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ
ਗਰੇਵਾਲ

ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਸਾਹੀ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ
ਦਰੜ

ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਭੂਰਾ

ਰਖਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਘੁੱਨ

ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਵਾਲੀਆ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ
(ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਂਟ)

ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ
ਧਾਲੀਵਾਲ

ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਮੰਡੇਰ

ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ
ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ
ਮੁਲਤਾਨੀ

ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਧਾਲੀਵਾਲ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ
ਜੌੜਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਸੰਘਾ

ਆਗਿਆਪਾਲ
ਸਿੰਘ ਬਾਠ

ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ
ਢਿੱਲੋਂ

ਡਾ. ਇਨਕਲਾਬੀ
ਥਾਂਦੀ

ਡਾ. ਨਵਦੀਪ
ਕੌਰ ਸੰਧੂ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ
(ਨਿੱਕੀ) ਸੇਖੋਂ

ਹਰਵਿੰਦਰ ਪਾਲ
ਸਿੰਘ ਲੈਲ

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਚੀਡਸਾ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ
ਟਿਵਾਣਾ

ਸੁਖਮੇਲ ਸਿੰਘ
ਅਟਵਾਲ

ਸ. ਹੈਪੀ ਸਿੰਘ
ਹੀਰ

ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ
ਗਾਖਲ

ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ

PUNJAB TIMES NIGHT 2025

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ

ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਦਿਲਗੀਰ
(ਸਿੱਖ ਹਿਸਟੋਰੀਅਨ)

ਇਕਬਾਲ ਮਾਹਲ
(ਟੀ.ਵੀ. ਪ੍ਰਸਨੈਲਿਟੀ)

ਪ੍ਰੋ. ਸੁਹਿੰਦਰ ਬੀਰ

ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ
ਗੁਰਾਇਆ

ਦਵੀ ਦਵਿੰਦਰ
(ਸੰਪਾਦਕ:
ਸਪੋਕਸਮੈਨ)

ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ
(ਮੁਖੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ
ਵਿਭਾਗ)

ਸਾਡੇ ਸਪਾਂਸਰ

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ
ਝੱਜ

ਜਸਮੀਰ ਸਿੰਘ

ਮੱਖਣ ਬੈਂਸ

ਰਜਿੰਦਰ
ਟਾਂਡਾ

ਗੁਰਚਰਨ
ਮਾਨ

ਸੈਮ ਚਾਹਲ

ਕੁਲਵਿੰਦਰ

ਜਗਜੀਤ
ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ

ਡਾ. ਦਲਬੀਰ
ਪੰਨੂ

ਹਰਵਿੰਦਰ
ਵਾਲੀਆ

ਲਖਵੀਰ
ਜੌਹਲ

ਮਨਜੀਤ
ਨਾਗਰਾ

ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ

ਜੈਰਾਮ ਸਿੰਘ
ਕਾਹਲੋਂ

ਰਾਜਵੀਰ
ਬੋਪਾਰਾਏ

ਕੁਲਦੀਪ ਗਿੱਲ

ਮੁਖਤਿਆਰ
ਖਹਿਰਾ

ਹਰਜਿੰਦਰ ਜਿੰਦੀ

ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ
ਮਿਆਣੀ

ਪਰਮਿੰਦਰ
ਗੋਲਡੀ

ਡਾ. ਵਿਕਰਮ
ਗਿੱਲ

ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਰੰਗੀ

ਜਗਪਾਲ
ਗਰੇਵਾਲ

ਗੁਰਮੇਲ ਕੰਗ

ਲੱਕੀ ਸਰੋਤਾ

ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਅਜੈਬ ਲੱਖਣ
ਖਹਿਰਾ

ਜਸਪਾਲ
ਘੋਤੜਾ

ਡਾ. ਰਛਪਾਲ
ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ

ਰਘਵਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ

ਠਾਕਰ
ਬਸਾਤੀ

ਸਨੀ ਕੁਲਾਰ

ਰੋਨੀ ਕੁਲਾਰ

ਪ੍ਰਦੀਪ ਕਾਹਲੋਂ

ਜੱਸੀ ਸਿੰਘ

ਰਾਣਾ ਸਿੰਘ

ਧਰਮਿੰਦਰ
ਖਟੜਾ

ਯਾਦਵਿੰਦਰ
ਖਟੜਾ

ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਸੰਧੂ

ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ
ਸੰਧੂ

ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ

ਸ਼ਿਵਇੰਦਰ
ਸਿੰਘ

ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ
ਕਲੇਰ

ਸਤਨਾਮ
ਸਿੰਘ ਔਲਖ

ਨਵਤੇਜ
ਸੋਹੀ

ਕਮਲਜੀਤ
ਘੁਮਾਣ

ਬਲਜੀਤ
ਟਿਵਾਣਾ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ

ਪਿੰਦੀ ਫੀਨਾ

ਜਸਬੀਰ
ਪਲੀਆ

ਸੁਰਿੰਦਰ
ਪਲੀਆ

ਅਮਰਦੇਵ
ਬਦੇਸ਼ਾ

ਪ੍ਰਦੀਪ
ਸਲਵਾਨ

ਰਜਿੰਦਰ
ਦਿਆਲ

ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ
ਡੀ ਸੀ

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਰਾਂ

ਰਾਣਾ ਸੇਖੋਂ

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ
ਭੁੱਲਰ

ਪਾਲ
ਧਾਲੀਵਾਲ

ਸੁਖਪਾਲ ਗਿੱਲ

ਬਲਬੀਰ
ਬੈਦਵਾਨ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ 26ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ 17 ਮਈ ਨੂੰ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਈਟ' ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਰ, ਸਾਹਿਤਕਾਰ, ਗੀਤਕਾਰ ਅਤੇ ਗਾਇਕ ਤੁਹਾਡਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਗੇ।

ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ: ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਪੀ ਸੀ ਐਸ) ਸ਼ਿਕਾਗੋ; ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ; ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ; ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਮਿਡਵੈਸਟ); ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰੀਕਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਪਾਓ); ਫਾਈਵ ਰਿਵਰਜ਼ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ-ਮਿਲਵਾਕੀ; ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (ਪੀ ਐਚ ਓ), ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ-ਇੰਡੀਆਨਾ; ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਸਾਊਥਬੈਂਡ, ਇੰਡੀਆਨਾ; ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰੀਕਨ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਇੰਡੀਆਨਾ; ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਮਿਸ਼ੀਗਨ; ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ; ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ-ਡੇਅਟਨ (ਓਹਾਇਓ); ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ; ਇੰਡੋ ਅਮੈਰੀਕਨ ਕਲਚਰਲ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ; ਇੰਡੋ ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ ਫਰਿਜ਼ਨੋ; ਇੰਡੋ ਯੂ ਐਸ ਹੈਰੀਟੇਜ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਸਵੇਰਾ ਇੰਕ।
ਮੀਡੀਆ ਪਾਰਟਨਰ: ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ, ਦੇਸੀ ਜੰਕਸ਼ਨ, ਢੋਲ ਰੇਡੀਓ, ਪੀ.ਟੀ.ਸੀ।

ਬਾਬਾ ਭਕਨਾ ਦਾ ਲਾਡਲਾ ਸੀ ਵਿਛੜਿਆ ਕਵੀ-ਗਾਇਕ ਪਸ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ

ਅਮਰੀਕਾ-ਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਤੇ ਗਾਇਕ ਪਸ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਅਚਾਨਕ ਵਿਛੜਾ ਦੇ ਗਿਆ। ਕੰਮਕਾਜੀ ਜੀਵਨ ਸਮੇਂ ਕਿੱਤੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਲੈਂਡਸਕੇਪਿਸਟ ਸੀ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਧੀਨ ਅਨੇਕ ਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਉਹਦਾ ਕਿੱਤਾ ਉਹਨੂੰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਲੈ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਟਿਕਣ ਲਈ ਉਹਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਵਸੋਂ ਵਾਲਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਹੀ ਠੀਕ ਲੱਗਿਆ ਤੇ ਉਹ ਮਡੇਰਾ ਨਗਰ ਵਿਚ ਵਸ ਗਿਆ।

ਆਪਣੇ ਕੰਮਕਾਜੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਰੰਭਕ ਪੰਜ ਸਾਲ ਉਹਨੇ ਪੰਜੋਰ ਦੇ ਬਾਗ਼ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ ਗਾਰਡਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨੂੰ ਕਿੱਤੇ ਦਾ ਰਾਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ
ਫੋਨ: 80763-63058

ਲੈਂਡਸਕੇਪਿਸਟ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਸੀ ਤੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਹਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਸੀ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ 1952 ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਰੋਜ਼ ਗਾਰਡਨ ਦੇ ਮਹਿਕਣ-ਟਹਿਕਣ ਪਿਛੋਂ 7 ਅਪਰੈਲ 1968 ਨੂੰ ਉਥੇ ਪਹਿਲਾ 'ਰੋਜ਼ ਫੈਸਟੀਵਲ' ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਭਰਦੇ ਕਵੀ ਪਸ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚਿਤ੍ਰਵਿਆ। ਪੂਰੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਰੰਧਾਵਾ ਜੀ ਦੇ ਲਾਏ ਬਿਰਫ਼-ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਮੁਟਿਆਰ ਦਾ ਹਾਰ-ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਮੰਨ ਕੇ ਕਾਫ਼ੀ ਲੰਮੀ ਕਵਿਤਾ 'ਰੂਹ ਮੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ' ਲਿਖੀ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਰੰਧਾਵਾ ਜੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਨੌਜਵਾਨ ਕਵੀ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਕਵਿਤਾ ਬੜੇ ਜਜ਼ਬੇ ਤੇ ਤਰੱਕਮ ਨਾਲ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਸੁਣ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਉਠੇ। ਸਵਾਗਤ ਸਮੇਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੱਜਰੇ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਦੁਹਰਾ ਹਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਲ ਵਿਚੋਂ ਲਾਹ ਕੇ ਕਵੀ ਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਮੈਦਾਨ ਦਾ ਗੂੰਜਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸੀ। ਕਵੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲਣਾ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਖਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਕਿੱਤੇ ਤੇ ਸਾਹਿਤ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਈ ਇਨਾਮ ਮਿਲੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਦੇ

ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਰੰਧਾਵਾ ਜੀ ਦਾ ਉਹ ਹਾਰ ਹੀ ਹੈ।

ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਉਹਦੀ ਹੋਣਹਾਰੀ ਪਛਾਣਦਿਆਂ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਰਾਹ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲੰਡਨ ਦੀ ਲੈਂਡਸਕੇਪ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਤੋਂ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈ। ਉਥੋਂ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹਦੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਉਹਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਧੀਨ ਕਈ ਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਤਨਜ਼ਾਨੀਆ, ਨਾਇਜੀਰੀਆ, ਦੁਬਈ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਮੁੱਖ ਸਨ। ਉਹਦੀ ਕਵਿਤਾ ਹਰ ਦੇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਖਟਦੀ ਰਹੀ ਜਿਥੇ ਵੀ ਉਹ ਲੈਂਡਸਕੇਪਿਸਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹੁੰਚਿਆ।

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੰਚਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣਿਆ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵੀ ਉਥੋਂ ਦੇ ਇਕ ਸਾਹਿਤਕ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਈ। 2006 ਵਿਚ ਮੈਂ ਤੇ ਮੇਰੀ ਸਾਥਣ ਤਿੰਨ ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਗਏ। ਸਾਡਾ ਜਾਣਾ ਸੁਣ ਕੇ ਜਸਬੀਰ ਭੁੱਲਰ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲਗਿਆ, "ਭੈਣ ਇੰਦਰਬੀਰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਪਤੀ ਪਸ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਉਥੇ ਚੰਗਾ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਕਵੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲ ਕੇ ਆਇਓ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤੁਹਾਡਾ ਉਥੇ ਆਏ ਹੋਣਾ ਦੱਸ ਦਿਆਂਗਾ।"

ਅਸੀਂ ਸਾਂ-ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਕੋਲ ਬੋਅ-ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਕੋਲ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸੀ। ਮਡੇਰਾ ਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਉਥੋਂ ਢਾਈ-ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਦੂਰ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਜਾਣਾ ਆਪਣੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲਿਆ, ਪਰ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਕ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਇਕ ਸਾਹਿਤਕ ਇਕੱਤਰਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਪਸ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਬੜੇ ਹਿਤ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨੇ ਮਡੇਰਾ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਲਹਿਜ਼ੇ ਵਿਚ ਵੀ ਮਿਠਾਸ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਕ ਲੇਖਕ ਮਿੱਤਰ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਮਿੱਠ-ਬੋਲਤੇ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਬੋਲਿਆ, "ਜੇ ਕਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਸੁਣੋਂ!"

ਉਹਨੂੰ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਅਮਰੀਕੀ-ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਨ ਤੇ ਪਰਚਾ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੇ

ਸਾਹਿਤਕ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਕਵੀ-ਦਰਬਾਰ ਹੋਇਆ। ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਪਸ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 'ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਆਏ ਦਿਲਦਾਰਾਂ' ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੁਹਰਾਇਆ, ਫੇਰ ਉਹਦੀ ਸੁਰ ਗੂੰਜੀ: "ਜੇ ਕੋਈ ਸਾਡੀ ਕਲਾ 'ਚ ਭੇਰਾ ਕੁਦਰਤ

ਹੋਈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪੇ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਲਿਆਏਗੀ।" ਮਗਰੋਂ ਦੇ ਲੰਮੇ ਵਾਹ ਵਿਚ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਅਨੁਸਾਰ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਉਲਟ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਹੋਕਾ ਆਪ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੰਦਾ, ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਬੋਲਣ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਾਂ ਤੇ ਸਭਾਵਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ ਵੱਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਅਵੇਸਲਾ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਮਿਲਣ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਕੁਛ ਹੋਰ ਮਿੱਤਰ ਵੀ ਬੁਲਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕਵੀ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਖੂਬ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣ ਦਾ ਉਲਾਂਭਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਖਰੜੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਕਹਿੰਦਾ, ਇਥੇ ਆਏ ਜਸਬੀਰ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਤਾਬ ਛਪਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਦੀ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਹੱਸ ਕੇ ਆਖਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਜਸਬੀਰ ਨਾ ਸਮਝਣਾ, ਮੇਰੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਖਰੜਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣ, ਇਥੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈਏ। 2007 ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਲੰਮੇ ਮੁੱਖਬੰਦ ਨਾਲ ਪੁਸਤਕ

'ਦੀਵਾ ਬਲੇ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ' ਛਪ ਗਈ। ਉਹ ਆਇਆ ਤਾਂ ਜਸਬੀਰ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਭਰਵਾਂ ਸਮਾਗਮ ਹੋਇਆ। ਸਰੋਤੇ ਉਹਦੇ ਛੁਪੇ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਹੈਰਾਨ ਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕਵੀ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਅਜਿਹੇ ਸੰਬੰਧ ਬਣੇ, ਉਹਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਸਬੀਰ ਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਲਈ ਭੇਰਾ ਵੀ ਫਰਕ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਦਿੱਤਾ।

ਉਹਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਇਕੋ ਸੀ, ਲੋਕ। ਸਾਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁਖ-ਸੁਖ, ਰੀਝਾਂ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ, ਵਡੇਰਾਸ਼ਾਹੀ ਹੱਥੋਂ, ਸਿਆਸਤ ਹੱਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰੀ, ਪਰ ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ। ਦੇਸ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਹਾਲਤ ਵੱਲ ਦੇਖਦਿਆਂ ਉਹਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗਕ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ, ਸਮਾਜਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ, ਆਰਥਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ, ਆਦਿ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਕਲਾਮਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵੀ ਸਨ। ਮੇਰਾ ਲੱਖਣ ਹੈ, ਉਹ ਸਮਕਾਲ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਔਖਾ ਜੀਵਨ ਚੇਤੇ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੁਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਬੇਵੱਸ ਬੇਚੈਨੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ। ਇਕ ਥਾਂ ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ: "ਮਾਂ ਸੋਜਲ ਨੈਣੀਂ ਤਕਦੀ ਰਹੀ, ਜੂਹ ਪਾਰ ਲੰਘਾ ਪਿਓ ਮੁਤ ਆਇਆ, ਉਹ ਮੇਰੀਆਂ ਮੰਨਤਾਂ ਮੰਨਦੇ ਰਹੇ, ਖੁਦ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਣ ਅਜਾਬਾਂ ਦਾ।... ਲੈ ਚਮਕ ਅਮਾਨਤ ਤੁਰ ਆਇਆ, ਸੰਗ ਚੰਨ-ਚਾਨਣੀ ਰਲਿਆ ਹਾਂ, ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਹਿਣਾ, ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜੂਨ-ਖਰਾਬਾਂ ਦਾ।"

ਉਹਦੀ ਇਸ ਸੋਚਧਾਰਾ ਦਾ ਅਡੋਲ ਆਧਾਰ ਸੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਉਮਰ ਬਾਬਾ ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਬੀਤੇ ਹੋਣਾ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਉਹਦੇ ਨੇੜਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਨ। ਉਹਦੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੀ ਭੈਣ, ਪੂਜਣਜੋਗ ਬੇਬੇ ਬਿਸ਼ਨ ਕੌਰ ਬਾਬਾ ਭਕਨਾ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਸਾਥਣ ਸੀ। ਦਾਦਾ-ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਉੱਜੜ ਕੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਭੈਣ-ਭਣੇਈਏ ਦੇ ਘਰ ਭਕਨੇ ਆਸਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਕੁਛ ਸਮੇਂ ਮਗਰੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਟਿਕਾਣੇ ਜਾ ਵਸਿਆ। ਪਸ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਭਕਨੇ ਹੀ ਛੱਡ ਗਏ ਜਿਥੋਂ ਉਹਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਦੇਸਭਗਤਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਨਤਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਦਕਾ ਉਹਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਜੀਵਨ-

ਸ਼ੈਲੀ ਨੇੜਿਓਂ ਦੇਖੀ-ਵਾਚੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀਆਂ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਅਦੁੱਤੀ ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਵਾਲੇ ਇਤਹਾਸ ਨੂੰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਜਾਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

2006 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸਮੇਂ ਬਣਿਆ ਸਾਡਾ ਸੰਪਰਕ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦਾ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹਦਾ ਮੁੱਖ ਰੁਝੇਵਾਂ ਕੁਛ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਕੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਤੇ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਥਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲਦੀ, ਉਹਦਾ ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਫੋਨ ਆਉਂਦਾ, ਭਾਅ ਜੀ, ਅਸੀਂ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਮੰਗ ਮੰਨਵਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ!

ਉਹਦੀ ਦੂਜੀ ਚਿੱਤਾ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਖਦਾ, ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਛੱਡੋ, ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਵੀ ਗਦਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਥਾਂਵਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਬਾਬਾ ਭਕਨਾ ਸਮੇਤ ਕੁਛ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ-ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸ਼ਬਦ ਵੀ, ਸੰਗਰਾਮ ਵੀ' ਉਹਨੂੰ ਭੇਜੀ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ-ਚਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕੁਛ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇ ਕੇ ਪੁਸਤਕ ਬਣਾ ਦਿਉ, ਆਪਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਵੀ ਛਪਵਾ ਕੇ ਮੁਫਤ ਵੰਡ ਦੇਈਏ।

ਸਾਡੀ ਇਹ ਵਿਉਂਤ ਬੜੇ ਸੋਹਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹੀ ਤੋਂ ਮੈਂ ਆਖਿਆ, "ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜੀਵਨ ਤੇ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਅਨੇਕ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਅਨੇਕ ਲਿਖਣਗੇ। ਲੋੜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ, ਵਿਹੜੇ, ਸਭਾਤਾਂ, ਬਾਬੇ ਦੇ ਡੇਰੇ ਤੇ ਬੇਬੇ ਦੀ ਰਸੋਈ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹੋ।" ਵਾਰਤਿਕ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਉਹ ਕੁਛ ਝਿਜਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਆਖਰ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਸਮਝਦਿਆਂ ਉਹਨੇ ਕਲਮ ਚੁੱਕ ਲਈ। ਕੁਛ ਪੰਨੇ ਉਹਨੇ ਮੇਰੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਭੇਜੇ। ਮੇਰੇ ਨਿੱਕੇ-ਮੋਟੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਇਸੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੌਤ ਬੜੀ ਚੰਦਰੀ ਹੈ। ਵਿਚ-ਵਿਚਲੇ ਆਈ ਨੂੰ "ਸਾਹ ਲੈ ਮੌਤੇ ਕਾਹਲੀਏ, ਮੈਂ ਅਜੇ ਨਾ ਵਿਹਲਾ" ਕਹੇ ਤੋਂ ਵੀ ਉਹ ਉਡੀਕ ਕਰਨਾ ਮੰਨੀ ਨਹੀਂ!

ਸਿਰੜ, ਸਿਦਕ ਤੇ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਦੀ ਮੂਰਤ ਸੁਖਦੇਵ ਮਾਦਪੁਰੀ

12 ਜੂਨ, 1935 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਮਾਦਪੁਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਸਮਰਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਪਿਤਾ ਸ. ਦਿਆ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਘਰ ਸੁਖਦੇਵ ਮਾਦਪੁਰੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ, ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਜਸਪਾਲ ਤੋਂ ਅਤੇ ਜੇ.ਬੀ.ਟੀ ਕੁਰਾਲੀ ਤੋਂ ਕਰ ਕੇ ਮਾਦਪੁਰੀ ਪਿੰਡ ਢਿੱਲਵਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ 'ਚ 1954 ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕ ਲੱਗ ਗਏ ਤੇ 1978 ਤੱਕ

ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਕੁਰੜ

ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕ ਸਫਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਐੱਮ.ਏ. ਕਰ ਲਈ।

1978 ਤੋਂ 1980 ਤੱਕ 'ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ' ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਹਿਰ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। 1980 ਤੋਂ 1993 ਤੱਕ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਨਿਕਲਦੇ ਪਰਚਿਆਂ 'ਪੰਖੜੀਆਂ' ਅਤੇ 'ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ' ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਕੀਤਾ। 'ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ' ਮੋਹਾਲੀ ਤੋਂ ਹੀ ਉਹ ਬਤੌਰ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੇਵਾ ਨਿਵਰਤਿਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 1993 ਤੋਂ 1996 ਤੱਕ 'ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ' ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ

ਵਜੋਂ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ -ਕਵੀ, ਕਹਾਣੀਕਾਰ, ਵਾਰਤਕਕਾਰ, ਸੰਪਾਦਕ, ਅਨੁਵਾਦਕ ਅਤੇ ਖੋਜਾਰਥੀ ਸਨ। ਕਲਮ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਸਦਕਾ ਉਹ ਸਭਾਅ ਪੱਖੋਂ ਨੇਕ, ਨਿੱਘੇ ਤੇ ਮਿਲਾਪਤੇ ਵੀ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸ਼ੌਕ, ਲੋਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਖੇਡਾਂ, ਲੋਕ ਗੀਤ, ਲੋਕ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਲੋਕ ਬੁਝਾਰਤਾਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਤੀਹ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ।

ਸੁਖਦੇਵ ਮਾਦਪੁਰੀ ਖੁਦ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦਾ ਫੁਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ 1954 'ਚ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਆਇਆ ਸੀ। ਸੋਚਿਆ 'ਮਨਾਂ ਬਾਪੂ, ਬੇਬੇ ਤੇ ਤਾਈ ਨੇ ਆਖਰ ਮਰ ਜਾਣੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਗੀਤ ਵੀ ਮੁੱਕ ਜਾਣਗੇ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਪੀ ਤੇ ਲਿਖ ਲਵਾਂ।' ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਮਨ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੇ ਕਾਪੀ ਤੇ ਕਲਮ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਮਾਦਪੁਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਅਕਾਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਉੱਤੇ 1231 ਲੋਕ-ਗੀਤ ਉਤਾਰ ਲਏ। ਅਗਲੀ ਕਾਪੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਭਰ ਗਈ, ਸਫਰ ਫਿਰ ਵੀ ਜਾਰੀ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਇਹ ਗੱਠ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਜਿਹੜੀ ਦੁੱਖਾਂ ਭਰੀ ਤੇ ਔੜਾਂ ਮਾਰੀ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਔਰਤ ਨੇ ਭੋਗੀ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਔਰਤ

ਨੇ ਖੁਦ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰ ਵਿਚ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਚਾਰੇ ਬੰਨੇ ਸਿਸਕੀਆਂ ਤੇ ਹਉਂਕੇ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਮਾਦਪੁਰੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਲੇਖ ਨਵੰਬਰ-

ਦਸੰਬਰ 1954 ਦੇ 'ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆ' ਵਿਚ ਛਪਿਆ। ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਦਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਥਾਪਤਾ ਕੰਧੇ 'ਤੇ ਆਣ ਟਿਕਿਆ। ਉਦੋਂ ਇਸ ਸਿਰੜੀ ਦੀ ਉਮਰ ਮਸਾਂ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਥਾਪਤਾ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਦਾ ਸੀ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਥਾਪਤਿਆਂ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਸਦਕਾ ਤਾਂ ਮਾਦਪੁਰੀ ਫਿਰ ਬਸ ਵਗਦੇ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਅੱਗੇ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਲੋਕ ਧਾਰਾ ਦਾ ਆਪ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਦਰਿਆ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ।

ਮਾਦਪੁਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਲੋਕ ਬੁਝਾਰਤਾਂ, ਅਖੌਤਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ। ਗਾਉਂਦਾ ਪੰਜਾਬ, ਫੁੱਲਾਂ ਭਰੀ ਚੰਗੇਰ-1979, ਖੰਡ ਮਿਸ਼ਰੀ ਦੀਆਂ ਡਲੀਆਂ-2003, ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਆਖਿਆ-2003, ਨੈਣੀ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਵੇ-2004, ਕਿੱਕਲੀ ਕਲੀਰ ਦੀ, ਸ਼ਾਵਾ ਨੀ ਬੰਬੀਹਾ ਬੋਲੇ, ਬੋਲੀਆਂ ਦਾ ਪਾਵਾਂ ਬੰਗਲਾ, ਕੱਲਰ ਦੀਵਾ ਮੱਚਦਾ, ਬੁਝਾਰਤਾਂ, ਜ਼ਰੀ ਦਾ ਟੋਟਾ-1957, ਪਰਾਇਆ ਧਨ (ਨਾਟਕ), ਗਾਉਂਦਾ ਪੰਜਾਬ (ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਲੋਕ-ਗੀਤ), ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਖੇਡਾਂ, ਕਿੱਕਲੀ ਕਲੀਰ ਦੀ, ਫੁੱਲਾਂ ਭਰੀ ਚੰਗੇਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਇਕ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਖੇਡਾਂ, ਬਾਤਾਂ ਦੇਸ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ, ਨੈਣਾ ਦੇ ਵਣਜਾਰੇ-1962, ਮਹਿਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਲੋਕਧਾਰਾ,

ਖੰਡ ਮਿਸ਼ਰੀ ਦੀਆਂ ਡਲੀਆਂ-2003, ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਲ੍ਹਾਂ: ਸ਼ਗਨਾਂ ਦੇ ਗੀਤ, ਲੋਕ ਦੇਹੇ ਤੇ ਮਾਹੀਆਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਆਰਸੀ (ਸੋਮੇ ਤੇ ਪਰੰਪਰਾ)-2006 ਆਦਿ ਢੇਰ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਈਆਂ।

ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਜਾਦੂ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ-1962, ਕੇਸੂ ਦੇ ਫੁੱਲ-1962, ਸੋਨੇ ਦਾ ਬੱਕਰਾ-1962 ਦੇ ਨਾਂ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹਨ।

ਆਪ ਦੀ ਲੇਖਣੀ ਵਿਚ ਇੱਕ ਨਾਟਕ 'ਪਰਾਇਆ ਧਨ' ਤੇ ਜੀਵਨੀ 'ਮਹਾਨ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਲੇਖਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਵੀ 'ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਪੁਰਸਕਾਰ' ਮਿਲਿਆ। ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਕਾਰੀ ਐਵਾਰਡ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ 2015 ਦੇ ਕੇ ਮਾਣ ਦਿੱਤਾ।

26 ਅਪਰੈਲ 2020 ਦਾ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸੁਖਦੇਵ ਮਾਦਪੁਰੀ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਸੀ। ਸੁਖਦੇਵ ਮਾਦਪੁਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅਜ਼ੀਮ ਹੀਰੋ, ਨਵੇਂ ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਪਿਓ - ਸਰ ਗੰਗਾ ਰਾਮ

ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਪਾਗਲਪੁਣੇ ਨਾਲ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਜਲੂਸ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗਾਂ ਲਾ ਕੇ ਤਬਾਹ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਸਰ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਦੇ ਬੁੱਤ ਵੱਲ ਆ ਗਿਆ। ਪਹਿਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਮਾਰੇ ਫਿਰ ਲੁੱਕ ਨਾਲ ਇਹਦਾ ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਕੀਤਾ, ਏਸ ਮਗਰੋਂ ਇਕ ਬੰਦਾ ਜੁੱਤੀਆਂ ਦਾ ਹਾਰ ਲੈ ਕੇ

ਜਸਟਸ ਸੱਯਦ ਆਸ਼ਫ਼ ਸ਼ਾਹਕਾਰ

ਬੁੱਤ ਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਲਈ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਏਸ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਆ ਗਈ, ਗੋਲੀ ਚੱਲ ਗਈ ਫੱਟਣ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਜੁੱਤੀਆਂ ਦਾ ਹਾਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਜਲੂਸ ਰੌਲਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ: ‘ਫੱਟਾ-ਫੱਟ ਕਰੋ, ਇਹਨੂੰ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਚਲੋ’।

ਇਹ ਲਫ਼ਜ਼ ਸਆਦਤ ਹਸਨ ਮੰਟੋ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਲਿਖੇ।

ਇਹ ਬੰਦਾ ਕੌਣ ਸੀ ਤੇ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਪਾਗਲਪੁਣੇ ਏਸ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀਤਾ? ਇਹ ਗੱਲ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਉਹ ਬੰਦਾ ਏ ਜਿਹਨੂੰ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਅਜ਼ੀਮ ਖਾਦਮ, ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਦਾ ਨਾ ਭੁੱਲਣ ਵਾਲਾ ਮਹਾਨ ਹੀਰੋ ਤੇ ਨਵੇਂ ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਪਿਓ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਗ਼ਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਏਸ ਬੰਦੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਿਤਨੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਕੀਤਾ, ਇਹ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਰਹਿ ਗਈ ਪਰ ਇਹਦੇ ਮਰਨ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਤਨੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋਇਆ, ਇਹਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨੀ ਔਖਾ ਕੰਮ ਏ। ਏਸ ਦੇ ਭੱਲੇ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁੱਕ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਸਗੋਂ ਅੱਜ ਵੀ ਚਾਲੂ ਏ ਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਚਾਲੂ ਰਹੇਗਾ। ਅੱਜ ਵੀ ਏਸ ਬੰਦੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਪੜ੍ਹੀ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਘਲਦੀ ਏ।

ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਏਸ ਬੰਦੇ ਦਾ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਗਰੁੱਪ (ਹਿੰਦੂਆਂ) ਨਾਲ ਤਾਲੁਕ ਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਫ਼ਰਤ ਕਰਨਾ ਮਜ਼ਹਬ ਰਾਹੀਂ ‘ਸਵਾਬ’ ਤੇ ਨਾਮ ਨਿਹਾਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕੌਮਪ੍ਰਸਤੀ ਰਾਹੀਂ ‘ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ’ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਬਣ ਗਿਆ ਏ। ਏਸ ਬੰਦੇ ਬਾਰੇ ਲੈਂਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਤਨੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਏ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਆਟੇ ਵਿਚ ਲੂਣ ਬਰਾਬਰ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਵਿਚ ਏਸ ਬੰਦੇ ਦਾ ਨਾਂ

ਵਰਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਏ। ਲੈਂਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਥਾਂਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਮ ਨਿਹਾਦ ਤਾਰੀਖ਼ੀ (ਇਤਿਹਾਸਕ) ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਏਸ ਬੰਦੇ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਨਾ ਤੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਸੜਕ, ਥਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਏ ਤੇ ਨਾ ਈ ਏਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਗ਼ੈਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਏ) ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਥਾਂਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਧੜਾਧੜ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਕੋਈ ਭਲੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਚਾਪਲੂਸੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਰੱਜ ਕੇ ਬੁਰਾ ਕੀਤਾ।

ਇਹ ਬੰਦਾ ਸਰ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਏ ਜਿਹਨੂੰ ਬਿਨਾ ਸ਼ੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਦਾ ਅਜ਼ੀਮ ਹੀਰੋ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਏ। ਜੇ ਕਦੇ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਕੱਟੜਪੁਣੇ ਤੋਂ ਪਾਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਲਿਖੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਏਸ ਵਿਚ ਸਰ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਦਾ ਨਾਂ ਨਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੋਢੀਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਆਵੇਗਾ। ਇਹ ਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿਮੀਂਦਾਰ ਤੇ ਕਦੇ ਨਾ ਭੁੱਲਣ ਵਾਲਾ ਇਨਸਾਨੀ ਭਲਾਈ (ਪੁੰਨ) ਦਾ ਅਜ਼ੀਮ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਸੀ।

ਇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰੇ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਮਾਂਗਟਾਂ ਵਾਲਾ ਵਿਚ ਅਪ੍ਰੈਲ 1851 ਵਿਚ ਜੰਮਿਆ। ਉਹਦਾ ਪਿਓ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਨਿੱਕਾ ਥਾਣੇਦਾਰ ਸੀ। ਏਸ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਾ ਕੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਰੀਡਰ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਇਥੋਂ ਈ ਸਰ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਗੋਰਮਿੰਟ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ‘ਚੋਂ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਤੇ 1868 ਵਿਚ ਗੋਰਮਿੰਟ ਕਾਲਜ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਗਿਆ। 1871 ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਬਾਮਸਨ ਸਿਵਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਰੁਤਕੀ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਗਿਆ। 1973 ਵਿਚ ਇਹ ਇਮਤਿਹਾਨ ਉਹਨੇ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਈ ਉਹਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਸੱਦਾ ਆ ਗਿਆ।

1873 ਵਿਚ ਪੀ ਡਬਲਿਊ ਡੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਚਿਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਮੀਂਦਾਰੀ ਵੱਲ ਆ ਗਿਆ। ਉਹਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਿੰਟਗ੍ਰੀਮਰੀ (ਸਾਹੀਵਾਲ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਗ਼ੈਰ ਆਬਾਦ ਜ਼ਮੀਨ ਠੇਕੇ ‘ਤੇ ਲਈ ਤੇ ਲੰਗੋਟਾ ਕੱਸ ਕੇ ਇਹਨੂੰ ਆਬਾਦ ਕਰਨ

ਤੇ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮਨਸੂਬਾ ਸੀ। ਇਹ ਮਨਸੂਬਾ ਏਡਾ ਵੱਡਾ ਸੀ ਕਿ ਏਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮਨਸੂਬਾ ਨਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਇਲਾਮ ਵਿਚ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਈ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ।

ਉਹਨੇ ਇਕ ਹਾਈਡਰੋਲਿਕ ਪਲਾਂਟ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਜ਼ਾਮ ਬਣਾਇਆ ਤੇ ਤਿੰਨਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਈ ਇਹ ਗ਼ੈਰ ਆਬਾਦ ਤੇ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਹਰੇ ਭਰੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਈ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਮਨਸੂਬਾ ਉਹਦਾ ਆਪਣਾ ਸੀ। ਏਸ ਮਨਸੂਬੇ ਰਾਹੀਂ ਉਹਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਹੋਈ ਪਰ ਉਹਨੇ ਇਹ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਭੱਲੇ (ਪੁੰਨ) ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਗਵਰਨਰ ਮੈਲਕਮ ਹਿੱਲੀ ਦੇ ਕਹਿਣ ਮੁਤਾਬਿਕ: ‘ਸਰ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਇਕ ਹੀਰੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿੰਤਦਾ ਏ ਪਰ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਏ’। ਉਹ ਇਕ ਮਹਾਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਤੇ ਏਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਦਾਨ-ਪੁੰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਨਸਾਨ ਸੀ।

1900 ਵਿਚ ਕਿੰਗ ਐਡਵਰਡ ਦੀ ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ ਵੇਲੇ ਲਾਰਡ ਕਰਜ਼ਨ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਸ਼ਾਹੀ ਦਰਬਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਸਰ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਲਈ ਇਕ ਚੈਲੰਜ ਵਾਂਗੂੰ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਲਾ ਕੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਤੇ ਇਹ ਮਨਸੂਬਾ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ

ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਇੰਜ਼ਤ-ਮਾਣ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਏਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬਦ ਦਿਲ ਹੋ ਕੇ ਉਹ 1903 ਵਿਚ ਰੀਟਾਇਰਡ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸਰ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਜੀ ਪੀ ਓ (ਵੱਡਾ ਡਾਕਖਾਨਾ), ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਲਾਹੌਰ, ਐਚੀਸਨ ਕਾਲਜ ਲਾਹੌਰ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ ਆਫ਼ ਆਰਟਸ ਲਾਹੌਰ, ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਹਸਪਤਾਲ, ਲੇਡੀ ਮੈਕਲੈਗਨ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ। ਗੋਰਮਿੰਟ ਕਾਲਜ ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਕੈਮਿਸਟਰੀ ਡਿਪਾਰਟਮਿੰਟ, ਮੀਊ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਅਲਬਰਟ ਵਿਕਟਰ ਹਿੱਸਾ, ਲਾਹੌਰ ਕਾਲਜ ਫ਼ਾਰ ਵਿਮਨ, ਹਿੱਲੀ ਕਾਲਜ ਆਫ਼ ਕਾਮਰਸ, ਮਾਜੂਰਾਂ ਲਈ ਰਾਵੀ ਰੋਡ ਹਾਊਸ, ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਟਰਸਟ ਬਿਲਡਿੰਗ, ਲੇਡੀ ਮੈਨਰ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਸਕੂਲ ਤੇ ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ ਬਣਾਏ। ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ ਲਾਹੌਰ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾਡਰਨ ਤੇ ਮਿਸਾਲੀ ਇਲਾਕਾ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਏਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਉਹਨੇ ਰਿਨਾਲਾ ਖ਼ੁਰਦ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਘਰ ਅਤੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚਕਾਰ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਵੀ ਬਣਾਈ। ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਮੋਤੀ ਬਾਗ ਮਹਿਲ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ, ਅਦਾਲਤਾਂ, ਥਾਣੇ ਤੇ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਗਰਲਜ਼ ਸਕੂਲ ਵੀ ਬਣਾਏ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਇਲਪੁਰ (ਫ਼ੈਸਲਾਬਾਦ) ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਘੋੜਾ ਗੱਡੀ ਦੀ ਲਾਈਨ ਬਣਾਈ। ਇਹ ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਗੱਡੀ ਸੀ ਜਿਹਦੀ ਪਟੜੀ ਤੇ ਲੱਹੇ ਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਇੰਜਣ ਦੀ ਥਾਂ ਘੋੜੇ ਖਿੱਚਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਲਾਈਨ ਬਚਿਆਨਾ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਉਹਦੇ ਪਿੰਡ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਵਾਹੀ-ਬੀਜੀ ਦੇ ਮਦਾਨ ਵਿਚ ਇਸ ਕਮਾਲ ਕੀਤੇ। ਪਹਿਲੇ ਮਿੰਟਗ੍ਰੀਮਰੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਠੇਕੇ ‘ਤੇ ਲਈ ਫਿਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਇਲਪੁਰ (ਫ਼ੈਸਲਾਬਾਦ) ਵਿਚ ਮੁਲ ਲਈ। ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਤੇ ਪਾਣੀ ਲਾਉਣ ਦੇ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਕੱਢ ਕੇ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਮੰਗਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਹਸਪਤਾਲ ਲਾਹੌਰ, ਲੇਡੀ ਮੈਕਲੈਗਨ ਕਾਲਜ ਤੇ ਰਾਂਗਲਾ ਖ਼ੁਰਦ ਦਾ ਬਿਜਲੀ ਘਰ ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਬਣਾਏ। ਏਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਉਹਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਏ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਉਹਨੇ ਬਣਾਇਆ

ਪੁਰਾਣਾ ਸ਼ਹਿਦ
ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਗੁੰਮਨਾਮ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪ ਅਣਲਿਖੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਹੈ, ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵੀ) ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਤਕ ਪੁਜਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਵਾਂ ਕਾਲਮ ‘ਪੁਰਾਣਾ ਸ਼ਹਿਦ’ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕਾਂ ਵਲੋਂ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਜੇ ਉਹਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂ ਉਹਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੀਣਾ ਲਗਦਾ ਏ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸ਼ਾਹਜਹਾਂ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਏ। ਉਹਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਲਾਮ, ਸਿਹਤ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਿੱਤੀ। ਜੋ ਕੁਝ ਉਹਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਕੀਤਾ ਤਵਾਰੀਖ਼ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਹੋਰ ਕੋਈ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਉਹਨੇ ਨੇਕੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤੇ, ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਨਾ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਰਲੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਈ ਮਜ਼ਹਬ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਹ ਸੱਚਾ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਹੀਰੋ ਭਾਵੇਂ 10 ਜੁਲਾਈ 1927 ਨੂੰ. ਲੰਦਨ ਵਿਚ ਅਗਲੇ ਜਹਾਨ ਸੁਧਾਰਿਆ, ਪਰ ਇਹਦੀ ਵਸੀਅਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹਨੂੰ ਸਾੜਨ ਮਗਰੋਂ ਇਹਦੀ ਸੁਆਹ ਲਾਹੌਰ ਲਿਆ ਕੇ ਰਾਵੀ ਕੰਢੇ ਦਫ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਚਾਹੀਦਾ ਤੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਆਪਣੇ ਹੀਰੋਆਂ ਦੇ ਬੁੱਤ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਦੀ ਏ, ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਏਸ ਅਜ਼ੀਮ ਹੀਰੋ ਤੇ ਨਵੇਂ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਪਿਓ ਦੇ ਬੁੱਤ ਹੋਣ ਪਰ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੋਦਾਈ ਨਫ਼ਰਤ ਦੇ ਹੋਣ ਪਾਰੋਂ ਏਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਇਹ ਤੇ ਮੁਮਕਿਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਈਮਾਨਦਾਰ, ਸਾਫ਼ ਦਿਲ ਤੇ ਕੌਮ ਪ੍ਰਸਤ ਪੰਜਾਬੀ (ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ) ਆਪਣੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਦਾ ਬੁੱਤ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ।

ਬਲੌਕਚੇਨ: ਕ੍ਰਿਪਟੋਕਰੰਸੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਚਾਬੀ

ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਵੀ ਉਨੀ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ, ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਆਨਲਾਈਨ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਵੀ ਡਿਜੀਟਲ ਸਪੇਸ ਵਿਚ ਆਨਲਾਈਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਡੇਟਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਹੇਠ ਵੀ ਵਧ ਗਏ ਹਨ। ਹਰ ਰੋਜ਼, ਅਸੀਂ ਆਨਲਾਈਨ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਅਤੇ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਡੇਟਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਡਾ. ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟਲ
ਫੋਨ: 98142-05475

ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੱਲ ਬਲੌਕਚੇਨ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਹੈ।

ਬਲੌਕਚੇਨ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1991 ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ 2008 ਵਿਚ ਬਿਟਕੋਇਨ ਦੇ ਲਾਂਚ ਨਾਲ ਇਸਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਪਛਾਣ ਮਿਲੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕ੍ਰਿਪਟੋਕਰੰਸੀ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉਪਯੋਗ ਹੈ, ਪਰ ਬਲੌਕਚੇਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਡੇਟਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਰਟ ਕੰਟਰੈਕਟਾਂ ਵਰਗੇ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ

ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਚਾਰ ਕਿਸਮਾਂ-ਜਨਤਕ (ਜਿਵੇਂ ਬਿਟਕੋਇਨ), ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ (ਸੀਮਿਤ ਪਹੁੰਚ), ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ (ਕਈ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ), ਅਤੇ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ (ਜਨਤਕ-ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮਿਸ਼ਰਣ) ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਕਾਰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਤਕਨੀਕ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਬਲੌਕਚੇਨ ਇੱਕ ਡਿਜੀਟਲ ਤਕਨੀਕ ਹੈ ਜੋ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਾਂ ਡੇਟਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਡੇਟਾ ‘ਬਲੌਕ’ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ‘ਚੇਨ’ ਵਾਂਗ ਜੋੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਨਵਾਂ ਬਲਾਕ ਪਿਛਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਾਰੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਵਿਚ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਦਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਬਲੌਕਚੇਨ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬਲੌਕਚੇਨ ਦੀ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿਵਾਇਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਡੇਟਾ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਵਰ ‘ਤੇ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਹ ਡੇਟਾ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਵੇਖਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਬਲੌਕਚੇਨ ਵਿਚ, ਇਹ ਡੇਟਾ ਹਰੇਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਕੋਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਨਕਲ ਰੂਪ ਵਿਚ

ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ—ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਡਾਇਰੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹਰ ਲਾਈਨ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਜੋੜਨ ਲਈ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਾ ਤਾਂ ਡੇਟਾ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ

ਦੀਆਂ ਉਲਥਾ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਕੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਲਈ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ।

ਬਲੌਕਚੇਨ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਰਾਸ-ਬਾਰਡਰ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਘੱਟ ਖਰਚੇ ਲਈ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ

ਖੇਤਰ ਵਿਚ, ਇਹ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਚੇਨ ਵਰਗੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਡੇਟਾ ਦੀ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਹਤ

ਸਾਈਬਰ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਪਲਾਈ ਚੇਨ ਵਿਚ IBM ਫੂਡ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਵਾਲਮਾਰਟ ਵਰਗੇ ਹੱਲ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਟ੍ਰੈਕਿੰਗ ਨੂੰ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਘਟਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸਟੋਨੀਆ ਦੀ ਡਿਜੀਟਲ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵੀ ਇਸ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ, ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਭਰੋਸਾ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਬਲੌਕਚੇਨ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੱਡੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਕੇਲੇਬਿਲਿਟੀ ਦੀ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਵਰਤੋਂਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਿਟਕੋਇਨ ਵਰਗੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਸੁਸ਼ਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫੀਸਾਂ ਵਧ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਲਈ, ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਲੇਅਰ-2 ਸਕੇਲਿੰਗ ਅਤੇ ਸ਼ਾਰਡਿੰਗ ‘ਤੇ ਕੰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਊਰਜਾ ਦੀ ਵੱਧ ਖਪਤ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਿਟਕੋਇਨ ਵਰਗੇ ਸਿਸਟਮਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਪਰੂਫ਼-ਆਫ਼-ਵਰਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਪਰੂਫ਼-ਆਫ਼-ਸਟੇਕ ਵਰਗੇ ਘੱਟ ਊਰਜਾ ਵਾਲੇ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ ਬਲੌਕਚੇਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਲੌਕਚੇਨ ਆਮ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ ‘ਤੇ)

ਹਿੰਦ-ਪਾਕਿ ਤਣਾਅ: ਕੀ ਹੁਣ ਪਾਣੀਆਂ ਲਈ ਖੂਨ ਵਹੇਗਾ?

(‘...ਜੰਗ ਟਲਤੀ ਰਹੇ ਤੋ ਬੇਹਤਰ ਹੈ’)

ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀਆਂ ਵਾਂਗ ਖੂਨ ਵਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਅਗਲੀ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਜੰਗ ਪਾਣੀਆਂ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ? ਜਾਂ ਹੁਣ ਪਾਣੀਆਂ ਲਈ ਖੂਨ ਵਹੇਗਾ? ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸੰਭਾਵੀ ਖਤਰਨਾਕ ਉਤਰ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਤਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਤੋਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਹੀ ਹਾਂ। ਮਨ ਅਸ਼ਾਂਤ ਹੈ, ਦਿਲ ਬੇਚੈਨ ਅਤੇ ਰੂਹ ਰੁੰਧੀ ਹੋਈ! 26 ਮਾਸੂਮ ਤੇ ਨਿਰੋਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵ-ਵਿਆਹਿਆ ਹਨੀਮੂਨ ਜੋੜਾ ਵੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਿਰ ਫਿਰੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਗਾਮ ਦੇ ਇਕ ਹਰਿਆਵਲੇ ਮੈਦਾਨ ਬੈਸਰਨ ਵਿਚ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭੁੰਨ ਸੁਟਿਆ।

ਧਰਮ ਪੁੱਛ ਕੇ ਅਤੇ ਕਲਮਾਂ ਪੜ੍ਹਾ ਕੇ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਖ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਫੂਟੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਗਏ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ‘ਚੋਂ ਪੁਰਸ਼ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ, ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ

ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੰਡਮ
ਫੋਨ: 98766-55055

ਸਾਹਮਣੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕਤਲੇਆਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਕੀ, ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਤਸਵੀਰ ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਤਕ ‘ਹਾਂਟ’ ਕਰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਆਤੰਕਵਾਦ ਦੇ ਵਿਕਰਾਲ ਰੂਪ, ਸਜਰੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਵੇਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਦੀ ਸੰਘੀ ਘੁਟਣ ਅਤੇ ਇਕ ਨਵ-ਵਿਆਹੀ ਦੁਲਹਨ ਦੀ ਬੇਬਸੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਂ ਦੀ ਹਿਰਦੇ-ਵਲ੍ਹੰਧਰਵੀਂ ‘ਸਿਗਨੇਚਰ ਸਟੇਟਮੈਂਟ’ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ।

ਆਪਾਂ ਸਭ ਨੇ ਦੇਖੀ ਹੈ ਇਹ ਫੋਟੋ। ਦੇਖੀ ਕੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਰੂਹ ਤੀਕ ਧਸੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਧਸੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ 26 ਸਾਲ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੂਲੇ ਜਲ ਸੈਨਾ ਦੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਵਿਨੋ ਨਰਵਾਲ ਦੀ ਲਾਸ਼, ਇਕ ਬਿਖਰੀ ਹੋਈ ਚੂੜਿਆਂ-ਮੜੀ ਕਲਾਈਆਂ ਵਾਲੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਦੁਲਹਨ ਹਿਮਾਂਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਦਾਸ ਬੈਗ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਉਂ ਲਗਦੇ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਜਣੇ ਕੋਈ ਸੁੰਨ ਜਿਹਾ ਨਗ ਬਣੀ ਬੈਠੇ ਹੋਣ।

ਭਾਰਤ ਭੜਕ ਪਿਆ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਖ/ਸੁਣ ਕੇ। ਭੜਕਣਾ ਹੀ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਕੀ, ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵ ਹੀ ਸਕਤੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ। ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਵੀ ਤਾਂ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੀ ਹੋਣਗੇ, ਕੁਝ ਕੁ ਤਾਂ ਦਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹੋਣਗੇ, ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁਖੀ ਕਰਦਾ ਹੋਇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਿਤ ਫੋਟੋ। ਜੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੂਸਰੇ ਪਾਰੋਂ ਕਿਧਰੇ ਹੋਰ ਹਿਜਰਤ ਕਰ ਗਈ ਹੈ!

ਵੈਸੇ, ਅਸੀਂ ਜੰਗਾਂ-ਯੁੱਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹਾਂ। ਬਿਲਕੁਲ ਸ਼ਾਤੀ-ਪਸੰਦ ਬੰਦੇ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਅਮਨ-ਸ਼ਾਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਜੋਕੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਅਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ‘ਆ ਬੈਲ ਮੁਝੇ ਮਾਰ’ ਵਰਗੀ ਗੱਲ ਐ। ਹਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਬਰੂਦ, ਫਿਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ-ਬੰਬ, ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ‘ਪ੍ਰਮਾਣੂ-ਬੰਬ’ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਚਲੋ, ਇਸ ਵਾਰ ਕੋਟਾ-ਕੋਟੀ ਕੱਢ ਹੀ ਲਉ। ਇਕ ਹੋਰ ਜੰਗ ਕਰ ਕੇ ਦੇਖ ਲਉ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ‘ਜੰਗਜੂ’ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਨ ਲਉ। ਹਰ ਵਾਰ ‘ਹਵਾ’ ਜਿਹੀ ਛਡੀ ਜਾਣ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ?

ਪਰ ਕੀ ਜੰਗ-ਯੁੱਧ ਕਰਨੇ ਐਨੇ ਸੌਖੇ ਹਨ? ਆਪਾਂ ਸਿੰਧੂ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਹਵਾਈ ਸਪੇਸ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਕਦਮ ਵੀ ਵਾਰੋ-ਵਾਰੀ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਚੁਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਟਾਰੀ-ਵਾਘਾ ਬਾਰਡਰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਹਿਣਾ, ਵੀਜ਼ੇ ਰਦ ਕਰਨਾ,

ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਘਟਾਉਣਾ ਆਦਿ।

ਭਾਵੇਂ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸਿਓਂ ਚੁਕੇ ਗਏ ਕਦਮ ‘ਨਾਲੇ ਚੋਰ ਨਾਲੇ ਚਤਰ’ ਵਰਗੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ‘ਚੋਂ ਇਕ ਤਾਂ ਫੌਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਸਾਡੀਆਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਉਡਾਨਾਂ ਲਈ ਆਪਣਾ ਹਵਾਈ ਸਪੇਸ ਬੰਦ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੱਛਮ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਡਾਨਾਂ, ਸਮੇਤ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ, ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਸਥਿਤੀ ਐਨੀ ‘ਫਲੂਇਡ’ (ਅਨਿਸਚਿਤ) ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੇਖ ਛਪਣ ਤਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਵਾਪਰ ਜਾਣੈ?

ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਆਨ ਤੇ ਬਿਆਨ ਦਾਗੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਕ ਬੁੰਦ ਵੀ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਹਾਇਆ-ਪਿਆਸਾ ਤਤਪਾ-ਤਤਪਾ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸ ਦੀ ਖੇਤੀ, ਆਰਥਿਕਤਾ, ਉਦਯੋਗ, ਜੀਵਨ, ਜਾਣੀ ਹਰ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸੋਕ ਲਗੇਗਾ। ਉਹ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਓਧਰੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਹਿਲਗਾਮ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਕਹਿ ਕੇ ਵਡਿਆਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਓਧਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨੇਤਾ ‘ਤਾਲੇ ਘੁੰਬੀ ਡੂਮਣੀ ਬੋਲੇ ਆਲ ਪਾਤਾਲ’ ਵਾਂਗ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਡਫਲੀ ਵਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

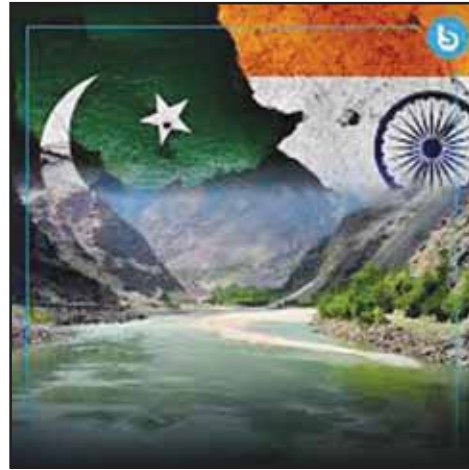
ਪਰ ਸਿੰਧੂ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ/ਸੰਧੀ ਕੋਈ ਟਿਯੂਬਵੈਲ ਬੰਦ ਕਰਨ ਬਰਾਬਰ ਤਾਂ ਹੈ ਨਈਂ ਕਿ ਬਟਨ ਦਬਾਇਆ ਤਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਦਬਾਇਆ ਤਾਂ ਚਲ ਪਿਆ। 1960 ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਈ ਇਹ ਸੰਧੀ ਅਣਵੰਡੇ ਭਾਰਤ ਦੇ 6 ਦਰਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ‘ਚੋਂ 3 ਪੂਰਬੀ ਦਰਿਆ ਹਨ-ਸਤਲੁਜ, ਰਾਵੀ, ਬਿਆਸ ਅਤੇ 3 ਪੱਛਮੀ ਦਰਿਆ ਹਨ-ਜੇਹਲਮ, ਚਨਾਬ (ਚਨਾਬ) ਅਤੇ ਸਿੰਧ। ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਲਾਰ ਜਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਰੀਬ 80% ਪਾਣੀ ਦਾ ਹਿਸਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ 20%।

ਪਰ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵਹਿਣ ਤੁਰੰਤ ਤਾਂ ਰੋਕੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਅਰਬਾਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਚਾਹੀਦੇ ਵਹਿਣ ਮੋੜਨ ਲਈ, ਪਹਾੜਾਂ ਵਰਗੇ ਬੰਨ੍ਹ ਬੰਨ੍ਹਣ ਤੇ ਪਾਣੀ ਸਾਂਭਣ ਲਈ। ਚਲੋ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਰਬ-ਵਿਦਸਥਾ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੈ, ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਵੈਸੇ ਵੀ ਜਿਥੇ ਸਵਾਲ ਸਵੈਮਾਣ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਓਥੇ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀਦੇ। ਪਰ ਬੰਨ੍ਹ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਪਾਣੀ ਸੰਭਾਲਣਾ ਕਿਵੇਂ ਹੈ? ਇਹ ਸਟੋਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਬਰਸਾਤਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਇਧਰਲੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਜਦ ਪਾਣੀ ਚੜ੍ਹਦੇ ਜਾਂ ਹੜ੍ਹ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਛ ਕੇ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਸਰਹੱਦੋਂ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਭਲਾ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਵੀਜ਼ੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ! ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਹੱਦ ਦਾ ਸਹਿਮ ਹੁੰਦਾ! ਬਰਸਾਤ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਕੀ ਅਸੀਂ ਉਦੋਂ ਤੀਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਮਾਰ ਲਵਾਂਗੇ? ਵੈਸੇ ਜੇ ਮੁਹਾਣ ਮੋੜੇ ਜਾ ਸਕਣ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਚੁਰਾਸੀ ਕਟੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ, ਦਾ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੰਕਟ ਦਾ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੋਨੇ ਤੇ ਸੁਹਾਗੇ ਵਾਂਗ, ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਪਾਣੀ ਬਾਰੇ ਸਤਲੁਜ-ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਘਿਚ-ਘਿਚ ਵੀ ਮੁਕ ਜਾਵੇਗੀ (ਉੱਥੇ ਇਹ ਘਿਚ-ਘਿਚ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ‘ਚ ਕਾਵੇਰੀ ਨਦੀ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੱਖਣ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਕਰਨਾਟਕਾ ਅਤੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ)।

ਓਧਰੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਚੁਕਾ ਕਿ ਸਿੰਧੂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਸੰਧੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜੰਗ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾਂ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸਾਲਸ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਵਿਚ

ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਜੇ ਗੱਲ ਨਾਂ ਬਣੀ ਤਾਂ ਜੰਗ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਸਵਾਲ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ-ਕੀ ਜੰਗ ਕਰਨੀ ਐਨੀ ਸੌਖੀ ਹੈ? ਚੀਨ ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਖੜੇ। ਚੀਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜ਼ੀ.ਜ਼ਿਨਪਿੰਗ ਨੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਗਾਮ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਫਿਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਬ੍ਰਹਮਪੁਤਰ ਅਤੇ ਸਤਲੁਜ

ਦਰਿਆਵਾਂ ਸਣੇ ਸਾਡੇ ਵੀ ਕਈ ਦਰਿਆ ਚੀਨ ਵਾਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਧਰ ਜਲ-ਬੰਬ ਚਲਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਓਧਰ ਵੀ ਕੁਝ ਹੋ ਸਕਦੇ/ਜਾਂ ਚੀਨ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਪਾਣੀ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਪਾਣੀ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਛੱਡ ਕੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਟੇ ਵਜੋਂ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਪਾਰ ‘ਡੋਬ ਡੋਬ’ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਓਹੀ ‘ਚਾਕ ਕੇ ਤੀਨ ਪਾਤ’ ਵਾਂਗ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਪੰਗਾ ਤਾਂ ਚੀਨ ਵਲੋਂ ਪਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਫੌਜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਘਟ ਨਹੀਂ ਆਂਕ ਰਹੇ। ਸਾਡੀ ਫੌਜ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਧਰਤ-ਹਕੀਕੀ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਯੂਕਰੇਨ-ਰੂਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਯੂਕਰੇਨ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ-ਸਮੇਤ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ 3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧ ਸਮੇਂ ‘ਤੇ ਲੜਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਤੇ ਰੂਸ ਵਰਗੀ ਮਹਾਂ-ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ।

ਜੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਯੁੱਧ ਛਿੜਦੇ (ਰੱਬ ਖੇਰ ਕਰੇ!) ਤਾਂ ਚੀਨ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਖੜੇਗਾ ਹੀ, ਸਾਡੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵੀ ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰੇਗਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਬੇਸ਼ਕ ਮੋਦੀ ਜੀ ਦਾ ‘ਦੇਸਤ’ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਬਾਰੇ ਪੱਕਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪੈਂਤੜਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਸ ਵੇਲੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਚੰਡ ‘ਪੋਸਚਰਿੰਗ’ (ਪੈਂਤੜੇਬਾਜ਼ੀ) ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ 26 ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੇ ਬੇਰਹਿਮ ਕਤਲ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਲੇ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ‘ਸਰਜੀਕਲ ਸਟਰਾਈਕ’ ‘ਤੇ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਵਧ ਕਦਮ ਚੁਕਣੇ ਪੈਣਗੇ।

ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਗੱਲ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ‘ਸ਼ਾਹਰਗ’ ਕਹਿੰਦੇ (ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸੋ ਫੀਸਦੀ ਗਲਤ ਹੈ)। ਅਜੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਥੋਂ ਦਾ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਆਸਿਮ ਮੁਨੀਰ ਦੋ-ਕੌਮੀ ਬਿਊਰੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਹਤਰ ਦੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੁਧ ਜਹਿਰ ਉਗਲ ਕੇ ਹਟਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਮੰਨ ਲਉ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੁਹਾਡੀ

‘ਸ਼ਾਹਰਗ’ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦੀ ਰੋਟੀ-ਰੋਜ਼ੀ ਖੋਹ ਕੇ ਇਸ ਸ਼ਾਹਰਗ ਨੂੰ ਕਟਦੇ ਕਿਉਂ ਹੋ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੇਟ ‘ਤੇ ਲੱਤ ਕਿਉਂ ਮਾਰਦੇ ਹੋ? ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ-ਨਿਰਵਾਹ ਟੁਰਿਜ਼ਮ ਉਪਰ ਟਿਕਿਆ ਪਰ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ‘ਲਾਈਫਲਾਈਨ’ ਨੂੰ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਭੀੜ ਵਾਲੇ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਖਲਲ ਪਾ ਕੇ ਕਿਸ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ? ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਨਾ ਆਤੰਕਵਾਦੀ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦੇ ਹਮਦਰਦ ਹਨ; ਭਾਰਤ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ, ਹੀ ਆਪਣੇ ਇਸ ਅੰਗ ਦੇ ਦਰਦ ਦਾ ਦਰਦੀ ਹੈ!

ਇਕ ਗੱਲ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਅਮਰੀਕੀ ਆਗੂ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਆਤੰਕਵਾਦੀ ਕੋਈ ਵਡਾ ਕਾਂਡ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਚਾਹੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਿਲ ਕਲਿੰਟਨ ਦੇ ਦੌਰੇ ਸਮੇਂ ਚਿਟੀ ਛੱਤੀਸਿੰਗਪੁਰਾ ਵਿਚ 20 ਮਾਰਚ, 2000 ਨੂੰ 35 ਸਿੱਖ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੁਣ ਉਪ- ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੇ.ਡੀ.ਵੇਂਸ ਦੇ ਦੌਰੇ ਸਮੇਂ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2025 ਨੂੰ 26 ਹਿੰਦੂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਕਤਲੇਆਮ ਹੋਵੇ।

ਸ਼ਾਇਦ ਸਰਹੱਦੋਂ ਪਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ‘ਚ ਪਨਪਦੇ ਆਤੰਕਵਾਦੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ/ਫੌਜੀ ਆਕਾ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ‘ਕਾਬੂ’ ‘ਚ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਉਹ ਹੈ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਘੋੜੇਵਾਲੇ ਆਦਿਲ ਹੁਸੈਨ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਦੀ। 9 ਜੀਆਂ ਦੇ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਕਮਾਊ ਪੁੱਤਰ ਆਦਿਲ ਨੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇ ਦਿਤੀ।

ਪਹਿਲਗਾਮ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿਰੁਧ ਪੂਰਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਖੜਾ ਹੋਇਆ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਹਿਬੂਬਾ ਮੁਫਤੀ ਸਮੇਤ ਉਹ ਲੋਕ ਵੀ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਬੰਧ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੁੰਦੇ। ਅਜਿਹਾ ਸਰਬ-ਵਿਆਪੀ ਬੰਧ ਪਿਛਲੇ 4 ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੁਖ-ਦਰਦ ਵੇਲੇ ਬੱਦਲਾਂ ਓਹਲਿਉਂ ਸੂਰਜ ਦੀ ਚਮਕਦੀ ਕਿਰਨ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਆਪਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤੀ ਹਾਂ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਸਿੱਖ, ਈਸਾਈ, ਬੋਧੀ, ਪਾਰਸੀ, ਜੈਨੀ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ/ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਫਿਰਕਿਆਂ/ਖਿਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕ।

ਐਸ ਵੇਲੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਉਪਰ ਜੰਗ ਦੇ ਬੱਦਲ ਮੰਡਰਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਇਸ ਜੰਗ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਹਮਾਸ-ਫਲਸਤੀਨ ਜੰਗ, ਯੂਕਰੇਨ-ਰੂਸ ਯੁੱਧ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਰਹੇ ਐ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵੀ ਬੜੀ ਖਟਾਸ ਹੈ। ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਕੁੜੱਤਣ ਭਰੇ ਹਨ, ਪਰ ਐਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਕੁੜੱਤਣ ਚਰਮਸੀਮਾ ‘ਤੇ ਹੈ।

ਮੌਲਾ ਮਿਹਰ ਕਰੇ!

ਉਰਦੂ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਾਇਰ ਸਾਹਿਰ ਲੁਧਿਆਣਵੀ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਰੁਧ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਬਸੂਰਤ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਗੱਲ ਮੁਕਾਉਂਦੇ ਹਾਂ-

“ਖੂਨ ਅਪਨਾ ਹੋ ਯਾ ਪਰਾਇਆ ਹੋ
ਨਸਲ-ਏ-ਆਦਮ ਕਾ ਖੂਨ ਹੈ ਆਖਿਰ
ਜੰਗ ਮਸ਼ਰਿਕ ਮੇਂ ਹੋ ਕਿ ਮਗਰਿਬ ਮੇਂ
ਅਮਨ-ਏ-ਆਲਮ ਕਾ ਖੂਨ ਹੈ ਆਖਿਰ...
ਜੰਗ ਤੋ ਖੁਦ ਹੀ ਏਕ ਮਸਲਾ ਹੈ
ਜੰਗ ਕਯਾ ਮਸਲੇਂ ਕਾ ਹੱਲ ਦੇਗੀ
ਆਗ ਔਰ ਖੂਨ ਆਜ ਬਖਸ਼ੇਗੀ
ਭੁਕ ਔਰ ਇਹਤਿਆਸ ਕਲ ਦੇਗੀ
ਇਸ ਲੀਏ ਐ ਸ਼ਰੀਫ ਇਨਸਾਨੋਂ
ਜੰਗ ਟਲਤੀ ਰਹੇ ਤੋ ਬੇਹਤਰ ਹੈ
ਆਪ ਔਰ ਹਮ ਸਭੀ ਕੇ ਆਗਨ ਮੇਂ
ਸ਼ਮਾ ਜਲਤੀ ਰਹੇ ਤੋ ਬੇਹਤਰ ਹੈ।”

ਬਲੌਕਚੇਨ: ਕ੍ਰਿਪਟੋਕਰੰਸੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਚਾਬੀ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਭੇ ‘ਤੇ)

ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ 51% ਹਮਲੇ, ਸਮਾਰਟ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿਚ ਖਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਸ਼ਿੰਗ ਜਾਲ ਵਰਗੇ ਖਤਰੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਖੋਜ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤਕਨੀਕਾਂ ‘ਤੇ ਕੰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹੱਲ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਹੀ ਬਲੌਕਚੇਨ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇਗੀ।

ਭਵਿੱਖ: ਬਲੌਕਚੇਨ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਕਈ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਡੀਸੈਂਟਰਲਾਈਜ਼ਡ ਫਾਈਨਾਂਸ (DeFi), ਟੋਕਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਸੰਚਾਲਨਤਾ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। DeFi ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਕੇ, ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ, ਅਤੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ‘ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਕੇ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲੋਨ, ਉਧਾਰ, ਅਤੇ ਵਪਾਰ

ਵਰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਵਿੱਤੀ ਸਮਾਵੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਟੋਕਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁੱਖ ਨਵੀਨਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਸਲ-ਵਿਸ਼ਵ ਸੰਪਤੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਜਾਇਦਾਦ, ਕਲਾ, ਅਤੇ ਬੋਧਿਕ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਟੋਕਨਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਅਣ-ਤਰਲ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਤਰਲਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਪਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਲੌਕਚੇਨ ਨੈੱਟਵਰਕਾਂ ਵਿਚ ਅੰਤਰ-ਸੰਚਾਲਨਤਾ ਉਪਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਕੇਲੇਬਿਲਿਟੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬਲੌਕਚੇਨ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਲੱਗ-ਬਲੱਗ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸਹਿਜ ਡੇਟਾ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੰਤਰ-ਸੰਚਾਲਨਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਲੌਕਚੇਨ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਸਮੁੱਚੇ ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ। ਵਿੱਤੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ, ਬਲੌਕਚੇਨ ਸਰਕਾਰੀ

ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵੋਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ, ਛੇਤ-ਛਾਤ-ਰਹਿਤ ਜਨਤਕ ਰਿਕਾਰਡ, ਅਤੇ ਡੀਸੈਂਟਰਲਾਈਜ਼ਡ ਡਿਜੀਟਲ ਪਛਾਣ (DDI) ਉਪਭੋਗਤਾ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਗਵਰਨੈਂਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ, ਬਲੌਕਚੇਨ ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਟੋਕਰੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਲੌਕਚੇਨ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਡੀਸੈਂਟਰਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਜੋਖਮਾਂ, ਅਤੇ ਸੰਭਾਵੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਡਰ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਲੌਕਚੇਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਐਨਕ੍ਰਿਪਟਡ ਮੈਸੇਜਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪਰਦੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਟ੍ਰੇਸਬਿਲਿਟੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ੀਰੋ-ਨਾਲੇਜ ਪਰੂਫ ਅਤੇ ਡੀਸੈਂਟਰਲਾਈਜ਼ਡ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਬਲੌਕਚੇਨ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕ੍ਰਿਪਟੋਕਰੰਸੀਆਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ, ਜੋ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ, ਸਪਲਾਈ ਚੇਨ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਅਤੇ ਆਈ.ਓ. ਟੀ. ਵਰਗੇ

ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਚਲਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਕੇਲੇਬਿਲਿਟੀ, ਉਰਜਾ ਦੀ ਖਪਤ, ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਵਰਗੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਬਲੌਕਚੇਨ ਦੀ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਉਣ, ਭਰੋਸਾ ਬਣਾਉਣ, ਅਤੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਪਰੂਫ-ਆਫ-ਸਟੇਟ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮਾਂ, ਅਤੇ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਪਛਾਣ ਹੱਲਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਨਾਲ ਬਲੌਕਚੇਨ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬਲੌਕਚੇਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਪਰਦੇਦਾਰੀ, ਅੰਤਰ-ਸੰਚਾਲਨਤਾ, ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬਲੌਕਚੇਨ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਬਣਾਉਣ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਜੋ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

SIKHS IN STORYTELLING

Sunday, 11 May 2025

Doors Open at 2PM

+ DELICIOUS FREE FOOD!

JOIN US FOR AN UNFORGETTABLE AFTERNOON CELEBRATING THE RICH CULTURE, ARTISTRY, AND STORIES OF THE SIKH AMERICAN COMMUNITY

INKQUISITIVE
World
Renowned Artist
and Storyteller

PJ RANDHAWA
Award Winning
Investigative
Journalist at NBC

HUMBLE THE POET
Author, Speaker,
Designer,
Filmmaker

JAG BAINS
First Sikh-Punjabi
Contestant and
Winner of Big
Brother 25

DJ MISS BHALLA
DJ and
Entertainer

KARMICK
Sikhest Rock
Band

MLAAH SINGH
Model and
Actress

PARDEEP KALEKA
Author and
Anti-Hate Advocate,
Oak Creek Sikh
Gurdwara

ARVEEN KOHLI
Founder and CEO
of 11th Dimension
Services

**JEEVIN SINGH
NEELAM**
Actor

KEYNOTE
**MOHANBIR
SAWHNEY**
Globally recognized
scholar, teacher,
consultant

RANJEEV PURI
Michigan State
Democratic
Leader, 24th
House District

EVENT HIGHLIGHTS:

ENGAGING WORKSHOPS

EXCITING PANELS

LOCAL SIKH ART EXHIBIT

GET TICKETS NOW!

SCAN

The Copernicus Center
Chicago, IL 60630

SIKHSINSTORYTELLING.EVENTBRITE.COM

ਬਹੁਪੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸਿੰਮੀਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

ਚਰਚਿਤ ਲੇਖਿਕਾ ਸਿੰਮੀਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗੀਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕਾਮ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਜ਼ੀਮ ਚਰਚਿਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਅਪਾਰ ਕਿਰਪਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਬਹੁ-ਕਲਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇਕ ਮਾਣਮੱਤੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਹੈ, “ਸਿੰਮੀਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ”, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਲਘੂ ਫਿਲਮ, ਫੀਚਰ ਫਿਲਮ ਤੇ ਵੈੱਬਸੀਰੀਜ਼ ਦੀ ਸਟੋਰੀ, ਸਕ੍ਰੀਨ

ਅਰਦਾਸ ਤੇ ਲਿਟਲ ਏਂਜਲਸ ਆਦਿ ਫਿਲਮ ਆਸਰਾ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਚੈਨਲ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਲਘੂ ਫਿਲਮ ‘ਭਟਕਣਾ’ ਪੀ.ਟੀ.ਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਟੀ.ਵੀ ਚੈਨਲ ਤੇ ਬੇਹੱਦ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ, ਲਘੂ ਫਿਲਮ ‘ਲਿਸਟ’

ਤੇ ‘ਚੀਸ’ ਮੈਕਸ ਪਲੇਅਰ ਤੇ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕਾਮ ਬਣਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਲਘੂ ਫਿਲਮ ‘ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਲਵ’ ਨੂੰ ਪਿਟਾਰਾ ਟੀ.ਵੀ ਚੈਨਲ, ਚੌਪਾਲ ਚੈਨਲ ਤੇ ਓ.ਟੀ.ਟੀ ਤੇ ਖੂਬ ਸਲਾਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਜੋ ਅਜੋਕੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜੀ, ਮਾਪਿਆਂ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ

ਵ/ਸ ਮਾਪੇ, ਚਰਚਿਤ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਸੁੱਚਾ ਰੰਗੀਲਾ ਦਾ ‘ਇਮਟੀ ਬਲੈਕ’, ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਲਾਡੀ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦਾ ਗੀਤ ‘ਗਰਾਰੀ’ ਤੇ ਲੋਕ

ਸ਼ਿਵਨਾਥ ਦਰਦੀ

ਗਾਇਕ ਤਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗੀਤ ‘ਮਾਂ’ ਦਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਫਿਲਮਾਂਕਣ ਕਰ ਇਕ ਵਧੀਆ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੋਣ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ।

ਕਲਾ ਪਰਿਕਰਮਾ

ਪਲੇਅ, ਡਾਈਲੋਗ, ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਏਥੇ ਬਸ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਤੇ ਸਹਿਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਲਘੂ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਕਈ ਅਵਾਰਡ ਵੀ ਮਿਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਘੂ ਫਿਲਮ ਤੇ ਵੈੱਬਸੀਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਚੌਪਾਲ, ਓ.ਟੀ.ਟੀ, ਪਿਟਾਰਾ ਟੀ.ਵੀ ਚੈਨਲ, ਆਸਰਾ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਚੈਨਲ, ਮੈਕਸ ਪਲੇਅਰ ਤੇ ਐਮਾਜ਼ੋਨ ਆਦਿ ਚੈਨਲ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖੂਬ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਹੱਦ ਪਸੰਦ ਲਘੂ ਫਿਲਮ ਤੇ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ‘ਹੱਕ’ ਤਰੇਤਾਂ, ਵਾਇਰਲ ਐਮ.ਐਸ. ਐਸ, ਤੂੰ ਯਾ ਮੈ, ਮਿਸਿਜ਼ ਮੋਮ, ਮਾਪੇ, ਮਾਂਵਾਂ ਕਿਧਰ ਜਾਣ, ਲਵ ਗੋਮ, ਲਵ ਗੋਮ 2, ਮਾਹੀ ਵੇ, ਏਕ

ਇਕ ਵਧੀਆ ਸੰਦੇਸ਼ ਛੱਡਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਿੰਮੀਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਜੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬੇਹੱਦ ਪਸੰਦ ਲਘੂ ਫਿਲਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਵਾਜ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਲਘੂ ਫਿਲਮ ‘ਓ ਕਨੇਡਾ’ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੰਮੀਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਜੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਇਕ ਚੰਗੀ ਲੇਖਿਕਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਦਿਵਾਇਆ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬੇਹੱਦ ਪਸੰਦ ਫੀਚਰ ਫਿਲਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ‘ਜਿੰਦਗੀ ਤੇਰਾ ਨਾਂ’ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀ ਦਿਗਜ ਅਦਾਕਾਰਾ ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਰਮਲ ਰਿਸ਼ੀ ਤੇ ਕਈ ਨਾਮੀ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਬਾਕਮਾਲ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸੁਮਾਰ ਕਰਵਾਇਆ। ਏਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਸਿੰਮੀਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸੰਗੀਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਹਿਲਕਾ ਮਚਾਇਆ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਪੰਮਾ ਸ਼ਾਇਰ ਦੇ ‘ਟੱਪੇ’, ਚਿੱਟਾ

ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਤਕ ਪਰਵਾਜ਼ ਵੱਲ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ ਬੇਹੱਦ ਪਸੰਦ ਪਾਈਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ‘ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਰਾਣੀ’; ਮਹਿਕਦੀ ਸਵੇਰ, ਗੁਰਮੀਤ ਬਾਵਾ (ਲੰਮੀ ਹੋਕ ਦੀ ਮਲਿਕਾ), ਹੋਂਦ, 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਨਾਰੀ-ਕਾਵਿ (ਅਲੱਚਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ), ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਜੱਸ (ਕਾਵਿ ਸਮੀਖਿਆ) ਤੇ ਡਾ. ਅਮਰ ਕੋਮਲ ਦੇ ਕਾਵਿਲੋਕ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਕਰਕੇ ਨਵੇਕਲੀ ਭੱਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ ‘ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ’ ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ ‘ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਭੇਜੇ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 10 ਮਈ 2025 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-689

ਕਿਹੜੀ ਅੱਖ ਅੱਜ ਰੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਦੇਖ ਕੇ ਮੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਰ ਗਈ ਇਨਸਾਨੀਅਤ, ਸੱਚੀ, ਤੇ ਲਹੂ ਦੇ ਅੱਥਰੂ ਚੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-687

ਰਾਹੀ ਪੜ੍ਹਾਅ ਛੱਡ ਅੱਗੇ ਜਾਣਾ। ਨਹੀਂ ਮੁੜਨ ਦੀ ਆਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ। ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡ ਵੈਰਾਗਤ ਤਿੰਨਾਂ ਈ। ਪੁਲਾਂ ਬੱਲਿਓ ਪਾਣੀ ਵਹਿ ਜਾਣਾ। ਦਰਿਆ ਸਾਗਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਣਾ। ਮਾਨਵ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਜਾਣਾ। ਨਾਉਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਕਿੱਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ। ਰਹੇਗੀ ਦੁਨੀਆਂ ‘ਨਾਕਾਮ’ ਬਿਨਾਂ ਵੀ। -ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ‘ਨਾਕਾਮ’ ਫੋਨ: +1 864 318 5500

ਪ੍ਰਣਾਮ ਜੱਗ ਜਨਨੀ! ਤੇਰੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਪੰਡ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਹੈ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਚੌਕਾ ਸਾਂਭਣ ਪਿੱਛੋਂ ਹੁਣ ਕੱਖ-ਕੱਡੇ ਵੀ ਵਾਰੀ ਹੈ। ਖਿੱਤੇ ਮੱਥੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰੋਂ ਤੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਜੰਗ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਫੇਰ ਵੀ ਤੇਨੂੰ ਜੋਈ ਮੰਦਾ ਆਖੇ ਤਾਂ ਮੱਤ ਉਸ ਦੀ ਮਾਰੀ ਹੈ। -ਲੋਕਨਾਥ ਸ਼ਰਮਾ ਫੋਨ: 94171-76877

ਕੁੰਜਾਂ ਨੂੰ ਤੱਕ ਵਿੱਚ ਅਕਾਸ਼ਾਂ, ਪਰਦੇਸੀ ਲਾਉਣ ਉਡਾਰੀ, ਨਿੱਘੇ ਰਿਸਤੇ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਕੇ, ਚੁਗਦੇ ਦਾਤੇ ਚੋਗ ਖਿਲਾਰੀ। ਕਿੱਥੋਂ ਉੱਡ ਕੇ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ਜਾਣਾ, ਨਹੀਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸਿਰਨਾਵਾਂ, ਬੱਸ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਾ ਰੁਖ ਕਰ ਕੇ, ਲੱਭਣੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਥਾਵਾਂ। -ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਲੰਮੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਭਰ ਪਰਵਾਜ਼ਾਂ ਪਾਰ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਆਵਣ ਜਾਵਣ। ਬੰਨ੍ਹ ਕਤਾਰਾਂ ਜਦ ਅੰਬਰੀ ਉਡਣ ਮਿੱਠੀਆਂ ਫੇਰ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਆਵਣ। ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਸਮਾਂ ਜੀਵਨ ਢਾਲਣ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿਣ ਦਾ ਵੱਲ ਸਿਖਾਵਣ। -ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ ਫੋਨ : +91 98783-37222

ਚਿਤ੍ਰੀਆਂ ਦਾ ਆਲ੍ਹਣਿਓ ਉੱਡ ਜਾਣਾ। ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਪੇਕਿਓ ਤੁਰ ਜਾਣਾ। ਕੁੰਜਾਂ ਪਿੱਛੇ ਬੱਚੇ ਛੱਡ ਜਾਣਾ। ਉੱਚੀ ਲੰਮੀ ਉਡਾਰੀ ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਏ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ। ਜੋਗੀ ਦਾ ਡੇਰਾ ਛੱਡ ਜਾਣਾ। ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਦਾ ਭਲਕੇ ਤੁਰ ਜਾਣਾ।

ਪਹਾੜੀ ਪਾਣੀ ਜਦੋਂ ਬਰਫ ਵਾਂਗੂੰ ਜੰਮ ਜਾਂਦੇ ਚੋਗਾ ਚੁਗਣ ਆਉਂਦੀਆਂ, ਕੁੰਜਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਰਾਂ ਜਦੋਂ ਉੱਚੇ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰਦੀਆਂ ਫਿਰ ਮੈਦਾਨੀ ਛੱਡਾਂ ‘ਚੋਂ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਕਤਾਰਾਂ। ਬੋਟਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਦੀ ਫਿਕਰ ਹੁੰਦੀ ਪ੍ਰਵਾਸ ਵਾਪਸੀ ‘ਤੇ ਵੀ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀਆਂ ਮਾਰਾਂ। ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਸਮਝਦੀਆਂ ਪੰਧ ਇਕੱਠਿਆਂ ਵਧੀਆ ਨਿਕਲੇ ਸੌਖੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਾਹਾਂ। -ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ ਕੁਲਬੁਰਫਾ ਪਟਿਆਲਾ ਫੋਨ: 98784-69639

ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਨਾਟਕਾਂ ਵਲ ਗਈ ਕਵਿਤਾ ਲਾਡ

ਮਰਾਠੀ ਥੀਏਟਰ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਮੰਨੀ-ਪ੍ਰਮਾਣੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਕਵਿਤਾ ਲਾਡ ਨੂੰ 2023 ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਬੇਹੱਦ ਕਾਮਯਾਬ ਮਰਾਠੀ ਟੀ.ਵੀ. ਲੜੀਵਾਰ ‘ਤੁਲਾ ਸ਼ਿਕਵਿਨ ਚੰਗਲਾਚ ਢਡਾ’ ਵਿੱਚ ਭਵਨੇਸ਼ਵਰੀ ਸੂਰਿਆਵੰਸ਼ੀ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਵਿਤਾ ਲਾਡ ਪਹਿਲੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਥੀਏਟਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਐਕਟਰ ਥੀਏਟਰ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਅਤੇ ਚੰਗਲਾਚ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਲਾਡ ਦਾ ਮਰਾਠੀ ਟੀ.ਵੀ. ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਡੇਕਾ ਵੱਜਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 2023 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਮਰਾਠੀ ਲੜੀਵਾਰ ‘ਤੁਲਾ ਸ਼ਿਕਵਿਨ ਚੰਗਲਾਚ ਢਡਾ’ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਲੋਂ ਨਿਭਾਏ ਗਏ ਭਵਨੇਸ਼ਵਰੀ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਰਾਠੀ ਟੀ.ਵੀ. ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਅਮਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸ਼ੋਅ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ੋਅ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਜੋ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਹਿਲਾ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਮਰਾਠੀ ਥੀਏਟਰ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਮੰਨੀ-ਪ੍ਰਮਾਣੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਕਵਿਤਾ ਲਾਡ ਨੂੰ 2023 ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਬੇਹੱਦ ਕਾਮਯਾਬ ਮਰਾਠੀ ਟੀ.ਵੀ. ਲੜੀਵਾਰ ‘ਤੁਲਾ ਸ਼ਿਕਵਿਨ ਚੰਗਲਾਚ ਢਡਾ’ ਵਿੱਚ ਭਵਨੇਸ਼ਵਰੀ ਸੂਰਿਆਵੰਸ਼ੀ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਵਿਤਾ ਲਾਡ ਪਹਿਲੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਥੀਏਟਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਐਕਟਰ ਥੀਏਟਰ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਅਤੇ ਚੰਗਲਾਚ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਲਾਡ ਦਾ ਮਰਾਠੀ ਟੀ.ਵੀ. ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਡੇਕਾ ਵੱਜਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 2023 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਮਰਾਠੀ ਲੜੀਵਾਰ ‘ਤੁਲਾ ਸ਼ਿਕਵਿਨ ਚੰਗਲਾਚ ਢਡਾ’ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਲੋਂ ਨਿਭਾਏ ਗਏ ਭਵਨੇਸ਼ਵਰੀ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਰਾਠੀ ਟੀ.ਵੀ. ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਅਮਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸ਼ੋਅ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ੋਅ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਜੋ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਹਿਲਾ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਟਰੰਪ ਦੀ ਟੈਰਿਫ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਅਰਥਚਾਰਾ

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਲਈ ਐਲਾਨੇ ਟੈਰਿਫ ਭਾਵੇਂ 90 ਦਿਨ ਲਈ ਰੋਕਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਟੈਰਿਫ ਸਿਆਸਤ ਸੰਸਾਰ ਅਰਥਚਾਰੇ ਉੱਤੇ ਸਿੱਧੀ ਅਸਰਅੰਦਾਜ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ 2 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ 'ਮੁਕਤੀ ਦਿਵਸ' ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਅਮਰੀਕੀ ਵਪਾਰਕ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਉੱਤੇ 'ਪਰਸਪਰ ਟੈਰਿਫ' ਲਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਕੇ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਵਪਾਰਕ ਜੰਗ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਟੈਰਿਫ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਟਰੰਪ ਨੇ 1977 ਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਐਕਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵਪਾਰ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੈਰਿਫਾਂ ਖਿਲਾਫ

ਮਨਦੀਪ

ਫੋਨ: +1-438-924-2052

ਚੀਨ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰਕ ਜੰਗ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਉਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਟਾਕ ਮਾਰਕਿਟ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸਟਾਕ ਮਾਰਕਿਟ ਲੁਕਤ ਗਈ। ਯੂਰੋਪ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋਏ। ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਮੰਦੀ ਦੇ ਖਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਪਦਿਆਂ ਚੀਨ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਟੈਰਿਫ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਬਾਕੀ 75 ਮੁਲਕਾਂ ਲਈ 90 ਦਿਨ ਦੀ ਅਸਥਾਈ ਰਾਹਤ ਦਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰਕ, ਸਿਆਸੀ, ਫੌਜੀ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਖੁਰ ਰਹੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਹ ਵਪਾਰਕ ਤੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਟਰੰਪ ਕੋਈ ਅਦਿੱਖ ਅਲੌਕਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਇੱਛਾ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮਹਾਨ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ ਬਲਕਿ ਟਰੰਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਪੀਟਰ ਨਵਾਰੋ, ਸਟੀਵ ਬੋਨਨ, ਰਾਬਰਟ ਲਾਈਟਹਾਈਜ਼ਰ ਅਤੇ ਪਟੇ ਬੁਕਾਨਨ, ਜੋ ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਆਲੋਚਕ, ਚੀਨ ਦੇ ਉਭਾਰ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਟੈਰਿਫ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕੀ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਟੈਰਿਫ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਦਰਾਮਦੀ ਮਾਲ ਉੱਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਇਹ ਨੀਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਅਮੀਰ ਬਣਾਉਣ, ਘਰੇਲੂ ਨਿਰਮਾਣ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਘਾਟਾ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਰਜ਼ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਕੱਟ ਲਾਉਣ, ਅਮਰੀਕੀ ਦਬਕਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਨਾਮਾ ਨਹਿਰ, ਗਾਜ਼ਾ ਤੇ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ, ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ 51ਵਾਂ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਕੌਮੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਕਾਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣੇ ਅਤੇ ਜੰਗੀ ਵਪਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਹਮਲਾਵਰ ਨੀਤੀ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਮੁਹਾਣ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਇਹ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੀਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪਛੜਨ ਦੇ ਖੌਫ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਕਾਬਲੀਅਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਸੱਤਰਵਿਆਂ ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 14% ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ 1% ਤੋਂ ਵੀ

ਘੱਟ ਦੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਦੀ 14% ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ 10% ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੂਸ, ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ, ਬ੍ਰਿਕਸ ਗੱਠਜੋਤ ਅਤੇ ਗਲੋਬਲ ਸਾਊਥ ਦੇ ਅਨੇਕ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਦੁਵੱਲੇ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਉਨਤੀ ਕਾਰਨ ਸੰਸਾਰ ਇੱਕ ਧਰੁਵੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਪੂਰਨ ਦਾਬੇ ਹੇਠ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਨਵਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਕੇ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਦੀ ਆਰਥਿਕ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਬੜਾ ਘਾਤਕ ਸੁਫਨਾ ਹੈ ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਦਾਰੀ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਟਰੰਪ ਦੀ ਟੈਰਿਫ ਗਣਨਾ ਵਿਧੀ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਇਟ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਰਲ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਟੈਰਿਫ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਪਾਰ ਘਾਟੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਮੁਲਕ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦਰਾਮਦ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੁੱਲ ਨਾਲ ਵੰਡ ਕੇ ਅਗਾਂਹ ਉਸ ਨੂੰ 2 ਨਾਲ ਵੰਡ ਕੇ ਟੈਰਿਫ ਦਰ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ ਜੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਘਾਟਾ 100 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਦਰਾਮਦ 200 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹੈ ਤਾਂ $100/200=0.5/2=0.25\%$ (25%)। ਸਾਮਰਾਜੀ ਦੌਰ ਅੰਦਰ ਅਸਾਵੇਂ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆ ਪੱਛੜੇ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਪੂੰਜੀ, ਤਕਨੀਕ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ, ਮੁਦਰਾ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਉਜਰਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕਾਰਨ ਸੰਤੁਲਿਤ ਸੰਸਾਰ ਵਪਾਰ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਮੁਲੋਂ ਹੀ ਗਲਤ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਜਰਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਫਰਕ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਉਤਪਾਦਕ ਵਸਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਉਤਪਾਦਕ ਵਸਤਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਪਰਸਪਰ ਟੈਰਿਫ ਬਰਾਬਰ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਸਾਵੇਂ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੀ ਮਾਰ ਗਰੀਬ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਵੱਧ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜਾ, ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਟੈਰਿਫ ਨੂੰ ਕੂਟਨੀਤਕ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਮਰਾਜੀ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਤਾਕਤਾਂ ਮੰਡੀ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਇਕੱਤਰੀਕਰਨ ਲਈ ਟੈਰਿਫ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਨੀਤੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕੂਟਨੀਤਕ ਹਥਿਆਰ ਤਹਿਤ ਦੰਡਕਾਰੀ ਟੈਰਿਫ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਉੱਤੇ ਟੈਰਿਫ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਮੰਡੀ ਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਅਭਿੱਕੇ ਦੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ 1994 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਮੈਕਸਿਕੋ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾਫਟਾ (ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕੀ ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤਾ) ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਮੈਕਸਿਕੋ ਵਿੱਚ ਖਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭੋਜਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ (42%) ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ 13 ਲੱਖ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਏ। ਲੱਖਾਂ ਮੈਕਸਿਕਨ ਭੁੱਖਿਆਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਮੈਕਸਿਕੋ 'ਚ ਚੌਲ, ਸੋਇਆਬੀਨ, ਦਾਲਾਂ, ਕਣਕ ਅਤੇ ਮੱਕੀ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਦਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਦਿਵਾਲਾ ਨਿਕਲਣ

ਨਾਲ ਲੱਖਾਂ ਕਿਸਾਨ ਖੁਦਕਸ਼ੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਏ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਕਾਰਨ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਹਲੀ ਹੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਆਰਮੀ (ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਈ ਜੋ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇਸ਼-ਨਿਕਾਲੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਨਾਫਟਾ ਅਧੀਨ

ਮੈਕਸਿਕੋ ਦਾ ਡੋਅਰੀ ਅਤੇ ਪੋਲਟਰੀ ਖੇਤਰ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਕਾਰਨ ਉਦਯੋਗਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਵਿੱਚ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ। ਹੁਣ ਨਾਫਟਾ ਵਰਗੇ ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਕਪਾਸਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾ ਕੇ ਬਚੇ-ਖੁਚੇ ਮੈਕਸਿਕਨ ਉਦਯੋਗਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਹੀ ਹਾਲਤ ਅਮਰੀਕੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਉੱਤੇ ਟੈਰਿਫ ਘਟਾਉਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਪਾਤਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਭਾਰਤ 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਦਰਾਮਦ ਤੇ ਟੈਰਿਫ ਘਟਾਉਣ ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਉੱਤੇ ਟੈਰਿਫ ਵਸੂਲਣ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਬਸਿਡੀਆਂ 'ਚ ਅੰਤਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਪੋਲਟਰੀ ਅਤੇ ਡੋਅਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਜਾੜਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਵੱਲੇ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤਾ (ਬੀਟੀਏ) ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰੇਗਾ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪਰਸਪਰ ਟੈਰਿਫ ਗੈਰ-ਵਾਜਿਬ ਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਹਨ।

ਗਲੋਬਲ ਆਰਥਿਕਤਾ ਉੱਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਲਈ ਨਵਉਦਾਰਵਾਦੀ ਜਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਸਸਤੀ ਦਰਾਮਦ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੀ ਬਰਾਮਦ ਉੱਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਸਤੀ ਲੋਬਰ ਅਤੇ ਸਸਤੇ ਕੱਚੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਕਾਰਨ ਚੀਨ ਸਮੇਤ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਦੂਰ ਤਟਵਰਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਨ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸਸਤਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਘਰੇਲੂ ਨਿਵੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਉਜਰਤੀ ਦਰਾਂ ਤੇ ਮਹਿੰਗੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦਨ ਮਹਿੰਗਾ ਪਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦਰਾਮਦਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਉਤਪਾਦ ਗਲੋਬਲ ਮੰਡੀ ਦੇ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ

ਨਿਰਮਾਣ, ਮਹਿੰਗਾਈ, ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਡਾਲਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੱਧ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕੀ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਪਲ, ਵਾਲਮਾਰਟ, ਮੈਕਡੋਨਲਡ, ਟੈਸਲਾ ਨੇ ਦੂਰ ਤੱਟਵਰਤੀ ਨਿਰਮਾਣ, ਸਸਤੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸਸਤੀ ਉਜਰਤ ਲੁੱਟ ਕੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਾਮਰਾਜ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਖੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਹਾਕਮ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਬੋਝ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਪੁਲੀਸ ਦਹਿਸ਼ਤ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਵਿਰੋਧੀ ਕੌਮੀ ਸ਼ਾਵਨਵਾਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼-ਨਿਕਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਟਰੰਪ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਘਰੇਲੂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਲਈ ਟੈਰਿਫ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਖਤ ਨਾਲ ਪਹਿਰਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ, ਅਸਥਿਰਤਾ, ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ, ਮਹਿੰਗਾਈ, ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਤਣਾਅ ਤੇ ਅਰਾਜਕਤਾ, ਗਲੋਬਲ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨ 'ਚ ਗੜਬੜ, ਛੋਟੇ ਵਪਾਰਾਂ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਬੋਝ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੇ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਨੱਲੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਵਧਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਤੇ ਸਟਾਕ ਮਾਰਕਿਟ ਡਿੱਗੇਗੀ, ਮੁਦਰਾ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਮੰਗ ਤੇ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਘਟੇਗੀ, ਨਿਵੇਸ਼ ਘਟੇਗਾ, ਮੁਨਾਫੇ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਡਿੱਗਣਗੀਆਂ ਤੇ ਖੜੋਤ ਨਾਲ ਵਾਧੂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਅਰਥਚਾਰਾ ਗੰਭੀਰ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਪੂੰਜੀਵਾਦ ਸਨਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਕਟ 2008 ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਕਟ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਗਹਿਰਾ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਟੈਰਿਫ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਕਰ ਕੇ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਆਰਥਿਕ-ਵਪਾਰਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਦੀ ਤਾਕ 'ਚ ਬੈਠਾ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਖੁਦ ਨਿਖੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਫੌਜੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਦੁਵੱਲੇ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਫੌਜੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਰਮਾਣੂ ਨਿਰਭਰਤਾ ਲਈ ਵੀ ਅਹੁਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਰਵਾਇਤੀ ਵਫਾਦਾਰ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਉੱਤੇ ਵਪਾਰਕ ਹਮਲੇ, ਪੱਛਮੀ ਖੇਮੇ ਵਿਰੋਧੀ ਰੂਸ-ਚੀਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੰਡੀ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਮੰਦੀ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਗੇ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ (36.2 ਖਰਬ ਡਾਲਰ) ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜੀਡੀਪੀ (29 ਖਰਬ ਡਾਲਰ) ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਕੁਝ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਤਰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਟੈਰਿਫ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲੀਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਘਰੇਲੂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਥਾਨਕ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਆਵਾਜਾਈ ਘਟੇਗੀ ਜੋ ਘੱਟ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪੱਖੀ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ-ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਕਿਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਅਤੇ ਕਿਸ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇਗਾ? ਹਕੀਕੀ ਆਰਥਿਕ-ਸਿਆਸੀ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਤੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਸਮਾਜ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ।

ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਅਤੇ ਲੇਖਕ - ਸਤਿਆਜੀਤ ਰੇਅ

ਬੰਗਲਾ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਸਤਿਆਜੀਤ ਰੇਅ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ 'ਚ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨਤਮ ਫਿਲਮ ਹਸਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ

ਪ੍ਰੋ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: 94176-92015

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹਨੇ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਚਿੱਤਰਕਲਾ ਵਰਗੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਧਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੀ ਛਾਪ ਛੱਡੀ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਲੇਖਕ, ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਸਤਿਆਜੀਤ ਰੇਅ ਦਾ ਜਨਮ 2 ਮਈ 1921 ਈ. ਨੂੰ ਕਲਕੱਤਾ (ਹੁਣ ਕੋਲਕਾਤਾ) ਵਿਖੇ ਸੁਕੁਮਾਰ ਰੇਅ ਦੇ ਘਰ ਮਾਂ ਸੁਪ੍ਰਭਾ ਰੇਅ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਹੋਇਆ।

ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਸੰਤਾਨ ਸਤਿਆਜੀਤ ਰੇਅ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸੁਕੁਮਾਰ ਰੇਅ ਦੀ ਮੌਤ 1923 ਈ. 'ਚ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਿਰਫ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਪਾਲਣਾ ਪੋਸ਼ਣਾ ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਰਹਿ ਕੇ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਘਰ ਹੀ

ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਤੇ ਸੰਨ 1936 ਵਿੱਚ ਬਾਲੀਗੰਜ ਗੌਰਮਿੰਟ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਰਵੀਂਦ੍ਰ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਜਾਣੀ-ਪਛਾਣੀ ਗਾਇਕਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੜੀ ਦਮਦਾਰ ਸੀ। ਰੇਅ ਦੇ ਦਾਦਾ ਉੱਪਦਰ ਕਿਸ਼ੋਰ ਇੱਕ ਲੇਖਕ ਤੇ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਸਨ ਤੇ ਪਿਤਾ ਵੀ ਬੰਗਲਾ ਵਿੱਚ ਰੋਚਕ ਬਾਲ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਵੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਟੈਗੋਰ ਘਰਾਣੇ ਦੇ ਕਾਫੀ ਨੇੜੇ ਸੀ।

ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਕਾਲਜ ਕਲਕੱਤਾ ਤੋਂ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਰੇਅ ਪੇਂਟਿੰਗ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਟੈਗੋਰ ਦੀ ਰਵੀਂਦ੍ਰ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਿਕੇਤਨ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਨੰਦ ਲਾਲ ਬੋਸ ਤੇ ਵਿਨੋਦ ਬਿਹਾਰੀ ਮੁਖੋਪਾਧਿਆਇ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪਿੱਛੋਂ 'ਇਨਰ ਆਈ ਫਿਲਮ' ਵੀ ਬਣਾਈ ਸੀ।

1941 ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਜੇਸ਼ਿਆ ਦਾਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹੇ ਸਤਿਆਜੀਤ ਰੇਅ ਦਾ ਇੱਕ ਬੇਟਾ ਹੈ ਸੰਦੀਪ ਰੇਅ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਵਾਂਗ ਹੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਹੈ।

1942 ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਲਾ-ਸਮਾਰਕਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀਨਿਕੇਤਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਹ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਏਜੰਸੀ ਡੀ ਜੇ ਕੋਮਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ

ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਆਰਟਿਸਟ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਗਈ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਡਿਜ਼ਾਈਨਿੰਗ ਅਤੇ ਰੇਖਾਕਰਨ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨਿੰਗ ਕੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ

ਵਿੱਚ ਵਿਭੂਤੀਭੂਸ਼ਣ ਬੰਧੋਪਾਧਿਆਇ ਦੀ 'ਪਾਬੇਰ ਪਾਂਚਾਲੀ' ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪਾਂਤਰਣ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਰੇਅ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਬਹੁਤੇ ਕੰਮ ਆਪ ਹੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ, ਪਟਕਥਾ, ਪਿੱਠਵਰਤੀ ਸੰਗੀਤ, ਕਲਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ, ਸੰਪਾਦਨ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਰੇਅ ਨੇ

ਬੰਗਲਾ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਬਾਲ-ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਦੋ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ- ਜਾਸੂਸ ਫ਼ੇਲੂਦਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸ਼ੰਕੂ। ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵੀ ਲਿਖੀਆਂ, ਜੋ ਬਾਰਾਂ-ਬਾਰਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਸਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਖੋਡ਼ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ 'ਇਕੋਰ ਪਿਠੇ ਦੁਏ' (ਯਾਨੀ ਇੱਕ ਦੇ ਉੱਤੇ ਦੋ)। ਰੇਅ ਨੂੰ ਪਹੇਲੀਆਂ ਅਤੇ ਬਹੁਅਰਥੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਖੋਡ਼ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸੀ। ਰੇਅ ਦੀਆਂ ਕਰੀਬ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹਿੰਦੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਰੇਅ ਦੇ ਦੋ ਬਾਲ-ਨਾਵਲਾਂ ('ਸੋਨੇ ਦਾ ਕਿਲ੍ਹਾ' ਅਤੇ 'ਮਾਸਟਰ ਐਸ਼ਮਾਨ') ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 1991 ਅਤੇ 1992 ਵਿੱਚ ਪੁਸਤਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਾਲ-ਨਾਵਲ 'ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸ਼ੰਕੂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ' ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਦਾ ਕਾਰਜ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਰੇਅ ਦਾ ਲਗਭਗ ਸਾਰਾ ਸਾਹਿਤ ਵੀ ਬੰਗਲਾ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ 'ਏਕਸਾਨ' ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 1982 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਵੈਜੀਵਨੀ ਲਿਖੀ ਸੀ 'ਜਖਨ ਫੋਟੋ ਫਿਲਮ' (ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਫੋਟਾ ਸਾਂ)।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 22 'ਤੇ)

ਯਹਾ ਹਰ ਸ਼ਖਸ ਹਾਦਸਾ ਹੋਨੇ ਸੇ ਡਰਤਾ ਹੈ।

ਘਿਲੋਨਾ ਹੈ ਜੋ ਮਿਟੀ ਕਾ ਫਨਾ ਹੋਨੇ ਸੇ ਡਰਤਾ।

ਜਿਹੜੇ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਭਾਵ ਦੋਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਤਰਾਨੇ ਅਤੇ ਅਫਸਾਨੇ ਉਦਾਸ ਜਿਹੇ ਗੀਤ ਚੱਲਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ, ਉਸ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜੰਗ ਲੱਗਣ ਦੇ ਪੂਰੇ ਆਸਾਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਵੇ ਲਗਾਤਾਰ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੱਕਾ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ। ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਚੈਨਲ ਹੋਡ ਪਬਲਿਕਲੀ ਨਾ ਮੰਨੇ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਐਡਵਾਇਜ਼ਰੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੈਨਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਕਵਰੇਜ ਵੇਲੇ ਸੰਜਮ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਭੇਦ ਆਨ ਏਅਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਮਨ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਿੰਗ

gurpreetnews@gmail.com

ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਵੀ ਲਗਭਗ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੈ।

ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਦੋਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਮਨ ਦੇ ਫਤਕਦੇ ਡੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਜੰਗ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਪਹਿਲੀ ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਡਿੱਗੀ ਜਾਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਦੀ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ ਲੰਘਿਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣਾ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਜੰਗ ਕਾਰਨ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨੇੜਲੇ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਨੈੱਟ ਬੰਦ ਹੋਣਾ ਐ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਹਿਣਾ 'ਹਾਏ ਮੰਮੀ! ਨੈੱਟ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ। ਮੇਰਾ ਮਨ ਬਹੁਤ ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ 'ਚ ਹੈ।' ਬਿਜਲੀ ਬੰਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸੀਮਿੰਟਡ ਘਰਾਂ 'ਚ ਦਮ ਅਲੱਗ

ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਕਲ ਦੀ ਹੈ, ਜੰਗ ਦੀ ਨਹੀਂ

ਘੁੱਟੇਗਾ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਜੰਗ ਲੰਬੀ ਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮਿਜ਼ਾਇਲਾਂ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਮੁਰਗਾ ਛਾਪ ਬੰਬਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਕਿ ਜਿਸ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਡਿੱਗੇਗਾ। ਬਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ। ਬਾਕੀ ਅਡਵਾਂਸ ਬੰਦੂਕ ਸਿੱਕੇ, ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਜੰਗ 'ਚ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਿਮ ਜਾਂ ਚੰਗਾ ਬੁਰਾ ਦੇਖ ਕੇ ਕਤਲੇਆਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਬਸ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਮਾਰ-ਕਾਟ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਬਸ ਸੋਚਣਾ ਅਤੇ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਜਾਂ ਉਧਰ-ਇਧਰ।

ਦੋਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਕੂਮਤਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦੇ ਕਿ ਜੰਗ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਗੋਲ ਮੇਜ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਦੋਨੋਂ ਪਾਸੇ ਬਸ ਪੰਜਾਬ ਚੰਗੀ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦਿਆਂ 'ਚ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਸਟੇਟਾਂ ਨੇ ਕਟੋਰਾ ਫੜਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸਿੰਧ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਨਾ 1947 'ਚ ਲੜਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਅੱਜ ਲੜੇਗਾ। ਉਹ ਬੰਦੇ ਹੀ ਹੋਰ ਟਾਈਪ ਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਬਿਜ਼ਨਸ ਵਾਲੇ। ਜੇ ਕਰਾਚੀ ਚਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁੰਬਈ ਪਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਮੁੰਬਈ ਚਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਰਾਚੀ ਪਲਦੀ ਹੈ। ਦੋਨੋਂ ਆਰਥਿਕ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚੁਲੀਸਤਾਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰੋਤਾ ਉੱਥੇ ਹੀ ਸਾਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੇਤਾਂ 'ਚ ਉਡਵਾ ਲੈਣਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਨੇ ਵੀ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ 'ਚ ਮੰਨ ਲਿਆ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦ ਵਰਗਾ ਗੈਰ-ਮਾਨਵੀ ਮਾਤਾ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸੁਧਰ

ਗਿਆ ਹੈ। ਤਰੱਕੀ ਵੱਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕੂਟਨੀਤਕ ਹਥਿਆਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਗੋਲ ਮੇਜ 'ਤੇ

ਬਾਕੀ ਮੁਲਕ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਹਾਮੀ ਭਰਨਗੇ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਰਗਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਵਿਆਹ 'ਚ ਆਏ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਦੋਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਜੱਫੀਆਂ ਪਵਾ ਕੇ ਰੌਲਾ ਮੁਕਵਾ ਦੇਣਾ। ਹਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਕੇ ਦੋਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੇਚ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਖੇਤ ਦੀ ਵੱਟ

ਕਾਰਨ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣੇ ਕਿਸੇ ਗੁਆਂਢੀ ਵਾਂਗ ਨਾ ਖੁਸ਼ ਹੋਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਯੂਰਪ ਦੇ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ, ਚਾਈਨਾ ਮੁੱਖ ਹਨ।

ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਰੂਸ ਨੇ ਕੀ ਹਥਿਆਰ ਦੇਣੇ, ਉਹ ਆਪ ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਦਾ ਸੱਪ ਗਲ 'ਚ ਪਾਈ ਬੈਠਾ ਹੈ। 1971 'ਚ ਹੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਮਰੀਕਾ ਕਮਰਕੱਸਾ ਬੰਨੀ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਾਫੀ ਹਿੱਸਾ ਦਬ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਨੇ ਕੁੱਝ 'ਚ ਹੀ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਜੇ ਅੱਜ ਦੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਯੂਰਪ, ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਅਰਬ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਗਲੀ 'ਚ ਖੜ੍ਹੇ ਤਮਾਸ਼ਬੀਨ ਹਨ। ਉਹ ਆਪ ਸੁਖੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਅਫਰੀਕਾ, ਏਸ਼ਿਆਈ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਅਣ-ਐਲਾਨੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ, ਗ੍ਰਹਿ-ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਜੰਗ ਲਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਆਪ ਕੁੱਤ ਕਲੇਸ਼ 'ਚ ਫਸੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਉਪਮਹਾਂਦੀਪ 'ਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਛੁਡਾਵੇਗਾ?

ਜੰਗ ਅਕਲੋਂ ਅਤੇ ਘਰੋਂ ਕੰਗਾਲ ਲੋਕ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਮਝਦਾਰ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਪੱਖੋਂ ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਵਸਦੇ ਲੋਕ ਨਹੀਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕ ਜੰਗ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਲੜ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਜੰਗ 'ਚ ਕਿਉਂਕਿ ਔਖੇ-ਸੌਖੇ ਵਾਧੂ ਪਈ ਜ਼ਮੀਨ 'ਚ ਆਪੇ ਫਸਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਪਕਾ-ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਜੀਵਨ ਕੁਦਰਤੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਕੁਦਰਤੀ ਫਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ। ਜ਼ਮਾਨੇ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਤੋਂ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਤੇ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਧਰਮ ਨਾਲ ਨਿਆਣੇ ਨਹੀਂ ਪਲਣੇ, ਬਲਕਿ ਕਮਾਉਣ ਨਾਲ ਪਲਣੇ ਹਨ, ਪਰ ਆਵਾਮ ਦੀ ਸੋਚ ਅਨੁਜ ਅਨਵਰ ਚਾਟ ਭੰਡਾਰ 'ਤੇ ਲਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਮਝਦੀ ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਕੀ ਕਰੇ!

ਐਹ ਮੇਰੇ ਨੌਜਵਾਨੇ! ਰੇਡੀਓ ਕੇ ਸਾਬ-ਸਾਬ ਬੈਟਰੀ ਸੈੱਲ ਭੀ ਖਰੀਦ ਲੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੰਗ ਮੇਂ ਨਾ ਨੈੱਟ ਚਲਤਾ ਹੈ ਔਰ ਨਾ ਬਿਜਲੀ ਆਤੀ ਹੈ। ਤੁਮ ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਰੀਲਸ ਕੀ ਅਦਤ ਤੰਗ ਕਰੇਗੀ। ਕਮ-ਸੇ-ਕਮ ਮਨੋਰੰਜਨ ਤੋਂ ਰੋਤਾ ਰਹੇਗਾ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਹਕੂਮਤ ਕੀ ਮਰਜ਼ੀ ਕੇ ਪੂਰੇ ਗੀਤ ਸੇ।

ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਕਲ ਦੀ ਹੈ, ਜੰਗ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਅਤੇ ਸੈਨਿਕ ਤਾਕਤ ਦਾ ਫਰਕ

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੋਵੇਂ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਦੇਸ਼ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਮਾਣੂ ਸਸਤਰਾਗਾਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਟਾਕਹੋਮ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੀਸ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ (SIPRI) ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪਰਮਾਣੂ ਸਸਤਰਾਗਾਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਪਾਵਰ

ਭਾਰਤ

ਗਿਣਤੀ: 2024 ਦੇ SIPRI ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਲਗਭਗ 172 ਪਰਮਾਣੂ ਵਾਰਹੈੱਡ ਹਨ।

ਪਾਵਰ (ਉਪਜ):

ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਉਪਜ (ਯੀਲਡ) 10 ਕਿਲੋਟਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 100 ਕਿਲੋਟਨ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਰੋਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਬਰਮੇਨਿਊਕਲੀਅਰ ਹਥਿਆਰ (ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਬੰਬ) ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਵਿਖੰਡਨ ਬੰਬਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਵਿਖੰਡਨ ਬੰਬ: 10-50 ਕਿਲੋਟਨ (ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ ਦੇ 'ਲਿਟਲ ਬੁਆਏ' ਵਰਗੇ 15 ਕਿਲੋਟਨ ਦੇ ਬੰਬ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰ)।

ਬਰਮੇਨਿਊਕਲੀਅਰ ਬੰਬ: ਅੰਦਾਜ਼ਨ 100 ਕਿਲੋਟਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ। 1998 ਦੇ ਪੋਖਰਨ-II ਪਰੀਖਣ ਵਿਚ, ਭਾਰਤ ਨੇ 45 ਕਿਲੋਟਨ ਦੇ ਬਰਮੇਨਿਊਕਲੀਅਰ ਡਿਵਾਈਸ ਦਾ ਪਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫਲ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਡਿਲੀਵਰੀ ਸਿਸਟਮ:

ਮਿਸਾਈਲਾਂ: ਅਗਨੀ ਸੀਰੀਜ਼ (ਅਗਨੀ-੩, 5,000+ ਕਿਮੀ ਦੀ ਰੇਂਜ), ਪ੍ਰਿਥਵੀ, ਅਤੇ ਧਨੁਸ਼।

ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼: ਮਿਰਾਜ 2000, ਜਗ੍ਹਾਅਰ, ਅਤੇ ਸੁਖੋਈ Su-30 MKI।

ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਮਰੱਥਾ: INS ਅਰਿਹੰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਣਡੁੱਬੀਆਂ K-4 SLBM (3,500 ਕਿਮੀ) ਨਾਲ।

ਖਾਸੀਅਤ: ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਰਮਾਣੂ ਨੀਤੀ 'ਨੋ ਫਸਟ ਯੂਜ਼' (NFU) 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ 'ਕ੍ਰੈਡਿਬਲ ਮਿਨੀਮਮ ਡਿਟਰੈਂਸ' ਨੀਤੀ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ

ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ

ਗਿਣਤੀ: SIPRI 2024 ਅਨੁਸਾਰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੋਲ ਲਗਭਗ 170 ਪਰਮਾਣੂ ਵਾਰਹੈੱਡ ਹਨ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਨਾਲੋਂ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਘੱਟ ਹਨ।

ਪਾਵਰ (ਉਪਜ): ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਖੰਡਨ-ਅਧਾਰਿਤ (ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਜਾਂ ਪਲੂਟੋਨੀਅਮ) ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਪਜ 5-50 ਕਿਲੋਟਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ।

ਟੈਕਟੀਕਲ ਹਥਿਆਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਨਸਰ ਮਿਸਾਈਲ (60-70 ਕਿਮੀ ਰੇਂਜ) ਛੋਟੇ, ਘੱਟ-ਉਪਜ ਵਾਲੇ (1-10 KT) ਟੈਕਟੀਕਲ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਹਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਰਮੇਨਿਊਕਲੀਅਰ ਹਥਿਆਰ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਬੰਬ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਬਰਮੇਨਿਊਕਲੀਅਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਡਿਲੀਵਰੀ ਸਿਸਟਮ:

ਮਿਸਾਈਲਾਂ: ਸ਼ਾਹੀਨ-III (2,750 ਕਿਮੀ ਰੇਂਜ), ਗੌਰੀ, ਹਤਫ, ਅਤੇ ਨਸਰ।

ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼: F-16 ਅਤੇ JF-17 ਬੰਡਰ।

ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਮਰੱਥਾ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਪਰਮਾਣੂ ਸਮਰੱਥਾ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਬਰ-3 SLCM (450 ਕਿਮੀ) 'ਤੇ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਖਾਸੀਅਤ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪਰਮਾਣੂ ਨੀਤੀ 'ਫਸਟ ਯੂਜ਼' ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਫੌਜੀ ਬੜਤ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਜੋਂ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਟੈਕਟੀਕਲ ਹਥਿਆਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਮਾਰੂ ਬੰਬ

ਭਾਰਤ: ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਬਰਮੇਨਿਊਕਲੀਅਰ ਹਥਿਆਰ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੋਖਰਨ-II ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ), ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਬੰਬ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਬਰਮੇਨਿਊਕਲੀਅਰ ਹਥਿਆਰ 100 ਖਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਪਜ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਖੰਡਨ-ਅਧਾਰਿਤ ਬੰਬਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ

ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬੰਬ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 50 KT ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦਾ ਵਿਖੰਡਨ ਬੰਬ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਇਸ ਦੀ ਉਪਜ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਬਰਮੇਨਿਊਕਲੀਅਰ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਨਤੀਜਾ: ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਮਾਰੂ ਬੰਬ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਾ ਬਰਮੇਨਿਊਕਲੀਅਰ ਹਥਿਆਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਉਪਜ ਅਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਖੰਡਨ ਬੰਬਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਮੁਕਾਬਲਾ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ

ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮੁਕਾਬਲਾ: ਭਾਰਤ (172) ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ (170) ਦੀ ਵਾਰਹੈੱਡ ਗਿਣਤੀ ਲਗਭਗ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਤਰੱਕੀ (ਬਰਮੇਨਿਊਕਲੀਅਰ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਮਰੱਥਾ) ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਬਿਹਤਰ ਸਥਿਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਟਰੈਟੇਜਿਕ ਸੰਤੁਲਨ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਟੈਕਟੀਕਲ ਹਥਿਆਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ 'ਫਸਟ ਯੂਜ਼' ਨੀਤੀ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਲਈ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ 'ਸੈਕਿਡ ਸਟ੍ਰਾਈਕ' ਸਮਰੱਥਾ (ਪਣਡੁੱਬੀਆਂ ਅਤੇ ਅਗਨੀ-੩) ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਜੋਖਮ: ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਰਮਾਣੂ ਸਸਤਰਾਗਾਰ ਨਾਲ 'ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਵਿੰਟਰ' ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੱਖਾਂ ਮੌਤਾਂ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਤਬਾਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ: ਜਾਣਕਾਰੀ SIPRI ਅਤੇ X 'ਤੇ ਪੋਸਟਾਂ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਸਹੀ ਉਪਜ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਵੇਰਵੇ ਗੁਪਤ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਰਮੇਨਿਊਕਲੀਅਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅੰਦਾਜ਼ਿਤ ਹੈ।

ਐਕਸ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿਚ ਦਾਅਵੇ (ਜਿਵੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਦਾ 'ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬੰਬ' ਦਾ ਬਿਆਨ) ਅਣਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਿਫਾਰਸ਼: ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤੀ ਨਾਲ ਤਣਾਅ ਘਟਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

—ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਿੰਗ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਨਾ ਇਰਾਨ, ਇਰਾਕ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਭਾਰਤ ਨਾਲ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਹ ਗੋਲ ਮੇਜ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਕਰੇ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜੈਲਦਾਰ ਚਾਈਨਾ ਦੀ ਚੁੱਕ ਵਜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਰਬ ਸਮੇਤ ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਰਪ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਪੈਸੇ ਮੋੜਨੇ ਹਨ। ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਜੰਗ ਨਹੀਂ ਚਾਹ ਰਹੇ। ਪੈਸੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਮੋੜਨੇ। ਗੋਤੇ ਇਧਰ ਵੀ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਐਨੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਆਵਾਮ ਲਈ ਟੱਟੀਖਾਨੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣੇ, ਪਰ ਐਟਮ ਬੰਬ ਬਣਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਵਿਹਲੜ ਨਿਆਣੇ ਐਪਲ ਲਈ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ

ਸੈਲਾਨੀਆਂ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ੀ ਹਮਲਾ

ਅਤਿਵਾਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ 14 ਸਤੰਬਰ 1989 ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਲੜੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਦੀ ਹੋਲੀ ਕਦੀ ਤੇਜ਼ ਜਾਰੀ ਏ। ਕੁੱਝ ਇੱਕ ਇੱਕ-ਦੁੱਕਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਕਦੀ ਘੁੰਮਣ ਆਏ ਟੂਰਿਸਟਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ... ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਧਦੇ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸੈਲਾਨੀਆਂ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ੀ ਹਮਲਾ ਏ। ਛਿੱਟੀਸਿੰਘਪੁਰਾ ਦਾ ਨਰਸਿੰਹਾਰ ਵੀ ਵੱਡਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਸਭ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕ ਸਨ। ਹਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ੀ ਨਰਸਿੰਹਾਰ ਪਿੰਡੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੁਕਵੇਂ ਮਨੋਰਥ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।

ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਵਿਆਹੇ ਜੋਤੇ ਜੋ ਹਲੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਸੀ।

ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸੀ। ਹਸਦਿਆਂ ਖੇਡਦਿਆਂ ਅਚਾਨਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਾਸ਼ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

...ਕੁੱਝ ਦੋਸਤ ਸਨ, ਜੋ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਭਰੀ ਬੋਝਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਤੇ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਾ ਭੁੱਲਣਯੋਗ ਅਤੀਤ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਸਿਰਜ ਰਹੇ ਸੀ।

...ਇੱਕ ਅਧਖਤ ਜੋਤਾ ਜਿਸਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਸਾਲਗਿਰਾ ਦੇ ਤੋਹਫੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਟੂਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਕਿਵੇਂ ਮਾਫ਼ ਕਰਨਗੇ ਖੁਦ ਨੂੰ? ਕੁੱਝ ਪਰਿਵਾਰ ਸਨ ਕਰਨਾਟਕ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਆਦਿਕ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੋਂ, ਜੋ ਰਲ ਕੇ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਗੋਦ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਂਦਿਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮੋਹ ਦਾ ਨਿੱਘ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ।

...ਤੇ ਇੱਕ ਮਾਂ ਪਿਓ ਜੋ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨਾਲ ਲੜ ਕੇ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਬਚਾਏ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘੁਮਾਉਣ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਸਨ।

ਕੀ ਕਸੂਰ ਹੁੰਦਾ ਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਕਸੂਰਾਂ ਦਾ?

• ਕਸੂਰ ਤਾਂ ਨਫਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਏ।
• ਕਸੂਰ ਤਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਏ।
• ਕਸੂਰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਏ ਜੋ ਆਪਣੀ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਤੋਂ ਫੇਲ੍ਹ ਰਹੇ।

• ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੁਰੇ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਘੱਟ ਨੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਜੱਡ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੰਦੇ ਖੂਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਨੇ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਮਰ ਗਿਆ ਨੇ ਵਾਪਿਸ ਨਹੀਂ ਪਰਤ ਆਉਣਾ। ਅਤਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਪਏਗਾ।

ਮੈਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਗਿੱਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਰੋਹ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੁਮੱਤ ਬਖਸ਼ਣ।

—ਸ਼ੁੱਕਰ ਮਹਿਰਾ

ਖਟਮਿੱਠੀ ਯਾਦ: ਬਦਲੀਆਂ ਤਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਖਦੀਆਂ

2008 ਦੇ ਸਤੰਬਰ ਦਾ ਆਰੰਭ। ਮੈਂ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਗਿਆ ਸਾਂ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਣਧੀਰ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਚਿੱਠੀ ਆਈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਬਦਲੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਮੁਕਤਸਰ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਰਿਲੀਵ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਨਵੀਂ ਪੋਸਟਿੰਗ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੋ ਵਰਨਾ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰਣਧੀਰ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਦੀ ਇਕ ਪੋਸਟ ਖਤਮ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਮੇਰੀ ਬਦਲੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਜਾ ਕੇ ਬਦਲੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਚਾਰਾਜ਼ੇਈ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਸਮਾਂ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਦਲੀ ਕਰਕੇ ਰਿਲੀਵ ਕਰ ਦੇਣ ਪਿੱਛੇ ਕੀ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਇਸ ਦਾ ਭੇਤ ਵੀ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ। ਦਰਅਸਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਬੀਬੀ ਕਪੂਰਥਲੇ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਦੋ ਕੁ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਜੇਹੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਹੋਂਦ ਖਟਕਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਬੀਬੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੀਬੀ ਮੰਤਰੀ ਰਾਹੀਂ ਮੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਰਿਲੀਵ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਰਣਧੀਰ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾ ਰਹੇ। ਇਸ ਤਿਕਤਮਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਡੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਜੋ ਰਣਧੀਰ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਮੋਟ ਹੋ ਕੇ ਡੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਬਣੇ ਸਨ, ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਫਿਤਰਤ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਉੱਚਾ ਉੱਠਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾ ਕੇ ਆਪ ਉੱਚਾ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰਮ ਪਾਲਦੇ। ਇਹ ਨਿਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰਮ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਪਰ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾ ਕੇ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦੇ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ, ਲਗਨ, ਸਿਰਤ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਇਵਜ਼ਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦਾ। ਅਜੇਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਵਾਲੇ ਅਕਸਰ ਹੀ ਹਰੇਕ ਅਦਾਰੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ, ਆਪਣੇ ਕਿਰਦਾਰ ਰਾਹੀਂ ਜੱਗ-ਜਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਵਕਤ ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਜੇਹੀ ਬਿਮਾਰ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਨਮੋਸ਼ੀ ਹੋਵਾਉਣ ਜੋਗੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ।

ਮੈਂ ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਜਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਖੇ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਖੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਦਲੀ ਮੈਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਵੇਰੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ਘਰੋਂ ਤੁਰ ਕੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਾਣਾ, ਕਪੂਰਥਲੇ ਤੋਂ ਟਰੇਨ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਛਾਉਣੀ ਪਹੁੰਚਣਾ, ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬੱਸ ਲੈ ਕੇ ਦਸ ਕੁ ਵਜੇ ਮੁਕਤਸਰ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚਣਾ। ਪਰ ਕਪੂਰਥਲੇ ਤੋਂ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਟਰੇਨ ਸਫ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਕਾਰਨ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਦਾ। ਰੇਲਗੱਡੀ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਵਾਂ-ਭਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਨਕਸ਼ੇ

ਚਿੱਤਵਦਿਆਂ, ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣ ਤੇ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ। ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਸਫ਼ਰ ਵੀ ਮੇਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸੱਚ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨੇੜਿਓਂ ਜਾਣ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨਵੇਂ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਪਲ ਨੂੰ ਮਾਣਨ ਲੱਗਾ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੇਰੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਰੀਬੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਬੀਬੀ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਮੇਰੀ ਬਦਲੀ ਕਪੂਰਥਲਾ ਕਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਹੁਦਗੀ ਨਾਲ

ਕੋਰਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਕੱਚਿਆਂ ਲਈ ਚੁੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾੜੀ ਹੁੰਦੀ ਆ। ਵੈਸੇ ਬੀਬੀ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਬੀ ਦੇ ਚਾਚਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਨੇੜਲੇ ਸਬੰਧ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਮਾਮਾ ਜੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੀਬੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਮਝਦੇ ਸਨ, ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਮੇਰੀ ਬਦਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਬੜੀ ਬੇਰੁਖੀ ਨਾਲ ਕੋਰਾ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ। ਦਰਅਸਲ ਕਈ ਵਾਰ ਹਮਦਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੇ ਕਬੀਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਦੋ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਢਹੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਕਿਤ ਕੱਢਣਾ, ਮਹਿੰਗਾ ਤਾਂ ਪੈਂਦਾ ਪਰ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪੰਜ ਘੰਟੇ ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਖੱਜਲਖੁਆਰੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਕਿ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲੈ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਵਾਂ। ਮੈਂ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਪੂਰਵ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਜਦ ਬੀਬੀ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਨੋਟਿਸ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਵੇ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਬਦਲੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੂਨ-ਜੁਲਾਈ ਵਿਚ ਆਮ ਬਦਲੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਰਣਧੀਰ ਕਪੂਰਥਲੇ ਕਾਲਜ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦਾਈਏ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਲਾਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਨਾਂਹ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਮੈਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨੋਟਿਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਮੇਰੀ ਬਦਲੀ ਦੇ ਆਰਡਰ ਲੈ ਕੇ ਆ ਗਏ। ਇਹ ਜਨਵਰੀ 2009 ਦਾ ਆਖਰੀ ਹਫ਼ਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੁਕਤਸਰ ਕਾਲਜ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ

ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੈਂ ਰਿਲੀਵ ਹੋ ਕੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਦਰਅਸਲ ਮੈਂ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਬੀਬੀ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਇਸ ਚਾਲ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨਾ ਸਮਝ ਸਕੇ, ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਮੇਰਾ ਰਣਧੀਰ ਕਾਲਜ ਕਪੂਰਥਲੇ ਆ ਜਾਣਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹ ਹਰ ਤਰੀਕੇ ਬੀਬੀ ਮੰਤਰੀ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਹਰ ਮਾੜੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ

ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਸਨ। ਹੋਇਆ ਵੀ ਇੰਝ ਹੀ ਕਿ ਆਮ ਬਦਲੀਆਂ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਬਦਲੀ ਨਾ ਹੋਈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ 'ਤੇ' ਬੇਮਤਲਬ ਖਾਰ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦ ਵਿਚ ਫਿਰ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਸੱਚ ਬੀਬੀ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਖਾਸਮ-ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੀਬੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਇਹ ਸੱਚ ਸੁਣਿਆ ਸੀ।

ਪਰ ਇਹੀ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਿਤਕਾਉਣ ਲਈ ਬਿਮਾਰ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹਰ ਤਿਕਤਮਬਾਜ਼ੀ ਵਰਤਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਸੋਚਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਬੀਬੀ ਸਾਹਵੇਂ ਆਪਣੀ ਬਦਲੀ ਲਈ ਗਿਤਗਿਤਵਾਂਗਾ। ਪਰ ਜਿਉਂਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਵਾਲੇ ਹਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਰੰਗ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸੰਵੇਦਨਾ, ਸੋਚ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਨੇ। ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਰੇਲਗੱਡੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੁੰਦਾ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗੁਫਤਾਬੂ ਨੂੰ ਲੈਪਟਾਪ ਤੇ ਲਿਖਦਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਰਨ ਵਿਚ ਮਸਰੂਫ਼ ਹੁੰਦਾ। ਮੇਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੇਖ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਰੇਲ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਜਮਾਤੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਜੈਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਂਸੀ ਆਦਿ ਮਿੱਤਰਾਂ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਸੁਹਬਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਸਾਂ।

ਅਗਸਤ 2009 ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਖੜੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਜਥੇਦਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਆਦਿ ਲੀਡਰ ਆਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਮ.ਟੀ. ਅਤੇ ਸੀ.ਈ.ਟੀ. ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਂ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੀ ਬਦਲੀ ਕਪੂਰਥਲਾ ਕਾਲਜ ਦੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਮੈਂ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਾਂ। ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬੁਲਾਇਆ ਜਿੱਥੇ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਜਦ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਮੇਰੀ ਬਦਲੀ ਬਾਰੇ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਬਦਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਜੀ ਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਬਦਲੀ ਬਹੁਤ ਜਲਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਰ ਬਦਲੀ ਤਾਂ ਹੋਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਫੋਨ ਆਇਆ ਕਿ ਬਦਲੀ ਹੋਈ ਕਿ ਨਹੀਂ? ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੂੰ ਬੀਬੀ ਮੰਤਰੀ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦੀ ਬਦਲੀ ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ? ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਅਵਾ-ਤਵਾ ਬੋਲਿਆ। ਜਦ ਮੈਨੂੰ ਬੀਬੀ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਹੱਕਾਰੀ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਹੁਰਮਤੀ ਭਰੇ ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਬਦਲੀ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਤੁਹਾਡੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦਾ ਰਹਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਬਦਲੀ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਮਾਣਮੱਤੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਹੋਵੇ। ਜਥੇਦਾਰ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਜੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹਤਾਸ਼ ਹੋਏ। ਆਖਰ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰਾ ਵੀ ਬੇਬਸ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਬਦਲੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਠੱਪ ਹੋ ਗਈ।

ਮੈਂ ਮਈ 2010 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ 8 ਅਗਸਤ 2010 ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਹੋਰ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਜਾਣ ਦਾ ਪੱਕਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਜੂਨ 2010 ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਪਿੰਡੋਂ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੇ ਘਰ ਆਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਫੋਨ ਕਰਾਂ। ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਹੈ। ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੀਬੀ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਦਲੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦਲੀ ਕਪੂਰਥਲੇ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੀ। ਮੈਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਨਾਂਹ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬੀਬੀ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇ ਦੇਣਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਕਪੂਰਥਲੇ ਬਦਲੀ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਲੁਧਿਆਣੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ।

ਤੇ ਫਿਰ ਜੁਲਾਈ 2010 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਕਪੂਰਥਲਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਉਸ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ ਜੋ ਬੀਬੀ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਕਰੀਬੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ

ਸ਼ਬਦ ਜੋਤ

ਡਾ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ
ਫੋਨ: 216-556-2080

ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੇਰੀ ਬਦਲੀ ਕਪੂਰਥਲੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਦਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਬਦਲੀਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਆਈ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਫੋਨ ਆਉਣਾ ਹੀ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ ਕਿ ਕੌਣ ਸਨ ਉਹ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨੂੰ ਰਣਧੀਰ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇਣਾ। ਬੀਬੀ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੀ ਬਦਲੀ ਕਪੂਰਥਲਾ ਕਾਲਜ ਦੀ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਉੱਪਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦਾ ਭਰਮ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੈਂ ਬੀਬੀ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਹਉਮੈ ਨੂੰ ਪੱਠੇ ਪਾਉਂਦੇ, ਕਿਸੇ ਸੱਚੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੁੱਛ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਆਉਣ 'ਤੇ ਵਕਤ ਹੀ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਇਵਜ਼ਾਨਾ ਕਿਹੜੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਤਾਰਨਾ ਪੈਣਾ। ਰਾਜਸੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਚਾਪਲੂਸਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਜਸ਼ੀ ਚਾਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪ ਬਦਨਾਮ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਅਤੇ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਬੜੀ ਜਲਦੀ ਲੱਥ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਸੀ ਕਿ ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰਸਤ ਹਾਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਦੇਖਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਆਖਰ ਉਹ ਰਾਜਸੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਸਦਾ ਲਈ ਲਾਂਭੇ ਹੋ ਗਈ।

ਕਮੀਨਗੀਆਂ, ਕੋਝੀਆਂ ਅਤੇ ਧੌਕਸ਼ਾਹੀ ਵਾਲੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਇਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਡੁੱਲਾ ਸਕਦੀਆਂ ਨੇ। ਪਰ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਤਲਖੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸੁਖਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਤਲਖੀਆਂ ਸੁਹੱਢਣੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਇਕ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਹੀ ਬੰਦੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਬੰਦਾ ਮਰੀ ਜ਼ਮੀਰ ਵਾਲੀ ਜਿਉਂਦੀ ਲਾਸ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਜਿਉਂਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਵਾਲਾ ਧੜਕਦੇ ਸਾਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹ-ਅਸਵਾਰ ਹੈ। ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਰੱਖ ਕੇ ਜਿਉਣ ਦਾ ਲੁਤਫ਼ ਹੀ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ।

ਮੈਂ ਅਗਸਤ 2010 ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਹੋ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰ ਲਈ।

ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਬਦਲੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਖੱਜਲ-ਖੁਆਰ ਕਰਕੇ ਪੂਰਵ ਸੇਵਾ-ਮੁੱਕਤੀ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਸ਼ਖਸ ਪਿੱਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਫਿਜ਼ਿਕਸ ਪੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਾਰੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਹੀ ਘੜੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਆਉਂਦਾ....!

ਇੱਕ ਦਿਨ ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ ਵੇਲੇ ਬਸਤੇ ਵਿਚ ਪਾ ਬਾਹਰ ਖੇਡਣ ਗਿਆ.....ਮੈਂ ਮੌਕਾ ਪਾ ਕੇ ਕੱਢ ਲਈ.....ਫੇਰ ਸ਼ਸ਼ੇਪੰਥ ਵਿਚ.....ਹੁਣ ਲੁਕਾਵਾਂ ਕਿਥੇ?

ਕਾਹਲੀ-ਕਾਹਲੀ ਜੁਰਾਬ ਅੰਦਰ ਪਾ ਬੂਟ ਦੀ ਅੱਡੀ ਤੱਕ ਖਿਸਕਾ ਲਈ....!

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਵੰਦਾ

ਅਗਲਾ ਪੀਰੀਅਡ ਮਾਸਟਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੀ.....ਉਸਦਾ ਲਾਲ ਰੰਗ ਵੇਖ ਨਾਲਦੇ ਆਖਦੇ.....ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਘੁੱਟ ਲਾ ਕੇ ਰੱਖਦਾ!

ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ....ਕੋਈ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਫੇਰ ਸਾਰੇ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਕੰਧ ਵੱਲ ਨੂੰ ਖੜੇ ਕਰਵਾ

ਲਏ.....ਆਖਣ ਲੱਗਾ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਲਵੇ.....ਜਿਸਨੇ ਵੀ ਖੋਲੀਆਂ.....ਜੁੱਤੀ ਬੜੀ ਫਿਰੂ ਤੇ ਸਕੂਲੋਂ ਵੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾਉ.....!

ਕੱਲੇ-ਕੱਲੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ....ਮੇਰੀ ਵਾਰੀ ਆਈ ਤਾਂ ਮੁੜਕੇ-ਮੁੜਕੀ ਹੋਏ ਦੇ ਹੱਥ-ਪੈਰ ਕੰਬੀ ਜਾਣ....ਉਸਨੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਜੁਰਾਬ ਅੰਦਰੋਂ ਕੱਢ ਲਈ....ਪਰ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣੀ ਬੰਦ ਨਾ ਕੀਤੀ....!

ਲੱਭ ਗਈ ਤੇ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਟਪੂਸੀਆਂ ਮਾਰੇ....ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕੰਨੋਂ ਕੰਨ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਕੇ ਅਸਲ ਚੋਰ ਭਲਾ ਕੌਣ ਹੈ!

ਛੁੱਟੀ ਮਗਰੋਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋਲ ਸੱਦ ਲਿਆ....ਆਖਣ ਲੱਗੇ....ਪੁੱਤਰਾ ਮੁੜ ਕੇ ਇੰਝ ਨਾ ਕਰੀਂ....ਤੇਰਾ ਬਾਪ ਤਾਂ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਮਰ ਜੂ.....!

ਰੱਜੀਆਂ ਰੂਹਾਂ

ਕਿੰਨਿਆਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਫੂਡ ਸਪਲਾਈ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਅਫਸਰ ਲੱਗ ਗਿਆ.....ਹਰ ਪਾਸੇ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਾ ਬੋਲ-ਬਾਲਾ....ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਐਸੀ-ਵੈਸੀ ਕਮਾਈ ਲਾਗੇ ਆਉਣ ਲੱਗਦੀ ਮਾਸਟਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਦਿਸ ਪਿਆ ਕਰਦਾ!

ਇੱਕ ਦਿਨ ਖਬਰ ਆ ਗਈ....ਸਸਕਾਰ 'ਤੇ ਗਿਆ....ਸਾਰੇ ਅੱਖੀਆਂ ਪੁੰਝੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਮੜੀ ਤੇ ਪਿਆ ਵੀ ਖੁਸ਼....ਲਾਲ ਸੂਰਖ ਰੰਗ....ਠੀਕ ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਜਿੰਦਾਂ ਕਿੰਨੇ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਕੂਲ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ!

ਰੱਜੀਆਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਰੂਹਾਂ....ਤ੍ਰਿਪਤ ਸੋਚ....ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਪਰਦੇ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁਸ਼ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ....ਚੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਨਾਮ ਖੁਮਾਰੀ ਨੂੰ ਲੋਕ ਦੁਨਿਆਵੀ ਨਸ਼ਾ ਆਖ ਭੰਡਣ

ਲੱਗਦੇ....ਆਖਰੀ ਸਫ਼ਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਝੋਰਾ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਗਮ ਨਹੀਂ....!

ਮਾਮੇ ਦੀ ਨੂੰਹ....ਕਿੰਨੇ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤ ਦੇ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਆਈ....ਨਵੇਂ ਸਵਾਏ ਸੂਟ ਸਣੇ ਝੋਲਾ ਬੱਸ ਵਿਚ ਹੀ ਕਿਧਰੇ ਭੁੱਲ ਆਈ....ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੱਸਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਉਸ ਦਿਨ ਬੋਤੀ ਘਾਬਰੀ ਹੋਈ....ਹੁਣ ਮਿਲਣੀ ਤੇ ਕੀ ਪਾਉਣਾ....!

ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ....ਅੰਦਰ ਪਿਆ ਵਧੀਆ ਸੂਟ ਕੱਢਿਆ ਤੇ ਪਵਾ ਦਿਤਾ....ਫਿਰੋਜ਼ੀ ਰੰਗਾ ਏਦਾਂ ਫੱਬੇ ਜਿੰਦਾਂ ਸਵਾਇਆ ਹੀ ਉਸੇ ਜੋਗਾ ਹੋਵੇ....!

ਗਿੱਧਾ ਪਾਉਂਦੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਫਾਂ ਹੋਈ ਜਾਣ....ਬੋਲੀਆਂ ਵਾਲੀ ਵੀ ਧੰਨ ਧੰਨ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ....ਸਾਡੇ ਦੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਕਈ ਆਖੀ

ਜਾਵਣ....ਹੁਣ ਇਸ ਕੋਲੋਂ ਮੁੜਕੇ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕ ਆਉ!

ਅੱਜ ਏਨੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਉਸ ਫਿਰੋਜ਼ੀ ਰੰਗ ਦੇ ਕੀਤੇ ਉਪਕਾਰ ਦਾ ਜਿਕਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦੀ....ਨਾਲੇ ਆਖਦੀ ਬੀਬੀ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਝੱਟ ਲੰਘਾਇਆ ਸੀ....ਰੱਬ ਤੇਰੇ ਝੱਟ ਸੌਖੇ-ਸਵੱਲੇ ਕਰੇ....!

ਕਈ ਰੱਜੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੁਆਵਾਂ ਹੀ ਮੰਗਦੀਆਂ....ਇਹਨਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਵਗ ਤੁਰੀਆਂ ਮੁੜਕੇ ਦੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਸਦੀਵੀਂ ਖੁਸ਼ਬੋਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ....ਉਹ ਖੁਸ਼ਬੋਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਰੂਹ ਵੀ ਠਾਰਦੀਆਂ ਤੇ ਆਲੇ-ਦਵਾਲੇ ਪੱਸਰੀ ਪੂਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਵੀ....ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਿਤਾਏ ਪਲ ਸਦੀਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਹੋ ਨਿਬੜਦੇ....!

ਉਸ ਰੱਬ ਸੱਚੇ ਅੱਗੇ ਬੱਸ ਇੱਕੋ ਅਰਦਾਸ....ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਪਾਕਿ-ਪਵਿੱਤਰ ਰੂਹਾਂ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਕਾਲ ਨਾ ਪਵੇ....ਵਰਨਾ ਰਹਿੰਦੀ ਖੂੰਹਦੀ ਧਰਤੀ ਵੀ ਨਰਕ ਬਣ ਜੂ!

ਫਿਲਮ ਲੋਕ

ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਈ ਤਮੰਨਾ ਭਾਟੀਆ ਦੀ ਤਮੰਨਾ

‘ਆਜ ਕੀ ਰਾਤ’ ਗੀਤ ਨਾਲ ਤਮੰਨਾ ਭਾਟੀਆ ਦਾ ਜਾਦੂ ਖੂਬ ਚੱਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ‘ਰੇਡ-2’ ਦੇ ਨਾਚ ਗੀਤ ‘ਨਸਾ’ ਨਾਲ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਨਸਾ ਬਿਖੇਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ‘ਚ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜੇ ਦੇਵਗਨ ਹੈ। ਤਮੰਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਨਸਾ’ ਗੀਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬੀਟ ਹੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ‘ਹਰ ਦਿਲ ਕੀ ਏਕ ਹੀ ਤਮੰਨਾ ਯੇ ਨਸਾ ਕਥੀ ਉਤਰੇ...’ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖ ਕੇ ਤਮੰਨਾ ਨੇ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਤੇ ਟੀ ਸੀਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪੋਸਟ ਪਾਈ ਹੈ। ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ‘ਰੇਡ-2’ ‘ਚ ਤਮੰਨਾ ਇਸ ਗਾਣੇ ‘ਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਮਕ-ਦਮਕ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਏਗੀ। ‘ਓਡੋਲਾ-2’ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਫਿਲਮ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤ ‘ਚ ਚੰਗਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੱਤਖਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡ ਕੇ ਇਕ ਦਿਨ ਅਜੀਬ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤਮੰਨਾ ਨੇ ‘ਓਡੋਲਾ-2’ ‘ਚ ਇਕ ‘ਨਾਂਗੇ ਸਾਧੂ’ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਕੀਕੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਮੰਨਾ ਨੂੰ ਧੁੱਪ ਸੇਕ ਕੇ ਰੰਗ ਕਾਲਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਗੋਰੀ ਹੈ। ‘ਇਸਤਰੀ-2’ ‘ਚ ਖਾਸ ਡਾਂਸ ਨੰਬਰ ‘ਤੇ ਫਿਰ ਸਭ ਕੁਝ ਸਹੀ ਤੇ ਤਮੰਨਾ ਭਾਟੀਆ ਦਾ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰਹੇ ਰਕੇਸ਼ ਮਾਰੀਆ ‘ਤੇ ਬਣ ਰਹੀ ਹਕੀਕੀ ਫਿਲਮ ‘ਚ ਜਾਨ ਅਬਰਾਹਮ ਦੇ ਨਾਲ ਤਮੰਨਾ ਨੂੰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਡੇਂਜਰ’ ਫਿਲਮ ਵੀ ਮਿਲੀ ਹੈ ਤੇ ਐਨਾ ਕੰਮ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਤਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦ ਉਹ ਭਰ ਜਵਾਨੀ ‘ਚ ਸੀ ਤੇ ‘ਇਸਤਰੀ-2’ ਉਸ ਲਈ ਭਾਗਵਾਲੀ ਫਿਲਮ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ। ‘ਨੇ ਐਂਟਰੀ’ ਦੇ ਅਗਲੇ ਭਾਗ ਲਈ ਵੀ ਤਮੰਨਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ‘ਸਿੰਘਮ ਗੈਂਗ’ ਨਾਲ ਉਸ ਕੋਲ ਫਿਲਮਾਂ ਹਨ, ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਪਏ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚੇਲਾ ਤੇ ਹੁਣ ‘ਗੁਰੂ ਦੀ ਵਾਰੀ’ ਹੈ। ਉਪਰੋਂ ਹੱਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਅਕਸਰ ਅੰਦਰੋਂ ਰੋਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਤਮੰਨਾ ਨਾਲ ਵੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਐਕਟਰ ਵਿਜੈ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਬੋਲਚਾਲ ਬੰਦ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਹ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਤਮੰਨਾ ਉਸ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਹਲੀ ਹੈ ਪਰ ਵਿਜੈ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ। ਹੁਣ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਪੋਸਟਾਂ ਉਹ ਪਾ ਕੇ ਵਿਜੈ ਵਾਲਾ ਦਰਦ ਹਲਕਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਜੈ ਵਰਮਾ ਨਾਲ ਗੁਪਤ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਸਭ ਖਬਰਾਂ ਬੇਕਾਰ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਕੱਲੀ ਤਮੰਨਾ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਟੁੱਟਣ ਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ ਪਰ ਕੰਮ ‘ਤੇ ਕੰਮ। ਕਾਮਯਾਬੀ ਮਿਲਣ ‘ਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਇਹੀ ਕਿ ਹਰ ਹਾਸੇ ਪਿੱਛੇ ਸੌ ਅੱਖਰ ਛੁਪੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪਰਤ ਆਈ ਸ਼ੋਭਿਤਾ ਧੂਲੀਪਾਲਾ

ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਵਿਚ ਇਕ ਗਲੈਮਰ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸ਼ੋਭਿਤਾ ਧੂਲੀਪਾਲਾ ਦੀ ਬੜੀ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਕ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਾਰ ਨਾਂਹ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਭਾਰਕ ਸਕਿਨ ਟੋਨ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਟੋਲ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਦੱਖਣ ਅਤੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਨੇਕਾਂ ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਚੁੱਕੀ ਸ਼ੋਭਿਤਾ ਧੂਲੀਪਾਲਾ ਅਕਸਰ ਆਪਣੀ ਸਟਾਈਲਿਸ਼ ਦਿਖ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ੋਭਿਤਾ ਨੇ ਅੱਜ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾ ਹੀ ਲਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਐਕਟਿੰਗ ਅਤੇ ਫਿਟਨੈਸ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਦੀਵਾਨੇ ਹਨ। 31 ਮਈ, 1992 ਨੂੰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਤੇਨਾਲੀ ਵਿਚ ਇਕ ਤੇਲਗੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸ਼ੋਭਿਤਾ ਧੂਲੀਪਾਲਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮਰਚੈਂਟ ਨੇਵੀ ਵਿਚ ਸਨ ਅਤੇ ਮਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾ ਸੀ। ਸ਼ੋਭਿਤਾ ਨੇ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਸਟਰ ਡਿਗਰੀ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਮਾਡਲਿੰਗ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਆਈਆਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਮੁੰਬਈ ਆ ਗਈ। ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਮਾਡਲਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਡੀਸ਼ਨ ਲਈ ਵੀ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸ਼ੋਭਿਤਾ ਨੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਬ੍ਰੇਕ ਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕੰਮ ‘ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਆਲੀਆ ਭੱਟ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਜਿਗਰਾ’ ਵਿਚ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ।

ਸ਼ੋਭਿਤਾ ਨੂੰ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਅਨੁਰਾਗ ਕਸ਼ਿਅਪ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਰਮਨ ਰਾਘਵ 2.0’ ਤੋਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਸ਼ੋਭਿਤਾ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਬੜਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਸੈਫ ਅਲੀ ਖਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ‘ਸੈੱਫ’ ਅਤੇ ‘ਕਾਲਾਕਾਂਡੀ’ ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਮਿਲ ਗਈਆਂ। ਤੇਲਗੂ ਫਿਲਮ ‘ਗੁਡਾਚਾਰੀ’ ਤੋਂ ਸ਼ੋਭਿਤਾ ਧੂਲੀਪਾਲਾ ਨੇ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਵਿਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਮਲਿਆਲਮ ਫਿਲਮ ‘ਮੂਥਨ’, ‘ਕੁਰੂਪ’ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਤੇਲਗੂ ਵਿਚ ਇਕੱਠੀ ਬਣੀ ਫਿਲਮ ‘ਮੇਜਰ’ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ ‘ਮੇਡ ਇਨ ਹੈਵਨ’ ਅਤੇ ‘ਮੇਡ ਇਨ ਹੈਵਨ-2’ ਵਿਚ ਸ਼ੋਭਿਤਾ ਧੂਲੀਪਾਲਾ ਆਧੁਨਿਕ, ਡੇਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਬੋਲਡ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਸੀ।

ਸਰਬਪੱਖੀ ਕਲਾਕਾਰ ਕਾਰਤਿਕ ਆਰੀਅਨ

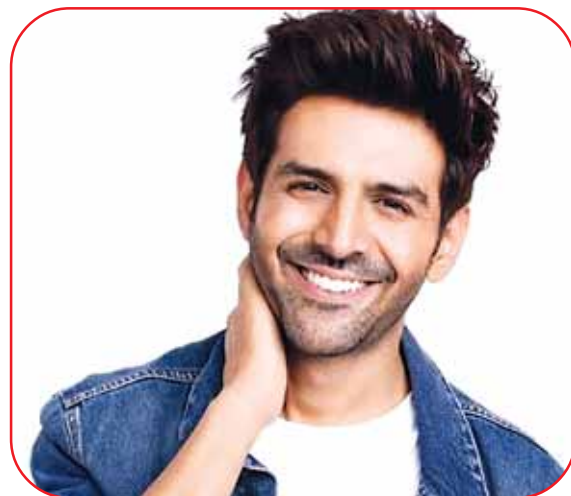
ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਆਈਕਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਪੱਕੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਅਦਾਕਾਰ ਕਾਰਤਿਕ ਆਰੀਅਨ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦੀ ਹਰਮਨਪਿਆਰਤਾ ਗ਼ਜ਼ਬ ਦੀ ਹੈ। ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਆਸਮਾਨ ਛੂਹਣ ਲਈ ਨਿਕਲ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਤਾਰੀਫਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਖਾਸੀਅਤ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਅਸਲੀ ਆਲ-ਰਾਉਂਡਰ ਐਕਟਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਤਿਕ

ਆਰੀਅਨ ਦੀਆਂ ਇਸ ਸਾਲ ਚਾਰ ਫਿਲਮਾਂ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੰਦੀਪ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਨਟਾਈਟਲ ਫਿਲਮ ‘ਸ਼੍ਰੀਲੀਲਾ’ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲੀ ਅਨਟਾਈਟਲ ਫਿਲਮ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ‘ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਔਰ ਵੋ 2’ ਦੇ ਨਾਂਅ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਕਾਰਤਿਕ ਆਰੀਅਨ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ‘ਪੁਸ਼ਪਾ-2 : ਦ ਰੂਲ ਦੇ ਮਹਿਜ਼ ਇਕ ਡਾਂਸ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ ਵਿਚ ਧੂਮ ਮਚਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸ਼੍ਰੀਲੀਲਾ ਇਸ ਸਾਲ ਦੀਵਾਲੀ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਦਾ ਟਾਈਟਲ ਹੁਣ ਤੱਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਐਕਟਰ ਕਾਰਤਿਕ ਆਰੀਅਨ ਵਲੋਂ ਉਮਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ 11 ਸਾਲ ਛੋਟੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸ਼੍ਰੀਲੀਲਾ ਨੂੰ ਡੇਟ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕਰਨ ਜੌਹਰ ਨੇ ਕਾਰਤਿਕ ਆਰੀਅਨ ਦੀ ਇਕ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਕਾਮੇਡੀ ਫਿਲਮ ‘ਤੂ ਮੇਰੀ ਮੈਂ ਤੇਰਾ’ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। 150 ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਜਟ ਨਾਲ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਜੌਹਰ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਧਰਮਾ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਨਮਾਹ ਪਿਕਚਰਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੀਰ ਵਿਧਵਾਂਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਰਤਿਕ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਸਾਲ 2026 ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਭੂਲ ਭੁਲੱਈਆ-3’ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਤਿਕ ਦੀ ਹਰਮਨਪਿਆਰਤਾ ਏਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਰਨ ਜੌਹਰ ਕਾਰਤਿਕ ਨਾਲ ਫਿਲਮ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁਝ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਲਈ ਕਾਰਤਿਕ ਆਰੀਅਨ ਨੂੰ 50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਫੀਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਰੋਮਾਂਟਿਕ-ਕਾਮੇਡੀ ਫਿਲਮ ‘ਤੂ ਮੇਰੀ ਮੈਂ ਤੇਰਾ’ ਕਾਰਤਿਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਸੰਦੀਦਾ ਐਕਟਰ ਦੀ ਫਿਲਮ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਹੈ। ਕਰਨ ਜੌਹਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ 2026 ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਹਾਣੀ ਹਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇਗੀ।

ਉਸ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਇਕ ਅਦਾਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਵਾਲਾ ਐਕਟਰ ਵੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਲਾ ਫਿਲਮ ‘ਚੰਦੂ ਚੈਪੀਅਨ’ ਵਿਚ ਖੂਬ ਨਿਖਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਟਿਕਟ ਖਿੜਕੀ ‘ਤੇ ਖਾਸ ਚੱਲੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਤੋਂ ਬੇਹੱਦ ਤਾਰੀਫ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ। ਟਿਕਟ ਖਿੜਕੀ ‘ਤੇ ਕ੍ਰਿਸਮਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਭੂਲ ਭੁਲੱਈਆ-3’ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ 400 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ 200 ਕਰੋੜ ਕਲੱਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਟਿਕਟ ਖਿੜਕੀ ‘ਤੇ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਤਿਕ ਆਰੀਅਨ ਆਲੋਚਕਾਂ

ਅਦਾ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਨਵਾਂ ਕਿਰਦਾਰ

ਫਿਲਮ ‘ਦ ਕੇਰਲਾ ਸਟੋਰੀ’ ਅਤੇ ‘ਬਸਤਰ : ਦ ਨਕਸਲ ਸਟੋਰੀ’ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਅਦਾ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਤੁਮਕੋ ਮੇਰੀ ਕਸਮ’ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਔਰਤ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇਕ ਕਾਲ ਖੰਡ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਅਨੁਪਮ

ਖੇਰ, ਇਸ਼ਵਾਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਈਸ਼ਾ ਦਿਓਲ ਵੀ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਵਿਕਰਮ ਭੱਟ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾ ਦੀ ਡੈਬਿਊ ਫਿਲਮ ‘1920’ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਾਊਥ ਭਾਰਤ ਜਾ ਕੇ ‘ਹਰਟ ਅਟੈਕ’, ‘ਸਤਿਆਮੁਰਤੀ’, ‘ਸੁਬਰਮਨੀਅਮ ਫਾਰ ਸੇਲ’, ‘ਰਾਣਾ ਵਿਕਰਮ’ ਅਤੇ ‘ਚਾਰਲੀ ਚੈ ਫਿਨ’ ਵਰਗੀਆਂ ਤਾਮਿਲ, ਤੇਲਗੂ ਅਤੇ ਕੰਨੜ ਫਿਲਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਦੱਖਣ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਅਦਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਹਰਮਨਪਿਆਰਤਾ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਉਥੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ 5 ਅਦਾਕਾਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਦਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ‘ਫਿਰ’, ‘ਹਮ ਹੈਂ ਰਾਹੀ ਕਾਰ ਕੇ’, ‘ਹੰਸੀ ਤੋ ਫੰਸੀ’, ‘ਜੱਗਾ ਜਾਸੂਸ’, ‘ਕਮਾਂਡੋ’ ਵਰਗੀਆਂ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਇਥੇ ਉਹ ਸੈਕਿੰਡ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਪਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਫਿਰ ਅਚਾਨਕ ਸਾਲ 2023 ਵਿਚ ਅਦਾ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਦ ਕੇਰਲਾ ਸਟੋਰੀ’ ਆਈ ਅਤੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦਸ਼ਾ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਉਸ ਦੇ ਕਰੀਅਰ ਦਾ ਟਰਨਿੰਗ ਪੁਆਇੰਟ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਅਦਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਨਅਤ ਵਿਚ ਪਛਾਣ ਮਿਲੀ ਸਗੋਂ ਉਹ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਸਟਾਰ ਵੀ ਬਣ ਗਈ। ‘ਦ ਕੇਰਲਾ ਸਟੋਰੀ’ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾ ਸ਼ਰਮਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ‘ਬਸਤਰ : ਦ ਨਕਸਲਾਈਟ ਸਟੋਰੀ’ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ‘ਦ ਕੇਰਲਾ ਸਟੋਰੀ’ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ।

CHANN ENTERTAINMENT
PROUDLY PRESENTS

DEEPAK
Shillon

PREET
Thind

RAY
Indar

DEBI
Makhsocspuri

R
Nait

AMAR
Sehmbi

FREE
ENTRY

PUNJABI Mela 2025

JOT RANJIT KAUR
(HOST)

SATURDAY 10th MAY 2025 @12PM TO 10PM

MARION COUNTY FAIRGROUNDS

7300 E TROY AVE, INDIANAPOLIS, IN

FREE JALEBI - FREE WATER - FREE SUGARCANE JUICE

IMPD SECURITY - NO ALCOHOL ALLOWED - FAMILY EVENT - ZERO TOLERANCE POLICY

MORE INFORMATION & SPONSORSHIP

KAMAL
BAINS
317-407-8266

GURBAKSH
RANDHAWA
317-800-2976

DARSHAN
BASRAON
815-557-4991

BALJINDER
SINGH (BEN)
317-702-1300

JASPREET SINGH
GOLEWALA
317-410-9173

HARMANDEEP
SINGH MALHI
832-833-2292

LUCKY
SWAITCH
609-676-6961

PRITPAL SINGH
MALHI
707-701-1501

KULWINDER SINGH
BENIPAL
215-435-4899

RICK
SINGH
765-513-5021

KUMAR
260-704-0576

BALRAJ
SINGH
916-472-9833

Punjab
Moranville